

TEXTUS

Conspectus siglorum

Ordinarium officii divini secundum consuetudinem metropolitanæ ecclesiæ Strigoniensis, a mendis purgatum et editum opera et expensis reverendissimi domini Nicolai Telegdini, episcopi Quinqueecclesiensis et in spiritualibus administratoris archiepiscopatus Strigoniensis.

Impressum Tyrnaviæ, in ædibus eiusdem reverendissimi domini episcopi Quinqueecclesiensis, 1580.

Ecclesiæ Strigoniensi salutem.
Horto ceu viridi varias si quis locet herbas,
et mixtim tribuli, carduus ora levent,
aut si flore bono, pomis se fertilis arbos
induat, exurgens arbutus umbra premat,
custos, nil metuens, crescentes protegat hortos,
num matura feret poma rosasque manu,
ordine nil melius divorum munere surgit,
quo sine congestum crescit in orbe chaos.
Quod veritus custos, urticas, ecce, Telegdi
hoc vellit libro, qui moriturus erat,
et tibi dans, ecclesia Strigoniensis, ad annos
commendat multos Nestoreosque dies.

Lucas Peechi Pannonius

KLAUREUS
NUMERUS**Ianuarius**

habet dies XXXI. Luna vero XXIX.

XIX	A	Kalendis Ianuarii	1	Circumcisio Domini	Duplex
VIII	b	iiii Nonas Ianuarii	2	Octava sancti Stephani	Duplex
	c	iii	3	Octava sancti Ioannis	Duplex
XVI	d	pridie	4	Octava sanctorum Innocentum	Duplex
V	e	Nonis	5	Vigilia	
	f	viii Idus Ianuarii	6	Epiphania Domini	Duplex
XIII	g	vii	7	De octava Epiphaniæ	
II	A	vi	8	De octava	
	b	v	9	De octava	
X	c	iiii	10	De octava et commemoratio Pauli primi eremitæ	
	d	iii	11	De octava	
XVIII	e	pridie	12	De octava	
VII	f	Idibus	13	Octava Epiphaniæ	Duplex
	g	xix Kalendas Februarii	14	Felicis presbyteri et sancti Hilarii episcopi et confessoris	
XV	A	xviii	15	Mauri abbatis	
III	b	xvii	16	Marcelli papæ et martyris	
	c	xvi	17	Antonii abbatis	Semiduplex
XII	d	xv	18	Priscæ virginis et martyris	
I	e	xiiii	19	Marii, Marthæ, Audifax et Abacum martyrum	
	f	xiii	20	Fabiani et Sebastiani martyrum	Semiduplex
IX	g	xii	21	Agnetis virginis et martyris	Semiduplex
	A	xi	22	Vincentii martyris	Semiduplex
XVII	b	x	23	Emerentianæ virginis et martyris	
VI	c	ix	24	Timothei episcopi et martyris	
	d	viii	25	Conversio sancti Pauli apostoli	
XVIII	e	vii	26	Polycarpi episcopi et martyris	
III	f	vi	27	Iuliani episcopi et confessoris	
XI	g	v	28	Secundo Agnetis	
	A	iiii	29	Valerii episcopi et confessoris	
XIX	b	iii	30	Aldegundis virginis	
VIII	c	pridie	31	Vigilii papæ. Animonii martyris	

KLAUREUS
NUMERUS**Februarius**

habet dies XXVIII. Luna vero XXX.

	d	Kalendis Februarii	1	Brigidæ virginis	
XVI	e	iiii Nonas Februarii	2	Purificatio sanctæ Mariæ	Duplex
V	f	iii	3	Blasii episcopi et martyris	Semiduplex
	g	pridie	4	Victoris martyris	
XIII	A	Nonis	5	Agathæ virginis et martyris	Semiduplex
II	b	viii Idus Februarii	6	Dorotheæ virginis et martyris	
	c	vii	7	Apollinaris confessoris	
X	d	vi	8	Helenæ reginæ	Semiduplex
	e	v	9	Apolloniæ virginis et martyris	
XVIII	f	iiii	10	Scholasticæ virginis	
VII	g	iii	11		
	A	pridie	12	Iuliani martyris	
	b	Idibus	13		
III	c	xvi Kalendas Martii	14	Valentini martyris	
	d	xv	15	Faustiniani et Iovitæ martyrum	
XII	e	xiiii	16	Iulianæ virginis	
I	f	xiii	17		
	g	xii	18	Simeonis episcopi et martyris	
II	A	xi	19		
	b	x	20		
XVII	c	ix	21		
VI	d	viii	22	Cathedra Sancti Petri	Duplex
	e	vii	23	Vigilia	
	f	vi	24	Matthiæ apostoli	Duplex
XIII	g	v	25	Walpurgæ virginis	
III	A	iiii	26		
	b	iii	27		
XI	c	pridie	28	Romani abbatis et confessoris	

KLAUREUS
NUMERUS**Martius**

habet dies XXXI. Luna vero XXIX.

XIX	d	Kalendis Martii	1		
VIII	e	vi Nonas Martii	2		
	f	v	3		
XVI	g	iiii	4		
V	A	iii	5		
	b	pridie	6		
XIII	c	Nonis	7	Thomæ de Aquino	Semiduplex
				et commemoratio sanctarum Perpetuæ et Felicitatis	
II	d	viii Idus Martii	8		
	e	vii	9	Quadraginta milium martyrum	
X	f	vi	10		
	g	v	11		
XVIII	A	iiii	12	Gregorii papæ, confessoris et Ecclesiæ doctoris	Duplex
VII	b	iii	13		
	c	pridie	14		
XV	d	Idibus	15		
IIII	e	xvii Kalendas Aprilis	16		
	f	xvi	17	Gertrudis virginis	
XII	g	xv	18		
	A	xiiii	19		
	b	xiii	20		
IX	c	xii	21	Benedicti abbatis	Semiduplex
	d	xi	22		
XVII	e	x	23		
VI	f	ix	24		
	g	viii	25	Annuntiatio sanctæ Mariæ	Duplex
XIIII	A	vii	26		
III	b	vi	27		
XI	c	v	28		
	d	iiii	29		
XIX	e	iii	30		
VIII	f	pridie	31		

KLAUREUS
NUMERUS**Aprilis**

habet dies XXX. Luna vero XXX.

	g	Kalendis Aprilis	1		
XVI	A	iiii Nonas Aprilis	2		
V	b	iii	3		
	c	pridie	4	Ambrosii episcopi, confessoris et Ecclesiæ doctoris	Duplex
XIII	d	Nonis	5		
II	e	viii Idus Aprilis	6		
	f	vii	7		
X	g	vi	8		
	A	v	9		
XVIII	b	iiii	10		
VII	c	iii	11		
	d	pridie	12	Leonis papæ et confessoris	Semiduplex
XV	e	Idibus	13		
III	f	xviii Kalendas Maii	14	Tiburtii, Valeriani et Maximi martyrum	
	g	xvii	15		
XII	A	xvi	16		
I	b	xv	17	Aniceti papæ et martyris	
	c	xiiii	18		
IX	d	xiii	19		
	e	xii	20		
XVII	f	xi	21		
VI	g	x	22	Soteris et Caii pontificum et martyrum	
	A	Ix	23	Adalberti episcopi et martyris	Duplex
XVIII	b	viii	24	Georgii martyris	Duplex
III	c	vii	25	Marci evangelistæ	Duplex
	d	vi	26	Cleti et Marcellini pontificum et martyrum	
XI	e	v	27		
	f	iiii	28	Vitalis martyris	
XIX	g	iii	29	Petri martyris	
VIII	A	pridie	30	Quirini martyris	

KLAUREUS
NUMERUS**Maius**

habet dies XXXI. Luna vero XXIX.

	b	Kalendis Maii	1	Philippi et Iacobi apostolorum	Duplex
XVI	c	vi Nonas Maii	2	Athanasii episcopi et confessoris	Semiduplex
V	d	v	3	Inventio sanctæ Crucis	Duplex
				et commemoratio sanctorum Alexandri, Eventii et Theodoli martyrum	
	e	iiii	4	Floriani martyris et commemoratio sanctæ Monicæ viduæ	
XIII	f	iii	5	Godehardi episcopi et martyris	
II	g	pridie	6	Ioannis ante Portam Latinam	Semiduplex
X	A	Nonis	7		
	b	viii Idus Maii	8	Apparitio sancti Michaelis	Semiduplex
	c	vii	9	Stanislai episcopi et martyris	Semiduplex
XVIII	d	vi	10	Gordiani et Epimachi martyrum	
	e	v	11		
XV	f	iiii	12	Nerei et Achillei martyrum	
III	g	iii	13	Servatii episcopi et confessoris	
	A	pridie	14	Bonifatii martyris	
	b	Idibus	15	Sophiæ et filiarum eius	
XII	c	xvii Kalendas Iunii	16		
I	d	xvi	17		
	e	xv	18		
IX	f	xiiii	19	Potentianæ virginis	
	g	xiii	20		
IVII	A	xii	21		
VI	b	xi	22		
	c	x	23		
XVIII	d	ix	24	Donatiani et Rogatiani martyrum	
III	e	viii	25	Urbani papæ et martyris	Semiduplex
XI	f	vii	26	Eleutherii papæ et martyris	
	g	vi	27	Ioannis papæ et martyris	
XIX	A	v	28		
VIII	b	iiii	29		
	c	iii	30	Felicis papæ et martyris	
XVI	d	pridie	31	Petronellæ virginis	

KLAUREUS
NUMERUS**Iunius**

habet dies XXX. Luna vero XXX.

V	e	Kalendis Iunii	1	Nicomedis martyr	
	f	iiii Nonas	2	Marcellini et Petri martyr	
XIII	g	iii	3	Pergentini et Laurentini martyrum	
II	A	pridie	4	Quintini martyr	
	b	Nonis	5		
X	c	viii Idus Iunii	6	Claudii episcopi et confessoris	
	d	vii	7	Luciani episcopi	
XVIII	e	vi	8	Medardi et Gildardi episcoporum et confessorum	
VII	f	v	9	Primi et Feliciani martyrum	
	g	iiii	10		
XV	A	iii	11	Barnabæ apostoli	Semiduplex
III	b	pridie	12	Basilidis, Cyrini, Naboris, Nazarii martyrum	
	c	Idibus	13	Antonii de Padua confessoris	Semiduplex
XII	d	xviii Kalendas Iulii	14	Basilii episcopi et confessoris	Semiduplex
I	e	xvii	15	Viti, Modesti et Crescentiæ martyrum	
	f	xvi	16	Qurici et Iulitæ martyrum	
IX	g	xv	17		
	A	xiiii	18	Marci et Marcellini martyrum	
XVII	b	xiii	19	Gervasii et Protasii martyrum	
VI	c	xii	20		
	d	xi	21	Albani martyr	
XIII	e	x	22	Decem milium martyrum	Semiduplex
	f	ix	23	Et commemoratio Pauli episcopi et confessoris Vigilia	Duplex
	g	viii	24	Nativitas Ioannis Baptistæ	
XI	A	vii	25		
	b	vi	26	Ioannis et Pauli martyrum	Semiduplex
XIX	c	v	27	Ladislai, regis Hungariæ	Duplex
VIII	d	iiii	28	Vigilia	
	e	iii	29	Petri et Pauli apostolorum	Duplex
XVI	f	pridie	30	Commemoratio Pauli apostoli	Semiduplex

KLAUREUS
NUMERUS**Iulius**

habet dies XXX. Luna vero XXX.

V	g	Kalendis Iulii	1	Octava sancti Ioannis Baptistæ, commemoratio vigiliæ Visitationis beatæ Mariæ Virginis
	A	vi Nonas [Iulii]	2	Visitatio beatæ Mariæ Virginis Duplex
XIII	b	v	3	De octava Visitationis
II	c	iiii	4	De octava et commemoratio sancti Udalrici episcopi et confessoris
	d	iii	5	De octava
X	e	pridie	6	Octava apostoli Petri et Pauli
	f	Nonis	7	Willibaldi episcopi et confessoris
XVIII	g	viii Idus Iulii	8	De octava et commemoratio sancti Kiliani, Colonati et Totnati martyrum
VII	A	vii	9	Octava Visitationis Semiduplex
	b	vi	10	Septem fratrum martyrum
XV	c	v	11	Pii papæ et martyris
III	d	iiii	12	Naboris et Felicis martyrum
	e	iii	13	Margaritæ virginis et martyris Duplex
XII	f	pridie	14	Bonaventuræ episcopi et confessoris
I	g	Idibus	15	Divisio apostolorum Semiduplex
	A	xvii Kalendas Augusti	16	Andreæ et Benedicti martyrum Semiduplex
IX	b	xvi	17	Symphorosæ cum septem filiis martyrum
	c	xv	18	
XVII	d	xiiii	19	
VI	e	xiii	20	Anacleti papæ et martyris
	f	xii	21	Praxedis virginis
XIII	g	xi	22	Mariæ Magdalenæ Duplex
III	A	x	23	Apollinaris episcopi et martyris
XI	b	ix	24	Vigilia et commemoratio Christinæ virginis et martyris
	c	viii	25	Iacobi apostoli Duplex et commemoratio Christophori martyris
XIX	d	vii	26	Annæ, matris Mariæ Duplex
VI	e	vi	27	Septem dormientium martyrum
	f	v	28	Pantaleonis martyris
XVI	g	iiii	29	Depositio sancti Ladislai regis Semiduplex commemoratio Felicis, Simplicii, Faustini et Beatricis martyrum
V	A	iii	30	Abdon et Sennen martyrum
	b	pridie	31	Germani episcopi et confessoris

KLAUREUS
NUMERUS**Augustus**

habet dies XXXI. Luna vero XXX.

XIII	c	Kalendis Augusti	1	Petri ad Vincula	
II	d	iiii Nonas Augusti	2	Stephani papæ et martyris	
	e	iii	3	Inventio corporis sancti Stephani protomartyris	Semiduplex
X	f	pridie	4	Gaudentii episcopi et confessoris	
	g	Nonis	5	Beatæ Mariæ ad Nives et commemoratio sanctorum Dominici confessoris et Oswaldi martyris	Duplex
XVIII	A	viii Idus Augusti	6	Transfiguratio Domini et commemoratio sanctorum Sixti, Felicissimi et Agapiti martyrum	Duplex
III	b	vii	7	Donati episcopi et martyris ac commemoratio Afræ martyris	
	c	vi	8	Cyriaci, Largi et Smaragdi martyrum	
XV	d	v	9	Vigilia et commemoratio sancti Romani martyris	
III	e	iiii	10	Laurentii martyris	Duplex
	f	iii	11	Tiburtii martyris et commemoratio octavæ sancti Laurentii	
XII	g	pridie	12	Claræ virginis et commemoratio octavæ sancti Laurentii	
I	A	Idibus	13	Hippolyti et sociorum eius martyrum et commemoratio octavæ	
	b	xix Kalendas Septembris	14	Vigilia et commemoratio sancti Eusebii confessoris et octavæ sancti Laurentii	
IX	c	xviii	15	Assumptio beatæ Mariæ Virginis	Duplex
XVIII	d	xvii	16	De octava Assumptionis, commemoratio octavæ sancti Laurentii	
XVII	e	xvi	17	Octava sancti Laurentii martyris commemoratio octavæ sancti Laurentii	Semiduplex
VI	f	xv	18	De octava Assumptionis et commemoratio sancti Agapiti martyris	
	g	xiiii	19	De octava et commemoratio sancti Magni martyris	
XIII	A	xiii	20	Sancti Stephani, regis Hungariæ et confessoris et commemoratio octavæ Assumptionis ac Bernardi abbatis	Duplex
III	b	xii	21	De octava Assumptionis et commemoratio octavæ sancti Stephani	

	c	Xi	22	Octava Assumptionis	Semiduplex
				et commemoratio octavæ sancti Stephani	
XI	d	x	23	Vigilia et commemoratio sanctorum Timothei et Apollinaris martyrum et octavæ sancti Stephani	
	e	ix	24	Bartholomæi apostoli	Duplex
				et commemoratio sancti Audoeni confessoris et Stephani	
XIX	f	viii	25	Genesii martyris et commemoratio octavæ sancti Stephani	
VIII	g	vii	26	Zephyrini papæ et martyris et commemoratio octavæ sancti Stephani	
	A	vi	27	Octava sancti Stephani	Semiduplex
				et commemoratio Ruffi martyris	
XVI	b	v	28	Augustini episcopi et confessoris ac doctoris et commemoratio sancti Hermetis martyris	Semiduplex
	c	iiii	29	Decollatio Ioannis Baptistæ	Semiduplex
V				et commemoratio sanctæ Sabinæ martyris	
	d	iii	30	Felicis et Audacti martyrum	
XIII	e	pridie	31		

KLAUREUS
NUMERUS**September**

habet XXX. Luna vero XXIX.

II	f	Kalendis Septembris	1	Ægidii abbatis et confessoris	
	g	iiii Nonas Septembris	2	Depositio Emerici ducis	Semiduplex
X	A	iii	3	Antonini martyris	
	b	pridie	4	Marcelli martyris	
XVIII	c	Nonis	5	Victorini martyris	
VII	d	viii Idus Septembris	6		
	e	vii	7	Eurtii episcopi et confessoris	
XV	f	vi	8	Nativitas beatæ Mariæ Virginis	Duplex
	g	v	9	et commemoratio sancti Adriani martyris	
III	A	iiii	10	De octava Nativitatis Mariæ et commemoratio	
	b	iii	11	Gorgonii martyris	
XII	c	pridie	12	De octava	
	d	Idibus	13	De octava et commemoratio sanctorum Proti	
I	e	xviii Kalendas Octobris	14	et Hyacinthi martyrum	
	f	xvii	15	De octava	
	g	xvi	16	De octava et commemoratio	
XVII	A	xv	17	sancti Maurilii episcopi et confessoris	
VI	b	xiiii	18	Exaltatio sanctæ Crucis	Duplex
	c	xiii	19	et commemoratio octavæ ac sanctorum Cornelii	
XVIII	d	xii	20	et Cypriani martyrum	
III	e	xi	21	Octava Nativitatis sanctæ Mariæ	Semiduplex
XI	f	x	22	et commemoratio Nicomedis martyris	
	g	ix	23	Luciæ et Geminiani martyrum	
XIX	A	viii	24	Lamberti episcopi et martyris	
VIII	b	vii	25	Ianuarii martyris	
	c	vi	26	Elegii episcopi et martyris	
XVI	d	v	27	Vigilia	
V	e	iiii	28	Matthæi apostoli et evangelistæ	Duplex
	f	iii	29	Mauritii et sociorum eius martyrum	
XIII				et commemoratio Emmerami martyris	
			23	Teclæ virginis et martyris	
			24	Gerardi episcopi et martyris	Semiduplex
			25		
			26	Cypriani et Iustinæ martyrum	
			27	Cosmæ et Damiani martyrum	Semiduplex
			28	Wenceslai ducis et martyris	Semiduplex
			29	Sancti Michaelis archangeli	Duplex

KLAUREUS
NUMERUS**September**

habet XXX. Luna vero XXIX.

II	g	Pridie	30	Hieronymi presbyteri et confessoris et Ecclesiae doctoris	Semiduplex
----	---	--------	----	--	------------

KLAUREUS
NUMERUS**October**

habet dies XXXI. Luna vero XXX.

	A	Kalendis Octobris	1	Remigii, Germani, Vedasti episcoporum et confessorum	
X	b	vi Nonas Octobris	2	Leodegari episcopi et martyris	
	c	v	3		
XVIII	d	iiii	4	Francisci confessoris	Semiduplex
VII	e	iii	5		
VI	f	pridie	6		
XV	g	Nonis	7	Marci, Marcelli, Apulei, Sergii et Bacchi martyrum	
III	A	viii Idus Octobris	8	Benedictæ virginis	
	b	vii	9	Dionysii, Rustici et Eleutherii martyrum	Semiduplex
XII	c	vi	10	Gereonis et sociorum eius martyrum	
I	d	v	11		
	e	iiii	12	Quattuor milium martyrum	
IX	f	iii	13	Colomani martyris	
	g	pridie	14	Calixti papæ et martyris	
XVII	A	Idibus	15	Cerbonii episcopi et confessoris, et commemoratio Hedvigæ ducissæ	
VI	b	xvii Kalendas Novembris	16	Galli confessoris	
	c	xvi	17		
XVIII	d	xv	18	Luçæ evangelistæ	Duplex
III	e	xiiii	19		
	f	xiii	20		
XI	g	xii	21	Undecim milium virginum	Semiduplex
	A	xi	22	Severii episcopi et confessoris	
XIX	b	x	23	Severini episcopi et confessoris	
VIII	c	ix	24	Maglorii episcopi et confessoris	
	d	viii	25	Crispini et Crispiniani martyrum	
XVII	e	vii	26	Demetrii martyris	Semiduplex
V	f	vi	27	Vigilia	
	g	v	28	Simonis et Iudæ apostolorum	Duplex
XIII	A	iiii	29	Narcisci episcopi et martyris	
II	b	iii	30		
	c	pridie	31	Vigilia et commemoratio Quintini martyris	

KLAUREUS
NUMERUS**November**

habet dies XXX. Luna vero XXIX.

X	d	Kalendis Novembris	1	Festum Omnium Sanctorum	Duplex
	e	iiii Nonas Novembris	2	Commemoratio omnium fidelium defunctorum et de octava Omnium Sanctorum	Duplex
XVIII	f	iii	3	De octava	
VII	g	pridie	4	De octava et commemoratio sanctorum Vitalis et Agricolæ martyrum	
	A	Nonis	5	Emerici ducis et confessoris et commemoratio octavæ	Duplex
XV	b	viii Idus Novembris	6	Translatio sancti Adalberti episcopi et martyris ac commemoratio sancti Leonardi confessoris et octavæ Omnium Sanctorum	Duplex
III	c	vii	7	De octava	
	d	vi	8	Octava Omnium Sanctorum et commemoratio sanctorum Quattuor Coronatorum martyrum	Semiduplex
XII	e	v	9	Theodori martyris	
I	f	iiii	10	Martini papæ et martyris	
	g	iii	11	Martini episcopi et confessoris et commemoratio sancti Mennæ martyris	Duplex
X	A	pridie	12	Ioannis Eleemosynarii confessoris et commemoratio octavæ sancti Martini	
	b	Idibus	13	Briccii episcopi et confessoris et commemoratio octavæ sancti Martini	
XVII	c	xviii Kalendas Decembris	14	Commemoratio octavæ sancti Martini	
VI	d	xvii	15	Leopoldi ducis et confessoris et commemoratio octavæ sancti Martini	
	e	xvi	16	Othmari abbatis et confessoris et commemoratio octavæ sancti Martini	
XVIII	f	xv	17	Aniani episcopi et confessoris et commemoratio octavæ sancti Martini	
III	g	xiiii	18	Octava sancti Martini	
XI	A	xiii	19	Elisabeth viduæ	Duplex
	b	xii	20	Columbani episcopi et confessoris	
XIX	c	xi	21	Præsentatio beatæ Virginis	Semiduplex
VIII	d	x	22	Cæciliæ virginis et martyris	Semiduplex
	e	ix	23	Clementis papæ et martyris	Semiduplex
XVI	f	viii	24	Chrysogoni martyris	

V	g	vii	25	Catherinæ virginis et martyris	Semiduplex
	A	vi	26	Lini papæ et martyris	
XIII	b	v	27		
II	c	iiii	28		
	d	iii	29	Vigilia et commemoratio sancti Saturnini martyris	
X	e	pridie	30	Andreæ apostoli	Duplex

KLAUREUS
NUMERUS**December**

habet dies XXXI. Luna vero XXX.

	f	Kalendis Decembris	1	Commemoratio octavæ sancti Andreae	
XVIII	g	iiii Nonas Decembris	2	Commemoratio octavæ sancti Andreae	
VII	A	iii	3	Commemoratio octavæ sancti Andreae	
	b	pridie	4	Barbaræ virginis et martyris et commemoratio octavæ	Semiduplex
XV	c	Nonis	5	Commemoratio octavæ sancti Andreae	
III	d	viii Idus Decembris	6	Nicolai episcopi et confessoris	Duplex
	e	vii	7	Octava sancti Andreae	
XII	f	vi	8	Conceptio beatæ Mariæ Virginis	Duplex
I	g	v	9		
	A	iiii	10		
IX	b	iii	11	Damasi papæ et confessoris	
	c	pridie	12		
XVII	d	Idibus	13	Luciæ virginis et martyris	Semiduplex
VI	e	xix Kalendas Ianuarii	14		
	f	xviii	15		
XVIII	g	xvii	16		
III	A	xvi	17		
	b	xv	18		
XI	c	xiiii	19		
	d	xiii	20	Vigilia	
XIX	e	xii	21	Thomæ apostoli	Duplex
VIII	f	xi	22		
	g	x	23		
XVI	A	ix	24	Vigilia	
V	b	viii	25	Nativitas Domini nostri, Iesu Christi	Duplex
	c	vii	26	Stephani protomartyris et commemoratio octavæ Nativitatis	Duplex
XIII	d	vi	27	Ioannis apostoli et evangelistæ et commemoratio octavæ	Duplex
	e	v	28	Sanctorum Innocentum martyrum	Duplex
II	f	iiii	29	Thomæ episcopi et martyris et commemoratio octavæ	Semiduplex
	g	iii	30	De dominica infra octavas cum commemoratione octavæ	
X	A	pridie	31	Silvestri papæ et confessoris et commemoratio octavæ	Duplex

Tabula litterarum dominicalium

C. A. G. F. E. C. B. A. G. E. D. C. B. G. F.
 B. D. F. A.
 F. D. B. A. G. F. D. C. B. A. F. E. D.
 C. E. G.

In tabula suprascripta litteram dominicalem singulis annis hoc pacto invenies. Primas duas litteras C B tribue præsentis anno 1580. Sequentem, quæ est A, tribue anno 1581. Sicque deinceps progredere, quousque pervenias ad numerum anni, cuius litteram scire vis, quia littera, super quam cadit numerus illius anni, erit littera dominicalis. Quæ si unica occurrerit, annum communem esse intelliges; si duplex, bissextilem. Et tunc prior, idest superior usque ad festum sancti Matthiæ apostoli deserviet, inferior autem ad reliquam anni partem accommodabitur. Sciendum autem, quod, finitis 28 annis, redeundum est ad principium cum annis tunc currentibus.

Aureus numerus

III. V. VI. VII. VIII. IX. X. XI. XII. XIII.
 XIII. XV. XVI. XVII. XVIII. XIX. I. II. III.

Simili modo, ut dictum est de littera dominicali, deprehendes etiam aureum numerum in suprascripta numerorum serie. Nam primum numerum, qui est III., tribue anno 1580. Sequentem, qui est V., tribue anno 1581., et sic deinceps, donec ad annum tuum pervenias. Et, finitis decem et novem annis, regredere iterum ad principium. Adventus Domini inchoatur dominica proxima festo sancti Andreæ apostoli, vel ipsa die sancti Andreæ, si in dominica venerit.

Quattuor tempora celebrantur quarta et sexta feria ac sabbato post tertiam dominicam Adventus post primam dominicam Quadragesimæ, post Pentecosten et post festum Exaltationis sanctæ Crucis.

Sequitur tabula perpetua ad inveniendum festa mobilia.

In sequenti tabula quære aureum numerum anni currentis, sub quo litteram dominicalem anni eiusdem, quæ prima tibi occurrerit. Nam ex eius directo habebis festa mobilia ipsius anni, quoto scilicet die mensis celebrentur, qui dies eius mensis est, cuius nomen proxime suprascibitur. Verum in anno bissextili, ex geminis litteris dominicalibus capienda est posterior, quæ scilicet post sancti Matthiæ festum anno servit. Sed tunc Septuagesima ac etiam Quadragesima, si intra Februarium ceciderit, celebranda est postridie, quam tabula indicabit.

Tabula perpetua ad inveniendum festa mobilia

Aureus numerus	Littera dominicalia	Septuagesima	Cinis	Pascha	Ascensio	Pentecostes	Corpus Domini
5.	d	18. Ianuarii	4. Februarii	22. Martii	30. Aprilis	10. Maii	21. Maii
	e	19.	5.	23.	1. Maii	11.	22.
13.	f	20.	6.	24.	2.	12.	23.
2.	g	21.	7.	25.	3.	13.	24.
	A	22.	8.	26.	4.	14.	25.
10.	b	23.	9.	27.	5.	15.	26.
	c	24.	10.	28.	6.	16.	27.
18.	d	25.	11.	29.	7.	17.	28.
7.	e	26.	12.	30.	8.	18.	29.
	f	27.	13.	31.	9.	19.	30.
15.	g	28.	14.	1. Aprilis	10.	20.	31.
4.	A	29.	15.	2.	11.	21.	1. Iunii
	b	30.	16.	3.	12.	22.	2.
12.	c	31.	17.	4.	13.	23.	3.
1.	d	1. Februarii	18.	5.	14.	24.	4.
	e	2.	19.	6.	15.	25.	5.
9.	f	3.	20.	7.	16.	26.	6.
	g	4.	21.	8.	17.	27.	7.
17.	A	5.	22.	9.	18.	28.	8.
6.	b	6.	23.	10.	19.	29.	9.
	c	7.	24.	11.	20.	30.	10.
14.	d	8.	25.	12.	21.	31.	11.
3.	e	9.	26.	13.	22.	1. Iunii	12.
	f	10.	27.	14.	23.	2.	13.
21.	g	11.	28.	15.	24.	3.	14.
	A	12.	1. Martii	16.	25.	4.	15.
19.	b	13.	2.	17.	26.	5.	16.
8.	c	14.	3.	18.	27.	6.	17.
	d	15.	4.	19.	28.	7.	18.
	e	16.	5.	20.	29.	8.	19.
	f	17.	6.	21.	30.	9.	20.
	g	18.	7.	22.	31.	10.	21.
	A	19.	8.	23.	1. Iunii	11.	22.

	b	20.	9.	24.	2.	12.	23.
16.	c	21.	10.	25.	3.	23.	24.

Rubricæ generales

De festis duplicibus, semiduplicibus et simplicibus

Festorum alia sunt duplicia, alia semiduplicia, alia simplicia. Duplicia sunt, quibus in calendario apponitur hæc vox: “duplex”. Item, dies omnes a feria quinta in Cena Domini usque ad tertiam Paschæ inclusive. Dominica in Albis, Ascensio Domini, tres dies Pentecostes, Corporis Christi, Dedicacionis et patroni ecclesiæ. Et horum quædam coluntur etiam a populo, videlicet dies Parasceves, feria secunda et tertia Paschæ et Pentecostes, Ascensionis et Corporis Christi et alia, quæ rubro colore scribuntur in calendario. Quædam non coluntur, sed sunt festa tantum chori, ut omnia, quæ nigro colore sunt notata.

Semiduplicia festa sunt, quibus in Calendario apponitur hæc vox: “semiduplex”. Item, dies dominicæ per annum (excepta dominica in Albis, quæ est octava Paschæ, et ideo duplex), dies infra octavas. Ex semiduplicibus coluntur a populo solæ dominicæ totius anni.

Simplicia festa sunt, quibus in calendario non apponitur hæc vox: “duplex”, vel semiduplex, vel de octava. Quibus similes sunt vigiliæ et feriæ in ordinando officio divino.

De concurrentia officii

Concurrentia officii attendenda est semper in secundis vesperis, quomodo fit ordinandum officium cum sequenti die. Itaque, cum dicitur aliquod officium cum alio concurrente, intelligitur de præcedenti in secundis vesperis cum sequenti in primis vesperis, ut de secundis vesperis hodierni, concurrentibus cum primis vesperis crastini festi.

Duplici igitur festo concurrente cum alio duplici, hoc est, si et hodie duplex festum celebratur, et cras simile fit celebrandum, secundæ vesperæ hodierni festi perficiuntur primo (et hoc **in choro fit per præbendarios aut alios choralistas) post nonam vel vespers cottidianas beatæ Mariæ Virginis, et primæ vesperæ crastini sollemniter dicuntur hora vesperarum consueta,** nisi aliter in propriis locis ordinentur.

Duplici vero hodierno concurrente cum crastino semiduplici, cum die infra octavam, cum festo simplici, et cum officio sanctæ Mariæ in sabbato, omnia in secundis vesperis dicuntur de duplici, cum commemoratione illorum per suffragium.

Semiduplici festo, dominica, et die infra octavam concurrentibus cum sequenti duplici, secundæ vesperæ illorum cantantur vel leguntur post nonam, aut cottidianas vespers beatæ Mariæ Virginis, et pro sollemni officio servantur primæ vesperæ crastini festi duplicis.

Semiduplici concurrente cum sequente alio semiduplici festo, vel dominica, idem fit,

quod proxime dictum est de concurrentia semiduplicis cum duplici. Hoc est, dictis primum secundis vesperis hodiernis, primæ vesperæ crastinæ diei sollemniter peraguntur. Si vero dominica concurrat cum sequenti semiduplici, in vesperis omnia dicuntur de dominica, et de semiduplici fit commemoratio per suffragium. Quod si hodie est festum semiduplex, et cras erit dies infra octavam, aut festum simplex, fit suffragium de octava et festo simplici in fine secundarum vesperarum hodierni festi. Si autem hodie est dies infra octavam, et cras sequetur festum semiduplex, dictis post nonam vesperis octavæ, dicuntur primæ vesperæ crastini semiduplicis hora vesperarum solita.

Dies octava festi, habentis octavam, si concurrat cum crastino duplici, servatur rubrica de concurrentia duplicis cum sequenti duplici.

Simplici festo præcedente, et duplici, vel semiduplici sequente, absolutis post nonam secundis vesperis simplicis, primæ vesperæ dicuntur de duplici vel semiduplici. Si autem et hodie est festum simplex, et cras sequetur simplex, in secundis vesperis hodierni fiet suffragium de crastino. Quod si, præcedente qualicumque festo, cras sequetur feria, in secundis vesperis festi præcedentis dicitur suffragium pro pace solum. Si hodie est feria, et die crastina erit festum qualecumque, non dicuntur vesperæ de feria, sed tantum de festo sequenti.

De antiphonis

In festis duplicibus, habentibus octavam, duplicantur antiphonæ, hoc est, dicuntur integre ante et post psalmos in utrisque vesperis, matutino et laudibus. In duplicibus, non habentibus octavam, in semiduplicibus et simplicibus, duplicantur tantum in primis vesperis. In aliis autem horis in principio psalmorum inchoantur solum, et in fine integræ repetuntur. Diebus infra octavam non duplicantur. Hoc tamen observandum est, quod, quando in secundis vesperis festorum, in quibus dictum est non duplicari antiphonas, organum tangitur, ultima antiphona ad psalmos, et ad Magnificat in choro saltem integra dicitur ante psalmum, et post repetitur in organo.

De Benedicamus Domino

Benedicamus Domino in fine vesperarum et laudum in choro debet esse conforme Kyrie, quod in missa eiusdem diei cantatur. Exceptis certis diebus, in quorum rubricis aliter notatum invenies.

De orationibus

In officio festi duplicis tam in vesperis, quam in aliis horis et missa unica dicitur oratio, nisi fit facienda commemoratio de aliquo festo simplici, in eundem diem cadente, vel de octava, aut pro præsentis necessitate, ut pro pluvia, serenitate, contra pestem et cetera secunda dici debeat. In festis vero semiduplicibus possunt dici plures orationes, prout tempus et necessitas postulaverit.

Quando duæ orationes sunt in missa dicendæ, **sub una conclusione** terminantur. Hoc est, post primam et principalem orationem non dicitur “Per Dominum nostrum” et cetera, aut “Qui tecum vivit” et cetera, sed statim immediate subiungitur secunda, et ea tandem concluditur. Ita fit etiam in vespere, ubi commemoratio aliqua fit facienda per solam orationem, sine antiphona.

Si tres orationes dicuntur, prima, quæ est principalis, concluditur, et dicto post eam “Amen”, præmissoque “Oremus”, aliæ duæ sub una conclusione perficiuntur.

Si quinque, duæ primæ sub una, et tres sub altera.

Si septem, tres sub priori, et quattuor sub posteriori conclusione absolvuntur. Quattuor, aut sex, aut plures septem non solent in aliquo officio dici.

Si missa, in qua plures, quam duæ, orationes dicuntur, terminari debet per *Ite missa est*, ultima oratio fit ex tali officio, quod et ipsum, si per se celebraretur, deberet eodem modo terminari. Si autem in fine præsentis missæ *Benedicamus Domino* dicendum est, postrema oratio de officio, quod itidem per *Benedicamus* concluderetur, sumi debet.

Mediæ sunt indifferentes.

*De Kyrie eleison et *Ite missa est**

Kyrie in omnibus festis et missis beatæ Mariæ Virginis in choro canitur sub notis, quæ sunt eiusdem Dominæ nostræ propriæ. Dies quoque dominicæ et feriæ ac festa apostolorum **habent notas proprias**, quæ in illis semper servantur, ubi aliter non invenitur ordinatum.

De martyribus autem, confessoribus et virginibus in simplicibus tantum eorum festis cantatur Kyrie **cum notis ipsorum propriis**. In aliis vero quibuscumque festis duplicibus et semiduplicibus (exceptis paucis, de quibus suis locis dicitur) Kyrie Cunctipotens cantari solet. *Ite missa est* semper debet tale esse, quale Kyrie in eodem officio cantatum est.

De Gloria in excelsis

Gloria in excelsis in choro sequitur notas Kyrie. Non dicitur in dominicis Adventus et a Septuagesima usque dominicam Palmarum inclusive, in feriis et missis pro defunctis.

De symbolo

Credo non dicitur in festis martyrum, confessorum et virginum, nisi sint patroni, vel doctores, vel eorum festa cadant in diem dominicum, aut infra octavam. Non dicitur etiam in missis votivis, de feria, pro defunctis et beatæ Mariæ Virginis in sabbato. Alias dicitur, ubi in speciali alicuius diei rubrica aliter non invenitur ordinatum.

De Sanctus

Si in missa canitur Kyrie **Magnæ Deus, aut Fons bonitatis**, Sanctus cantetur Angelicum. Si Kyrie Cunctipotens, Sanctus sollempne, vel Rosomberg. Alias Sanctus respondere debet ipsi Kyrie, ut, si Kyrie dicitur de beata Maria Virgine, aut de apostolis, aut de martyribus, aut de confessoribus, aut de virginibus, Sanctus quoque de iisdem dicatur.

ORDINARIUM OFFICII DIVINI DE TEMPORE

Dominica prima Adventus

IN PRIMIS VESPERIS antiphonæ, psalmi, capitulum, responsorium, hymnus, versiculus, oratio, ut in libro. Oratio illius diei **non concluditur, sed, ea sine conclusione finita**, pro suffragio de beata Maria Virgine dicitur antiphona *Missus est*, versiculus *Ave Maria* et oratio *Deus qui de beata Mariæ Virginis utero*. Item, de omnibus sanctis antiphona: *Ecce Dominus veniet*, versiculus: *Ibunt sancti de virtute in virtutem* et oratio: *Conscientias nostras*, quæ concluditur. Benedicamus dominicale de Adventu. Suffragium de octava sancti Andrea **perficitur ante vespere diei**, in vesperis beatæ Virginis. Nec fiunt alia suffragia in Adventu, nisi de beata Virgine et de omnibus sanctis, ac de octava sancti Andrea, quamdiu ea durat.

IN COMPLETORIO dicto “*Converte nos*” et cetera, et “*Deus in adiutorium*” cum “*Alleluia*” in fine, **nulla præmissa antiphona, incipitur psalmus *Cum invocarem*. Quo cum ceteris psalmis finito, repetitur semel “Alleluia”**, quod servatur per totum annum, ubicumque aliter non invenitur notatum. Hymnus: *Verbum supernum*. Capitulum: *Ecce Dominus Deus in fortitudine veniet*. Versiculus: *Emitte agnum Domine dominatorem terræ*. Antiphona ad Nunc dimittis: *Veni Domine visitare nos in pace*, quæ dicitur cottidie usque ad sabbatum ante dominicam tertiam exclusive, ab eodem autem sabbato **deinceps**: *A diebus Ioannis Baptiste*. Oratio: *Prope esto et Deus qui illuminas* et cetera. Benedicamus feriale minus. Finito completorio, pro suffragio missæ matutinæ sequentis diei dicitur antiphona: *Ecce concipies et paries filium*. Oratio: *Gratiam tuam*.

Diebus autem sabbati in templo, his finitis, ante aram beatæ Virginis canitur antiphona *Salve regina* cum versiculo *Angelus Domini nuntiavit Mariæ*, **responsorium**: “*Et concepit de Spiritu Sancto*” ac oratione *Deus qui de beata Mariæ Virginis utero*. Et sic peragitur completorium per totum Adventum, tam dominicis et festivis, quam ferialibus diebus, quando secus non ordinatur in speciali rubrica alicuius diei.

IN MATUTINIS PRECIBUS **ET LAUDIBUS** omnia, ut in libro. Ad singulos nocturnos singulæ antiphonæ dicuntur. Psalmi de dominica, ut in psalterio. In fine lectionum primi nocturni non dicitur “*Tu autem Domine*”, sed loco eius “*Hæc dicit Dominus Deus convertimini ad me et salvi eritis*”. Primum responsorium canitur cum versibus et repetitionibus suis, et post “*Gloria Patri*” repetitur ab initio usque ad versum *Quique terrigenæ* exclusive. Te Deum laudamus non dicitur in Adventu in officio de tempore. In fine laudum fiunt suffragia de beata Maria, sancto Andrea et omnibus

sanctis.

AD PRIMAM hymnus: *Iam lucis*. Antiphona: *Betlehem non eris minima*. Psalmi: *Deus Deus meus respice* cum ceteris et *Laudate Dominum omnes gentes*. Capitulum: *Ecce Dominus Deus in fortitudine veniet*, ut in completorio. Responsorium: *Iesu Christe Fili Dei vivi* et cetera, versus: *Qui venturus es in mundum*. Versus: *Emitte agnum Domine dominatorem terræ*. Oratio: *Prope esto et Domine sancte Pater* et cetera. Preces: *Exsultabunt sancti*.

AD TERTIAM antiphona: *Hora est iam nos de somno surgere*. AD SEXTAM: *Scientes quia hora*.

AD NONAM: *Nox præcessit*. Alia, ut in libro. Hymni horarum canuntur ad notam hymni *Conditor alme siderum*, et concluduntur semper cum versu “Laus honor virtus gloria”, dum fit officium de tempore, quando vero de sanctis: “Deo Patri sit gloria”.

MISSA MATUTINA omnibus diebus, tam dominicis et festis, quam ferialibus canitur de beata Virgine: *Rorate*.

IN SUMMA MISSA ad aspersionem aquæ benedictæ antiphona: *Asperges me* cum notis dominicalibus. Versiculus: *Ostende nobis Domine*. Oratio: *Præsta nobis quæsumus Domine per hanc sanctificatæ aquæ aspersionem*, quod servabitur in omnibus aliis dominicis totius anni, ubicumque aliter non inveneris notatum. AD PROCESSIONEM responsum: *Ecce dies veniunt*. In loco stationis suffragia de beata Virgine (antiphona: *Missus est* cum suo versiculo et oratione) et de sancto, in cuius honorem locus ille dedicatus est. In reditu cantetur hymnus *Conditor*. Dum ad chorum fuerit perventum, ante magnum altare officians dicat versum *Introibo in domum tuam Domine*, et orationem *Domine Iesu Christe* et cetera. Introitus: *Ad te levavi*. Kyrie et Sanctus dominicale de Adventu. Gloria in excelsis non dicitur tempore Adventus in officio de dominica et de feria. Prima oratio de dominica, secunda de beata Virgine, tertia de omnibus sanctis. Prosa hodie: *Mittit ad Virginem*, in aliis dominicis: *Salve porta*. Credo et Patrem dominicale, præfatio cottidiana cum cantu sollemni. Loco Ite missa est canitur *Benedicamus Domino*, ut in primis vespis. Alia omnia, sicut habentur in libro.

IN SECUNDIS VESPERIS antiphonæ de laudibus. Psalmi: *Dixit Dominus* cum ceteris de dominica. Responsorium: *Latentur cali*. Ad Magnificat antiphona: *Ne timeas Maria*. Suffragia de beata Virgine, sancto Andrea et omnibus sanctis. Alia, ut in primis vespis.

Hic ordo observatur in aliis quoque dominicis Adventus, servatis tamen his, quæ cuilibet dominicæ sunt propria.

Hodie a matutino usque ad completorium post secundas vespas inclusive non dicuntur horæ cottidianæ de beata Virgine, sed incipientur nocte sequenti. Nec in sabbatis Adventus fit officium de ipsa, verum de feria, aut festo incidenti.

Notandum, quod festa incidentia in dominicas Adventus, si sint duplicia, aut semiduplicia, transferuntur in alium diem hebdomadæ, simili festo non impeditum. Si vero simplicia, præmittuntur. Aliis quoque diebus infra hebdomadam non fit officium de festis simplicibus, sed de feria.

Feria secunda

AD MATUTINUM invitatorium: *Regem venturum*. Antiphonæ et psalmi feriales de psalterio. Versiculi et lectiones, ut in libro. Responsoria: primum *Aspiciebam*, secundum *Salvatorem*, tertium *Montes Israel*. AD LAUDES antiphonæ et psalmi eiusdem feriæ ex psalterio. Capitulum, hymnus, versiculus, ut heri. Antiphona ad Benedictus: *Angelus Domini*. Oratio et suffragia eadem, quæ in dominica præcedenti. Benedicamus feriale minus.

AD PRIMAM antiphona: *Salvatorem*. Psalmi: *Deus in nomine* cum ceteris. **Preces Exsultabunt sancti dicuntur post primam de beata Virgine**, quod servatur etiam alias semper, quando dicitur prima de beata Virgine.

AD TERTIAM antiphona: *Veni et libera*. Responsorium: *Veni ad liberandum*. **Versus: Timebunt gentes**.

AD SEXTAM antiphona: *Tuam Domine excita potentiam*. Responsorium: *Ostende nobis Domine*. **Versus: Memento nostri Domine**.

AD NONAM antiphona: *In tuo adventu*. Responsorium: *Super te Ierusalem*. **Versus: Domine Deus virtutum**. Alia in his horis omnia eadem, quæ die hesternæ, **hoc excepto, quod hymni canuntur ad notam hymni Verbum supernum**.

MISSA fit de dominica. Kyrie et Sanctus feriale. Gloria in excelsis, **prosa** et Credo non dicuntur. Alleluia dicitur, **et ultimo repetitur cum omnibus notis**. Concluditur missa cum Benedicamus feriali minore.

AD VESPERAS antiphonæ et psalmi feriales de psalterio. Capitulum, hymnus, versus et oratio de dominica. Responsorium non dicitur. Antiphona ad Magnificat: *Ierusalem respice*. Benedicamus feriale minus.

Hoc ordine peragitur officium divinum in aliis quoque feriis Adventus, servatis his, quæ propria sunt cuiusque feriæ, et quæ in speciali quarundam feriarum rubrica aliter ordinantur.

Notandum, quod in Adventu Domini, quando officium fit de sancto, suffragium de beata Maria Virgine omittitur, et in vesperis cottidianis eiusdem Virginis ac in fine laudum de festo fiunt suffragia de feria, de octava sancti Andreæ (si durat) et de omnibus sanctis.

De ieiunio quattuor temporum in Adventu

Ieiunium quattuor temporum celebratur feria quarta et sexta et sabbato post tertiam dominicam Adventus.

Feria quarta AD MATUTINUM invitatorium: *Surgite vigilemus*. Antiphonæ et psalmi feriales de psalterio, sed si ex maioribus laudibus, de quibus infra dicitur, secundum rubricam ibi positam, aliquæ sint hodie imponendæ, ad psalmos unica antiphona dicitur, videlicet *Domine Deus virtutum*. Versiculus: *Timebunt gentes*. Lectiones propriæ. Responsoria de dominica præcedenti, si adhuc illa duodecim responsoria, quæ in quattuor feriis ante vigiliam Nativitatis Domini dici solent (ut suo loco exponetur), non sunt inchoata.

AD LAUDES antiphonæ de psalterio, aut de laudibus maioribus psalmi feriales. Capitulum proprium. Hymnus: *Vox clara*. Versiculus: *Vox clamantis*. Antiphona ad Benedictus: *Quomodo fiet istud*. Qua repetita post finem cantici, dicuntur preces, prout in Quadragesima, hoc excepto, quod et hic et in aliis horis **septem psalmi omittuntur**. Oratio de die et de dominica sub una conclusione.

AD PRIMAM, TERTIAM, SEXTAM, NONAM, si laudes sunt impositæ, antiphonæ ex iisdem laudibus, sin minus, feriales de Adventu. Preces dicuntur sine psalmis pænentialibus. **Confiteor non dicitur ad primam.**

IN MISSA Kyrie feriale minus, prout in principio litanix solet cantari. Ante primam orationem non dicitur “Dominus vobiscum”, sed “Oremus, Flectamus genua, Levate”. Post secundam orationem dicuntur aliæ duæ, de dominica et omnibus sanctis. Sanctus cantatur, sicut in officio pro defunctis, et missa concluditur cum Benedicamus Domino feriali. Alia omnia, ut in libro.

IN VESPERIS ad psalmos antiphona: *Dicite pusillanimes*, si laudes sunt impositæ, alias antiphonæ sumuntur ex psalterio. Capitulum et oratio de dominica præcedenti. Responsorium: *Festina ne tardaveris*. Antiphona ad Magnificat: *Ponam in Sion*, vel de *O Sapientia*. In vesperis et in completorio **preces non dicuntur.**

Eodem ordine peragitur officium feria sexta et sabbato quattuor temporum, servatis iis, quæ cuiusque diei propria sunt. In missa sabbati ad ultimam orationem dicitur “Dominus vobiscum”, ad alias omnes “Oremus, Flectamus genua”.

Si vigilia sancti Thomæ venerit aliquo die quattuor temporum, officium fit de quattuor temporibus, ac in matutinis precibus **pro tertia lectione legitur homelia** vigiliæ. In fine autem laudum cum orationibus feriæ et de dominica sub una conclusione dicitur oratio eiusdem vigiliæ. In missa quoque dicuntur tres orationes, prima de feria quattuor temporum, secunda de dominica, tertia de vigilia.

Si festum sancti Thomæ inciderit in quattuor tempora, officium fit de festo, sed in matutino pro nona lectione legitur homelia feriæ, et pro feria post laudes festi subiungitur antiphona ad Benedictus ex officio quattuor temporum, cum precibus. Quibus finitis, et præmisso “Dominus vobiscum”, dicuntur orationes de feria et dominica sub una conclusione, et “Benedicamus Domino” ferialiter.

Suffragia consueta in quattuor temporibus perficiuntur, sicut in aliis feriis.

De laudibus maioribus

In feriis quartæ hebdomadæ Adventus Domini ponuntur in breviario laudes propriæ, quas maiores vocamus, de quibus observandæ sunt rubricæ sequentes.

Quando Natalis Domini cadit in diem dominicum, laudes *Propheta sancti* feria quarta et laudes *Dicite pusillanimes* sabbato tertiæ hebdomadæ Adventus imponentur. Aliæ dicendæ sunt in quarta hebdomada diebus eis appropriatis.

Si Natalis Domini venerit feria secunda, laudes *De Sion* feria quinta secundæ hebdomadæ et aliæ in tertia hebdomada in propriis feriis dici debebunt.

Si Natalis Domini feria tertia celebrabitur, laudes *Constantes* imponentur feria sexta secundæ hebdomadæ. Aliæ in tertia hebdomada diebus eis appropriatis.

Si Natalis Domini in feriam quartam ceciderit, laudes *Dicite pusillanimes* habebunt locum sabbato secundæ hebdomadæ. Aliæ in tertia hebdomada, in propriis feriis, præter laudes *Ecce veniet*, quæ reservantur ad feriam secundam quartæ hebdomadæ.

Si Natalis Domini venerit feria quinta, omnes laudes in tertia hebdomada diebus eis accommodatis dicuntur. Exceptis laudibus *Rorate cæli*, quæ ad feriam tertiam quartæ hebdomadæ differentur.

Si Natalis Domini feria sexta celebrabitur, laudes *Ecce veniet* feria secunda, *De Sion* feria quinta, *Constantes* feria sexta, *Dicite pusillanimes* sabbato in tertia hebdomada debentur imponi, *Rorate cæli* feria tertia, *Propheta sancti* feria quarta quartæ hebdomadæ.

Si Natalis Domini sabbatum occupaverit, laudes *Rorate cæli* feria tertia, *Constantes* feria sexta, *Dicite pusillanimes* sabbato imponentur in tertia hebdomada. *Ecce veniet*, *Propheta sancti* et *De Sion* dicentur in quarta hebdomada in propriis feriis.

Notandum, quod, dum prædictæ laudes imponuntur in quattuor temporibus, tunc ad matutinum invitatorium: *Surgite vigilemus*. Si autem aliis diebus, invitatorium: *Præstolantes*. Antiphona vero ad nocturnum semper: *Domine Deus virtutum*, ac in vesperis ad psalmos antiphona: *Dicite pusillanimes*.

De antiphonis maioribus O.

Antiphona *O Sapientia* dicitur ad Magnificat **die decima septima Decembris**, et aliæ, quæ sequuntur, imponuntur ordine sequentibus diebus usque ad diem ante vigiliam Nativitatis Domini, tam in dominica, quam in feriis. Inchoantur autem in choro **per unum ex dominis capitularibus, et dicuntur integræ tam in principio, quam in fine cantici Magnificat**. In festo sancti Thomæ in primis et secundis vesperis debent dici post orationem diei pro commemoratione Adventus, cum versiculo et oratione de dominica. Et iam deinceps pro suffragio de beata Maria Virgine in fine vesperarum dicitur antiphona *O virgo virginum*, in fine laudum *O Gabriel* **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

De duodecim responsoriis

Responsorium *Clama in fortitudine* cum aliis undecim, quæ sunt in matutinis precibus post lectiones feria secunda, tertia, quarta et quinta quartæ hebdomadæ in breviario posita, servari debent ad matutinum pro quattuor feriis, vigiliam Nativitas Domini immediate præcedentibus.

Dies ante vigiliam Nativitatis Domini

In die ante vigiliam Nativitatis in vesperis dicendum est responsorium *De illa occulta*.

De vigilia Nativitatis Domini

In vigilia Nativitatis Domini nullum suffragium dicendum est, nec Te Deum laudamus. In missa Kyrie et Sanctus feriale. Ad orationem (quæ unica debet dici), præmisso “Dominus vobiscum”, dicitur “Oremus, Flectamus genua, Levate”. Et, finita prophetia *Propter Sion non tacebo*, statim **sine intervallo subiungitur epistola**, quod servabitur etiam in missis festi Nativitatis Domini. Alia, ut in libro.

Verum, si hæc vigilia in diem dominicam inciderit, tunc officium peragetur hoc ordine. Sabbato VESPERÆ dicentur de dominica, sed loco responsorii eiusdem dominicæ dicitur responsorium *De illa occulta*. IN MATUTINO invitorium de vigilia. In duobus primis nocturnis omnia de dominica. Ad tertium nocturnum antiphona de vigilia: *Levate capita vestra*. Psalmi de eodem nocturno dominicæ. In fine laudum fit suffragium de dominica per antiphonam ad Benedictus, versiculum *Vox clamantis* et orationem.

IN MISSA Kyrie et Sanctus, sicut in dominicis Adventus. Oratio de vigilia et dominica sub una conclusione. Alleluia de dominica. Prosa: *Mittit ad Virginem*. Credo dicitur. Reliqua omnia, tam in nocturno, quam in diurno officio de vigilia, prout in libro habentur.

Hodie pro defunctis leguntur vigiliæ novem lectionum, et deinceps per totam octavam tacetur de eis. Cottidianæ horæ beatæ Virginis neque in vigilia, neque per totam octavam Nativitatis dicuntur.

Festum Nativitatis Domini

In festo Nativitatis Domini nostri, Iesu Christi IN PRIMIS VESPERIS, priusquam dicatur “Deus in adiutorium”, dicuntur antiphonæ *Ave spes nostra* et cetera, quarum **tres priores in choro cantant pueri, quartam choratores**. Repetita ultima antiphona post psalmos, immediate ante capitulum dicitur (in choro per choratores) antiphona *Gaude et letare*. Benedicamus Magnæ Deus.

IN COMPLETORIO antiphona ad psalmos: **Alleluia**. Hymnus: *Lux mundi*. Capitulum: *Paradisi porta*. Versiculus: *Benedictus qui venit in nomine Domini*. Oratio: *Famulorum tuorum et Deus qui illuminas*. Benedicamus feriale.

IN MATUTINO benedictiones de beata Virgine Maria. Dum in choro canitur responsorium *Verbum caro*, tam hodie in laudibus, quam per totam octavam in vesperis, **domini capitulares debent stare extra stallum in choro duobus ordinibus, et tenere singuli in manibus lucernas ardentes**. Finito ultimo responsorio, dicitur evangelium *Liber generationis*. Deinde Te Deum laudamus. Quo finito, in choro incipitur MISSA IN GALLI CANTU. Kyrie, Sanctus, Patrem de beata Virgine. Præfatio hodie in omnibus missis et per totam octavam (excepto festo sancti Ioannis) *Quia per incarnati verbi mysterium* cum suo Communicantes. In choro post Agnus Dei statim incipiuntur laudes (omisso “Deus in adiutorium”) ab antiphona *Quem vidistis pastores*. Capitulum, hymnus, versiculus non dicuntur, sed, repetita ultima antiphona ad psalmos, statim cantatur antiphona ad Benedictus *Gloria in excelsis* (extra chorum autem omnia dicuntur, quæ aliis diebus in laudibus dici solent). Finito cantico *Benedictus* cum sua antiphona, canitur communio, et finitur missa. Loco Ite missa est

choratores cantent Benedicamus Domino cum notis de beata Virgine, sed extra chorum dicitur *Ite missa est*.

IN MISSA IN AURORA Kyrie Fons bonitatis, Patrem sollemne, Sanctus angelicus. IN PRIMA, TERTIA, SEXTA, NONA hymni concluduntur cum versibus “Enixa est puerpera” et sequentibus, ultimus versus: “Gloria tibi Domine qui natus es de Virgine”. Quod servatur semper, quando officium fit, vel aliqua horarum dicitur de Nativitate, quando vero de sanctis, conclusio hymnorum: *Summo Parenti*.

IN SUMMA MISSA ad aspersionem aquæ benedictæ *Asperges* cum suo vesiculo et oratione. AD PROCESSIONEM responsorium: *Verbum caro factum est*. Kyrie Magnæ Deus. Prosa **per totam octavam: *Grates nunc***. Patrem sollemne. Sanctus angelicus.

IN SECUNDIS VESPERIS, finita oratione de Nativitate Domini, et dicto post eam “Amen”, mox incipitur (in choro per organum) pro sancto Stephano responsorium *Lapides torrentes*. Deinde hymnus: *Stephano primo martyri* cum *Fulget dies*. **Versus: *Gloria et honore***. Antiphona ad Magnificat: *Ave protomartyr*. Oratio: *Da nobis quæsumus Domine*. Et loco Benedicamus in choro per totam octavam canitur *Puer natus per dominos capitulares, stantes extra stallum, “Deo dicamus gratias” hodie Magnæ Deus*.

IN COMPLETORIO antiphona ad psalmos: *Alleluia*. Hymnus: *Corde natus*. Capitulum: *Populus gentium*. **Versus: *Verbum caro factum est***. Antiphona ad Nunc dimittis: *Ecce de quo Ioannes dixit*. Oratio: *Præsta quæsumus omnipotens Deus ut natus et cetera, et Deus qui illuminas*. Benedicamus feriale. Ita dicitur completorium per totam octavam, ubi aliter non reperitur ordinatum. Alia omnia, tam in nocturno, quam in diurno officio, ut in libro.

De sancto Stephano protomartyre

In festo sancti Stephani et sequentibus diebus usque ad Circumcisionem Domini præter MATUTINUM diei legitur aliud matutinum de Nativitate cum tribus lectionibus. Et PRIMA cottidie de Nativitate cum antiphona *Quem vidistis pastores* dicitur. ALIÆ HORÆ de sancto, cuius festum tunc colitur.

IN MISSA non dicitur *Asperges*. Kyrie, Patrem, Sanctus, ut heri. Orationes: prima de die, secunda de Nativitate Domini, tertia de beata Virgine. Credo dicitur per totam octavam.

SECUNDÆ VESPERÆ de sancto Stephano prius perficiuntur (in choro per præbendarios), in quibus hymnus dicitur cum propriis notis, sine *Fulget dies*. Quod servabitur etiam in aliorum sanctorum secundis vesperis et octavis, et aliæ secundæ vesperæ dicuntur sollemniter de Nativitate Domini, servatis de sequenti festo sancti Ioannis his, quæ in hesternis vesperis de sancto Stephano notata sunt, a responsorio usque ad finem. Deo dicamus gratias de apostolis. Alia, ut in libro.

De sancto Ioanne evangelista

In fine MATUTINI, quod cum tribus lectionibus de Nativitate dicitur, fit suffragium

de sancto Stephano.

IN MISSA Kyrie et præfatio de apostolis. Sanctus **angelicus, aut Rosomberg.**

SECUNDÆ VESPERÆ de sancto Ioanne prius perficiuntur, et fit in eis suffragium de sancto Stephano. Aliæ secundæ vesperæ hora consueta dicuntur de Nativitate. In fine autem earum fit de sanctibus Innocentibus, sicut factum est in die Nativitatis de sancto Stephano, hoc tamen servato, quod priusquam incipiatur responsorium *Centum quadraginta* et cetera, dicitur (in choro per pueros) antiphona *Sinite parvulos*, et in fine responsorii omittitur “Gloria Patri”, eiusque loco repetitur **responsorium ab initio**, nisi hodiernus dies aut festum Innocentium cadat in dominicam, tunc enim non omittitur. “Deo dicamus gratias” Cunctipotens.

Festum sanctorum Innocentium martyrum

IN MATUTINO ad invitatorium et responsoria non dicitur “Gloria Patri”, sed eius loco **repetuntur ab initio** eadem invitatorium et responsoria. Nec Te Deum laudamus. Si tamen hoc festum cadit in diem dominicum, utrumque dicitur. In fine LAUDUM fit suffragium de Nativitate Domini, sanctibus Stephano et Ioanne. Benedicamus Cunctipotens.

IN MISSA quoque ad introitum “Gloria Patri” non dicitur, si non est hodie dies dominicus, nec Gloria in excelsis, nec Alleluia, sed loco eius *Laus tibi Christe*. Nec Ite missa est, sed Benedicamus Domino. Verum, si hæc dies fuerit dominica, dicuntur omnia. Kyrie Cunctipotens. Oratio propria, de Nativitate Domini, de sancto Stephano, de sancto Ioanne. Sanctus **sollemne**.

IN SECUNDIS VESPERIS prius perficiuntur vesperæ Innocentium, in quibus sunt suffragia de Nativitate Domini, sancto Stephano et sancto Ioanne. Deinde aliæ vesperæ de festo Nativitatis, in quibus, dicto post orationem “Amen”, a responsorio *Iacet granum* incipiendo, agitur de sancto Thoma martyre. Hymnus: *Deus tuorum militum*, sine *Fulget dies*. “Deo dicamus gratias” Cunctipotens.

De sancto Thoma martyre

MATUTINUM, ut in libro. In fine LAUDUM suffragia de Nativitate, sanctibus Stephano, Ioanne, Innocentibus.

IN MISSA introitus: *Letabitur iustus*. Kyrie Cunctipotens. Oratio propria, de Nativitate, de sanctibus Stephano, Ioanne, Innocentibus. Graduale: *Posuisti Domine*. Alleluia: *Ego sum pastor bonus*.

IN SECUNDIS VESPERIS (quæ ante primas vespervas dominicæ dicuntur) antiphona de laudibus. Psalmi de uno martyre. Suffragia de sanctibus Stephano, Ioanne, Innocentibus. Benedicamus Cunctipotens.

Dominica infra octavas Nativitatis Domini

Hæc dominica semper recipitur postridie festi sancti Thomæ martyris, et deinceps

usque ad nonam vigiliæ Epiphaniæ inclusive fit suffragium de ea. **Hodie non legitur secundum matutinum** de Nativitate, sicut aliis diebus infra octavam.

IN PRIMIS VESPERIS antiphona: *Tecum principium* cum ceteris. Suffragia: de Nativitate *Nato Domino* et de beata Virgine *Maria intacta* cum suis versiculis et orationibus. In fine LAUDUM suffragia: de Nativitate similiter *Nato Domino*, de beata Virgine: *Glorificamus te*, de sanctibus Stephano, Ioanne, Innocentibus.

IN MISSA Kyrie Cunctipotens. Oratio propria de Nativitate, de beata Virgine.

SECUNDÆ VESPERÆ perficiuntur ante primas vespervas sancti Silvestri. Antiphona: *Tecum principium* cum sequentibus. Responsorium: *In principio*. Hymnus: *A solis ortus*. Versiculus: *Speciosus forma*. Antiphona ad Magnificat: *Omnipotens sermo tuus*. Suffragia de Nativitate, beata Virgine, sanctibus Stephano, Ioanne, Innocentibus. Alia omnia, ut in libro.

In festo sancti Silvestri

IN PRIMIS VESPERIS ET MATUTINO omnia de communi confessorum, præter orationem et lectiones primi et secundi nocturni.

IN MISSA introitus: *Sacerdotes tui*. Kyrie Cunctipotens. Oratio propria, de dominica, de Nativitate, de beata Virgine, de sanctibus Stephano, Ioanne, Innocentibus. Graduale: *Ecce sacerdos*. Alleluia: *Iuravit Dominus*. Credo dicitur propter octavam. Offertorium: *Inveni David***Hiba! A könyvjelző nem létezik..** Communio: *Beatus servus*.

SECUNDÆ VESPERÆ de communi perficiuntur ante primas vespervas diei crastinæ. Suffragia de dominica, sanctibus Stephano, Ioanne, Innocentibus.

In festo Circumcisionis Domini

IN PRIMIS VESPERIS omnia, ut in libro, sed oratio unica dicitur: *Deus qui salutis æternæ*. Loco Benedicamus *Puer natus*. “Deo dicamus gratias” Magnæ Deus.

IN COMPLETORIO ad psalmos antiphona: *Alleluia*. Hymnus: *Corde natus*. Capitulum: *Virgo verbo concepit*. **Versus:** *Gaude Maria Virgo*. Antiphona ad Nunc dimittis: *Nesciens mater*. Oratio: *Deus qui salutis* et *Deus qui illuminas*.

AD MATUTINUM ET LAUDES omnia, ut in libro. Oratio: *Deus qui salutis*, sola.

AD HORAS antiphonæ de laudibus. Ad primam versiculus: *Gaude Maria Virgo*. Ad tertiam responsum: *Speciosa facta es et suavis*. Versiculus: *Dignare me laudare*. Ad sextam responsum: *Dignare me laudare*. Versiculus: *Elegit eam*. Ad nonam responsum: *Elegit eam*. Versiculus: *Gaude Maria*.

IN MISSA, ut in festo Nativitatis Domini, servatis tamen iis, quæ huius diei propria sunt.

IN SECUNDIS VESPERIS antiphonæ de laudibus. Psalmi: *Dixit Dominus*, *Confitebor*, *Beatus vir*, *De profundis*, *Memento Domine David***Hiba! A könyvjelző nem létezik..** Alia, ut in libro. Suffragium de sancto Stephano: *Sepelierunt Stephanum*. Loco Benedicamus *Puer natus*.

COMPLETORIUM, ut post primas vespas.

Octava Stephani

IN MATUTINO ET LAUDIBUS omnia, ut in festo eiusdem, præter lectiones primi et secundi nocturni ac orationem, quæ sunt propriæ octavæ. IN HORIS conclusio hymnorum: “Summo Parenti”. Antiphonæ de laudibus propriis. AD PRIMAM cottidie usque ad festum Epiphaniæ capitulum: *Populus gentium*. Responsorium: *Christe Fili Dei vivi* et cetera, versus: *Qui natus es de Virgine Maria*. Versiculus: *Verbum caro factum est*. Oratio: *Præsta quæsumus omnipotens Deus ut natus hodie Salvator* et cetera.

IN MISSA Kyrie Lætabundus, tam hodie, quam omnibus diebus (ubi aliter non invenitur ordinatum), quibus agitur officium de sanctis, usque ad festum Purificationis sanctæ Mariæ, nisi fit dies dominica, tunc enim dicitur Cunctipotens. Oratio propria: *Deus qui primitias*, de dominica, de beata Virgine, de sanctibus Ioanne et Innocentibus. Prosa: *Hanc concordie famulatu*. Credo non dicitur. Præfatio: *Quia per incarnati, sine Communicantes*.

IN SECUNDIS VESPERIS oratio octavæ. Suffragia: de dominica et de sancto Ioanne *Iste est Ioannes*. Benedicamus Cunctipotens.

COMPLETORIUM, sicut in festo Nativitatis Domini post secundas vespas.

Nota, quod, si octava sancti Ioannis die dominico venerit, secundæ vespæ octavæ sancti Stephani prius perficiuntur cum suffragio de dominica, et hora solita dicuntur aliæ vespæ de sancto Ioanne, prout dictæ sunt in eius die. Idem observandum erit de octavis sanctorum Ioannis et Innocentium, quando hæc in dominicam inciderint. Hodie in matutino incipiuntur cottidianæ horæ beatæ Virginis.

Octava sancti Ioannis

IN MATUTINO lectiones primi et secundi nocturni propriæ. Suffragia in fine LAUDUM de dominica et sanctibus Innocentibus. AD HORAS antiphonæ de laudibus. IN MISSA oratio propria de dominica et sanctis Innocentibus. Prosa: *Ioannes Iesu Christi vel Verbum Dei Deo natum*. IN SECUNDIS VESPERIS suffragia de dominica et sanctis Innocentibus. Benedicamus de apostolis. Alia omnia, ut in eius festo.

Octava sanctorum Innocentium

Quæ festo Innocentium non dicebantur, videlicet “Gloria Patri” ad responsoria, invitatorium et **introitus**, Te Deum laudamus, Gloria in excelsis, Alleluia, Ite missa est et cetera, ea omnia in eorum octava dicuntur. IN MATUTINO lectiones primi et secundi nocturni propriæ. Suffragium in fine LAUDUM de dominica. Benedicamus Cunctipotens. AD HORAS antiphonæ de laudibus. IN MISSA Kyrie, ut in octava sancti Stephani. Oratio propria, de dominica et de beata Virgine. Prosa: *Laus tibi Christe*. Credo non dicitur. IN SECUNDIS VESPERIS suffragium de dominica tantum. Alia, ut in eorum festo.

Sed, si hæc octava cadet in sabbatum, vespere de ea prius perficiuntur, et alia dicentur de dominica hoc modo. Antiphona: *Tecum principium* cum ceteris. Capitulum de dominica. Responsorium: *In principio*. Hymnus: *A solis ortus*. Versiculus: *Speciosus forma*. Antiphona ad Magnificat: *Omnipotens sermo*. Oratio de dominica. Benedicamus Cunctipotens.

Vigilia Epiphaniarum Domini

Si vigilia aliquo dierum infra hebdomadam venerit, MATUTINUM cum tribus lectionibus de propria homelia dicitur, ut in libro. **Te Deum laudamus quoque dicitur.**

AD LAUDES antiphona: *Quem vidistis pastores* cum sequentibus. Hymnus: *Corde natus*. Versiculus: *Benedictus qui venit*. Suffragium de dominica tantum. Benedicamus Cunctipotens. AD HORAS antiphonæ de laudibus, et responsoria de Nativitate Domini.

IN MISSA Kyrie Cunctipotens. Oratio propria, secunda de dominica, tertia de beata Virgine. Credo non dicitur. Prosa: *Grates nunc*. Præfatio: *Quia per incarnati*, sine Communicantes. Alia, ut in libro.

Quod, si hæc vigilia in diem dominicum ceciderit, in matutino dicuntur tres nocturni, et omnia de dominica præcedenti præter ea, quæ vigilia habet propria.

In festo Epiphaniarum Domini

IN PRIMIS ET SECUNDIS VESPERIS loco Benedicamus in choro *Puer natus* dicitur. “Deo dicamus gratias” Magnæ Deus. IN COMPLETORIO ad psalmos antiphona: *Alleluia*. Hymnus: *Ibant magi*.

IN MATUTINO invitatorium non dicitur. Alia dicuntur more solito, prout habentur in libro.

IN MISSA **dicitur Asperges**. Ad processionem responsum: *Illuminare*. Kyrie Fons bonitatis. Præfatio propria, cum suo Communicantes per totam octavam. Sanctus angelicus. Prosa propria. Credo dicitur. Præfatio propria. Alia omnia, ut in libro.

Horæ de beata Virgine cessant hodie et per totam octavam.

Infra octavam et in octava Epiphaniarum AD MATUTINUM invitatorium: *Christus apparuit*. IN MISSA Kyrie Cunctipotens.

Dominica infra octavam

IN PRIMIS VESPERIS responsum: *Tria sunt munera*. Antiphona ad Magnificat: *Christo datus est principatus*. Suffragium in utrisque vespere de Epiphaniis: *Tribus miraculis*. Versiculus: *Omnis terra adoret* et cetera. Loco Benedicamus *Puer natus*.

IN MISSA Kyrie Cunctipotens. Oratio propria et de Epiphaniis sub una conclusione. Alia, ut in libro ita, ut, quæ dominica non habet propria, ea sumantur ex officio festi.

Et fit suffragium cottidie de hac dominica usque ad sequens sabbatum inclusive. In octava, ut diebus infra octavam, præter ea, quæ sunt eius propria.

De dominicis post octavam Epiphaniæ

Ab octava Epiphaniæ usque ad Septuagesimam ponitur quattuor dominicarum officium. Quia vero haud raro inter easdem, octavam et Septuagesimam, ob intervalli brevitatem non reperiuntur tot dominicæ, officium earum, quæ supersunt, debet tunc aliis hebdomadæ diebus, duplicibus et semiduplicibus festis non impeditis, **ferialiter recipi.**

Exempli gratia hoc anno 1580 Septuagesima incidit in 13 diem Ianuarii, et sic duæ tantum fuerunt dominicæ post octavam Epiphaniæ et ante Septuagesimam. Proinde officium primæ dominicæ debuit servari suo loco, secundæ feria secunda proxima, tertiæ die dominica, quæ fuit 24 Ianuarii, et quartæ feria quarta sequenti. Item, anno 1581 Septuagesima erit 22 Ianuarii. Cum itaque unicam simus habituri dominicam ab octava usque ad Septuagesimam, secundæ dominicæ officium feria secunda, tertiæ feria quarta, quartæ feria quinta imponemus.

Quando autem dominica Septuagesimæ venerit immediate post octavam Epiphaniæ, tunc omnes dominicæ, aut (si id ob paucitatem dierum fieri non poterit) tot, quot poterunt recipi, recipiantur diebus, infra hebdomadam ipsam octavam consequentibus, translatis festis semiduplicibus, si quæ iisdem diebus occurrerent.

Quod, si contingat aliquando quinque dominicas reperiri inter octavam Epiphaniæ et Septuagesimam, repetatur officium dominicæ quartæ in quinta dominica.

Dominica prima

IN PRIMIS VESPERIS antiphona: *Benedictus Dominus Deus meus*. Psalmus idem, cum ceteris antiphonis et psalmis sabbati de psalterio. Versiculus: *Vespertina oratio*. Benedicamus dominicale de æstate. Oratio diei sola.

IN COMPLETORIO, finito “Domine ad adiuvandum me” et cetera cum “Alleluia” in fine, psalmi dicuntur, **nulla antiphona præmissa, et post psalmos repetitur semel “Alleluia” cum iisdem notis (in choro), cum quibus in fine “Domine ad adiuvandum me” dictum fuit.** Hymnus *Te lucis* ante terminum canitur ad notas hymni *Deus creator*, et concluditur cum versu “Christum rogemus”. Capitulum: *Tu autem in nobis es Domine*. Versiculus: *Custodi nos Domine*. Antiphona ad Nunc dimittis: *Salva nos Domine vigilantes*. Oratio: *Deus qui illuminas noctem*. Benedicamus feriale.

Finito completorio, fit **commemoratio de beata Virgine Maria per antiphonam *Sancta Dei Genitrix*, versiculum *Post partum* et orationem *Concede quæsumus omnipotens et misericors Deus fragilitati nostræ præsidium*, si festum Purificationis sanctæ Mariæ iam præteriit. Nam a vigilia Nativitatis Domini usque ad Purificationem inclusive dicitur antiphona: *Maria intacta*, et oratio: *Deus qui salutis æternæ*.**

IN MATUTINIS PRECIBUS invitatorium: *Præoccupemus faciem Domini*. Antiphonæ,

psalmi et versiculi nocturnorum, item IN LAUDIBUS antiphonæ cum psalmis et versiculo de psalterio.

AD PRIMAM, TERTIAM, SEXTAM, NONAM omnia, ut in psalterio, præter capitula et orationem tertiæ, sextæ et nonæ, quæ dicuntur de proprio. Hymni cantantur ad notas *Deus creator*, et concluduntur versu “Christum rogemus”.

IN MISSA Kyrie, Patrem, Sanctus dominicale de æstate. Oratio propria, eaque sola. Prosa: *Omnes una celebremus*. Præfatio cottidiana.

IN SECUNDIS VESPERIS antiphona et psalmi de dominica, ut habentur in psalterio. Capitulum: *Dominus autem dirigat*. Responsorium: *Quam magnificata*. Hymnus: *Lucis creator*. **Versus:** *Dirigatur Domine*.

IN COMPLETORIO hymnus *Te lucis* canitur **ad notas *Lucis creator***, concluditurque cum versu “Deo Patri sit gloria”. Alia omnia, tam in diurno, quam in nocturno officio, sicut in libro.

De reliquis dominicis

Dominica secunda, tertia et quarta eodem ordine peragitur officium divinum, qui in prima dominica notatus est, servatis iis, quæ cuiusque dominicæ propria sunt, quæ vero propria non habent, ea ex primæ dominicæ officio petuntur.

De feriis huius temporis

Quando officium fit de feria ab octava Epiphaniæ usque ad Septuagesimam, lectiones et responsoria dicuntur propria, ac oratio de dominica præcedenti, alia autem, prout in psalterio habentur.

Regulæ de suffragiis

A dominica prima post octavam Epiphaniæ usque ad diem Cinerum et a dominica prima post octavam Pentecostes usque ad Adventum Domini exclusive, quando agitur de festo semiduplici, in fine LAUDUM fiunt suffragia **de dominica præcedenti, sanctis Petro et Paulo, sancto Adalberto, omnibus sanctis et pro pace**. IN SECUNDIS VESPERIS additur prædictis **de sancto, de quo cras fiet officium, si de eo primæ vesperæ non fiunt dicendæ, nisi postridie feria sequatur, tunc enim in secundis vesperis fit suffragium pro pace tantum**. In festis vero duplicibus suffragia prædicta **omittuntur**. Quoties autem de dominica, aut de feria fit officium, omisso primo suffragio, dominicæ scilicet, cetera dicenda sunt, **quæ sabbato, in vesperis beatæ Virginis perficiuntur**.

Dominica in Septuagesima

IN PRIMIS VESPERIS psalmi: *Benedictus Dominus Deus meus* cum ceteris de sabbato. **Loco antiphonarum, quæ iisdem psalmis in psalterio præponuntur, ad quemlibet**

psalmum cantantur tria *Alleluia*, cum notis earundem antiphonarum. Versiculus: *Vespertina oratio ascendat* et cetera. Oratio diei sola. Benedicamus Domino cum “*Alleluia*” proprium. Et deinceps usque ad missam Sabbati Sancti exclusive in officio divino non dicitur “*Alleluia*”.

IN COMPLETORIO in fine “*Domine ad adiuvandam me festina*”, ubi dicebatur “*Alleluia*”, dicitur “*Laus tibi Domine rex æternæ gloriæ*”, et repetitur post psalmos. Quod dicitur in omnibus horis in posterum usque ad finem Quadragesimæ. Alia, ut in proxime præcedentibus dominicis.

AD MATUTINUM invitatorium: *Adoremus Dominum qui fecit nos*. IN LAUDIBUS loco psalmi *Dominus regnavit* dicitur *Miserere mei Deus secundum magnam* et cetera, et loco psalmi *Iubilate* psalmus 117, *Confitemini Domino*.

AD PRIMAM antiphona: *Hi novissimi*. Psalmi: *Deus Deus meus* cum ceteris, sed loco *Confitemini* dicendus est *Dominus regnavit decorem* et cetera. Et hæc commutatio psalmodum in laudibus et prima servatur omnibus diebus dominicis usque ad exitum Quadragesimæ.

AD TERTIAM antiphona primi nocturni: *Ite et vos* et cetera. AD SEXTAM antiphona secundi nocturni: *Quid hic statis*. AD NONAM antiphona tertii nocturni: *Voca operarios*. Hymni horarum canuntur ad notas *Deus creator omnium*, concludunturque versu “*Christum rogemus*”. Responsoria de psalterio.

IN MISSA Kyrie et Sanctus dominicale, ut in Adventu. Gloria in excelsis per totum hoc tempus usque ad finem Quadragesimæ non dicitur diebus dominicis. Oratio propria sola. Loco *Ite missa est* dicitur *Benedicamus Domino* dominicale, ut in Quadragesima.

IN SECUNDIS VESPERIS antiphonæ et psalmi de dominica ex psalterio. Responsorium: *Ecce Adam*. Hymnus: *Lucis creator*. Benedicamus, ut in missa. Alia omnia, tam in diurno, quam in nocturno officio, ut in libro.

De feriis post dominicam Septuagesimæ

A dominica Septuagesimæ usque ad diem Cinerum exclusive, quando officium fit de feria, responsoria, capitula et antiphona ad *Benedictus* dicuntur de dominica, alia de psalterio.

Dominicæ in Sexagesima et Quinquagesima

IN PRIMIS VESPERIS antiphona: *Benedictus Dominus Deus meus*. Psalmus idem cum ceteris. Hymnus et versiculus, ut in dominica Septuagesimæ. Et totum officium peragitur eodem ordine, qui ibi est descriptus, servatis his, quæ cuiuslibet dominicæ propria sunt, ut in libro.

Feria quarta Cinerum

Si aliquod festum duplex vel semiduplex cadit in hodiernum diem aut aliquam

dominica Quadragesimæ, transfertur in alium diem, simili festo non impeditum. De simplicibus festis nihil fit per totam Quadragesimam.

AD MATUTINUM invitatorium, antiphona, psalmi et versiculus feriæ quartæ, ut in psalterio. Lectiones propriæ. Responsoria *Paradisi portas, Emendemus in melius, Abscondite eleemosynam* sumuntur ex officio dominicæ Invocavit.

Te Deum laudamus nec in feriis, nec dominicis Quadragesimæ dicitur. AD LAUDES antiphonæ ad psalmos, psalmi, hymnus et versiculus de psalterio. Capitulum, antiphona ad Benedictus et oratio propria.

Notandum, quod hodie in laudibus incipiuntur preces, et finiuntur feria quarta Maioris Hebdomadæ in nona. Dicuntur autem post antiphonam repetitam in fine Benedictus, hoc modo: “Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison, Pater noster” et cetera. Versus: “Et ne nos in tentationem”. Responsum: “Sed libera nos a malo”. Versus: “Ego dixi Domine miserere mei”. Responsum: “Sana animam meam quia peccavi tibi” et cetera, prout habentur in fine breviarii.

Finitis precibus, præmisso “Dominus vobiscum”, dicitur oratio diei, quæ non concluditur, sed statim subiungitur antiphona super populum: *Convertimini ad me. Versus: Peccavimus Domine cum patribus nostris.* Oratio: *Inclinantes, quæ concluditur.*

Et dicto Benedicamus Domino ferialiter, dicitur “Oremus pro fidelibus defunctis”, “Requiem æternam” et cetera. Psalmus: *Domine ne in furore tuo primum.* Et in fine “Requiem æternam” et cetera. Deinde: “Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison, Pater noster” et cetera. “Requiescant in pace, Amen”. Suffragia consueta non dicuntur in Quadragesima.

AD PRIMAM omnia de psalterio ferialiter, et, finito responsorio et versiculo, dicuntur preces, quæ in fine breviarii habentur.

AD TERTIAM, SEXTAM, NONAM capitula et oratio propria, alia ex psalterio. Et preces dicuntur, sicut in fine laudum, cum psalmis tamen, qui sunt cuilibet prædictarum horarum in breviario proprii attributi.

ANTE MISSAM sacerdos, pluviali seu cappa nigra super albam vestitus, ascendit altare, ibique stans, exorcizat et benedicit cineres, non cantando, sed clara et intelligibili voce legendo, finitaque benedictione, aspergit eos aqua benedicta. Deinde cantantur in choro antiphonæ *Immutemur et Iuxta vestibulum.* Quod dum fit, primo imponitur cinis sacerdoti, celebraturo missam, a diacono aut ab alio sacerdote, si adest, alioquin sacerdos ipse sibi imponit. Deinde ab eodem, qui celebraturus est, imponitur aliis, coram altari genibus flexis stantibus. Imponens autem cineres, dicat ad singulos: *Memento homo, quia cinis et pulvis es, et in cinerem et pulverem reverteris, age penitentiam, ut habeas vitam æternam.*

Completa cinerum datione, stans sacerdos ante altare, incipit antiphonam *Exaudi nos Domine*, quam chorus prosequitur. Post antiphonam dicitur versiculus *Propitius esto peccatis nostris Domine*, ac, præmisso “Oremus, Flectamus genua, Levate”, oratio *Concede nobis Domine præsidia* et cetera. Sed aliis diebus loco huius orationis alia dicenda erit, videlicet *Parce Domine parce populo tuo* et cetera. Deinde cantatur litania, et fit processio circa ecclesiam. Finita litania, dicitur antiphona *Media vita in morte sumus.* Et hic ritus ab antiphona *Exaudi nos Domine* hucusque observandus erit

singulis feriis secundis, quartis et sextis usque ad dominicam Iudica.

IN MISSA Kyrie feriale minus, prout in principio litaniae cantari solet. Orationi diei praemittitur “Oremus, Flectamus genua, Levate”. Secunda oratio ab hodie usque ad praedictam dominicam Iudica diebus ferialibus: *A cunctis nos quaesumus Domine*. Tertia: *Omnipotens sempiternae Deus qui vivorum dominaris*. Praefatio quadragesimalis. Sanctus, sicut in missa pro defunctis. Post ultimas duas complendas non dicitur “Per Dominum”, sed subiungitur “Oremus, Inclinate capita vestra Deo”, ac oratio super populum, quae concluditur. Loco Ite missa est Benedicamus Domino feriale. Eodem ordine peragitur missa per totam Quadragesimam diebus ferialibus, servatis iis, quae cuiuslibet feriae propria sunt.

IN VESPERIS antiphona ad psalmos, psalmi, hymnus, versiculus de psalterio. Capitulum et oratio propria. Preces, ut in fine laudum, praeter psalmos, quos hic locus habet proprios.

Idem ordo servatur in horis diurnis et nocturnis aliarum quoque feriarum usque ad sequentem dominicam, hoc excepto, quod responsoria ad matutinum sumuntur ex officio dominicae in Quinquagesima.

Quando in Quadragesima agitur de aliquo sancto, LAUDES de die perficiuntur. Et post Benedicamus Domino dicitur antiphona feriae eiusdem diei, et, ea finita, preces (prout supra est notatum) recitantur, ita tamen, quod psalmorum paenitentialium quinque, videlicet *Domine ne in furore primum*, *Beati quorum remissa sunt*, *Domine ne in furore secundum*, *Miserere mei secundum magnam*, *Domine exaudi orationem meam* uno contextu perficiuntur, et in fine ultimi dicitur: “Requiem aeternam dona eis Domine” et cetera.

Similiter IN UTRISQUE VESPERIS eiusdem sancti post Benedicamus subiungitur antiphona ad Magnificat de feria, et dicuntur preces, psalmorumque paenitentialium duo reliqui, videlicet *De profundis* et *Domine exaudi orationem*. AD PRIMAM autem, TERTIAM, SEXTAM, NONAM, COMPLETORIUM non dicuntur preces.

Dominica Invocavit

A sabbato ante dominicam Invocavit deinceps usque ad Pascha vespere dicuntur ante prandium tam in festis, quam in feriis, exceptis secundis vespere dominicarum, quae dicuntur hora consueta.

In dominica prima Quadragesimae AD PRIMAS VESPERAS antiphona: *Advenerunt nobis dies paenitentiae*. Psalmi: *Benedictus* cum sequentibus. Benedicamus Domino dominicale in Quadragesima.

In fine COMPLETORII hodie et deinceps non dicitur pro commemoratione beatae Virginis Mariae antiphona *Sancta Dei Genitrix* (quae hactenus semper dicebatur a dominica prima post octavam Epiphaniae), sed *Salve regina* cum versiculo *Post partum* et oratione *Concede quaesumus omnipotens et misericors* et cetera. Quod servatur usque ad sabbatum ante dominicam Iudica, tunc autem versiculus et oratio mutantur. IN HORIS hymni cantantur ad notas *Ex more docti*, et concluduntur cum versu “Praesta

beata Trinitas concede simplex Unitas” per totam hebdomadam.

IN MISSA Kyrie et Sanctus, sicut in dominicis Adventus. Oratio unica. Patrem dominicale. **Præfatio** quadragesimalis cum notis festivalibus. Loco Ite missa est Benedicamus Domino, ut in vesperis.

IN SECUNDIS VESPERIS responsorium: *Angelis suis*. Alia omnia, tam in diurno, quam in nocturno officio, dicuntur, ut in libro.

Feria secunda

AD MATUTINUM invitatorium: Non sit vobis vanum. Antiphonæ et psalmi de psalterio. Versiculus et responsoria de dominica præcedenti. Lectiones propriæ. AD LAUDES antiphonæ et psalmi de psalterio. Capitulum, antiphona ad Benedictus et oratio propria. Hymnus et versiculus de dominica. Antiphona super populum: *Vivo ego*. **Versus**: *Peccavimus*. Oratio propria.

AD HORAS antiphonæ et responsoria de dominica. Capitula et oratio propria. Preces.

AD VESPERAS antiphona: *Advenerunt*. Psalmi feriales de psalterio. Capitulum, responsorium, antiphona ad Magnificat et oratio propria. Super populum, ut in laudibus. Hymnus et versiculus de dominica præcedenti. Preces.

Hoc ordine peragitur officium divinum in aliis quoque feriis Quadragesimæ, ubi secus dispositum non est, servatis iis, quæ cuiusque diei propria sunt. Sed responsorium in vesperis non dicitur feria tertia et quinta.

In feriis quattuor temporum in missa solum ante ultimam orationem dicitur “Dominus vobiscum”, ante illas vero, quæ prophetias præcedunt, non, sed tantum “Oremus, Flectamus genua, Levate”.

De dominicis Reminiscere, Oculi, Lætare

Dominica secunda, tertia et quarta Quadragesimæ idem ritus observatur, qui descriptus est in prima dominica, servatis tamen iis, quæ cuiuslibet dominicæ sunt propria. Hymni ad horas per totam hebdomadam canuntur ad notas hymni, qui in vesperis dicitur, et concluduntur cum versu eiusdem ultimo. **In dominica Lætare in missa canitur Kyrie paschale.**

Dominica Iudica

IN PRIMIS VESPERIS antiphona: *Animæ impiorum*. Ad responsoria omnium horarum et invitatorium hodie et deinceps usque ad finem Quadragesimæ **in officio de tempore non dicitur “Gloria Patri”, sed eius loco repetuntur ab initio eadem responsoria et invitatorium.** De sanctis dicitur.

IN COMPLETORIO infra hebdomadam feria tertia et quinta, si non agitur de aliquo sancto, ad Nunc dimittis antiphona: *Gregem tuum*, aliis diebus: *O rex gloria*. **Ad Salve regina hodie et deinceps versus: In omni tribulatione. Oratio: Interveni pro nobis.**

IN HORIS cantantur hymni ad notam *Vexilla regis*, et concluduntur versu “Te summa

Deus Trinitas” usque ad feriam quartam Maioris Hebdomadæ.

IN MISSA ad introitum nec hodie, nec sequentibus diebus (usque ad diem Cenæ Domini inclusive) dicitur “Gloria Patri”, quando officium fit de dominica aut feria, et non de sanctis, et præfatio semper: *Qui salutem humani generis*. Alia, ut in libro, servato ordine, qui in prima dominica Quadragesimæ descriptus est.

Nota, quod a dominica prima post octavam Epiphaniæ hucusque in processione ante missam cantatur proprium responsorium cuiusque dominicæ.

De feriis huius temporis

Diebus ferialibus in missa secunda oratio: *Ecclesie tuæ quasumus Domine preces* et cetera. Tertia: *Pietate tua* et cetera. Tractus: *Sæpe expugnaverunt me*. Diaconus et subdiaconus dalmaticas non induunt, **sed albas tantum** cum aliis paramentis. Super populum antiphona: *Sicut exaltatus est serpens*.

IN VESPERIS responsorium: *Circumdederunt*. Alia, ut in libro.

Dominica Palmarum

PRIMÆ VESPERÆ cantantur **per aliquem ex dominis dignitariis**. Antiphona *Anima impiorum* **dicitur tota ante et post psalmos**. ANTE MISSAM: *Asperges me* et cetera cum versiculo *Ostende nobis Domine* et cetera et oratione *Visita quæsumus* et cetera. Quibus finitis, proceditur ad locum, ubi rami benedicendi sunt, cantando responsorium *Ingressus Pilatus*. Ubi (post responsorium) dicit sacerdos versiculum: *Ne perdas cum impiis* et cetera et alia, quæ sequuntur in missali. Hymnum *Gloria laus* cantant **pueri (aut cantores cantu figurato), et repetit chorus**. Eoque finito, duo pueri, **superpelliciis** induti, habentes ramos benedictos in manibus, accedunt ad imaginem crucifixi (quæ ibi in loco decenti, tapetibus strato esse debet), et, stantes ante eam, cantant: *Pueri Hebræorum tollentes ramos olivarum*, et mox abiiciunt ramos in terram, secus pedes crucifixi, chorusque prosequitur: “obviaverunt Domino” et cetera. Deinde alii duo pueri, vestiti **cappis**, simili modo accedentes et stantes, cantant: *Pueri Hebræorum vestimenta prosternebant in via*, et sternunt cappas in terra, prope pedes crucifixi, choro cantante: “et clamabant dicentes” et cetera.

Deinde sacerdos, qui officium peragit, accedens et genibus flexis stans ante crucifixum, **palma, quam in manu habet, percutit idem crucifixum, cantans: Scriptum est enim percutiam pastorem**, et chorus prosequitur: “et dispergentur oves gregis”, et hoc fit tertio, altius semper elevata voce, verum ultimo etiam reliqua pars antiphonæ, videlicet “Postquam autem surrexero præcedam vos in Galilæam” perficitur per chorum. Interimque surgit sacerdos, et propius accedens, **iterumque genibus flexis stans, osculatur crucifixum, et redit ad priorem locum**, ubi submissa voce legit orationes: *Auge fidem* et *Deus qui miro ordine*. Pueri autem cantant hymnum: *Cruce fidelis*, ac clerus primo, deinde populus, bini accedentes, osculantur et ipsi crucifixum.

His peractis, redeunt omnes ad chorum, cantantes responsorium: *Ingrediente Domino*.

Eoque finito, sacerdos stans ante altare, cantat **versum**: *Ne perdas cum impiis* et orationem: *Adiuva nos*. Tandemque incipitur missa.

IN MISSA incensum, quod in benedictione ramorum ferebatur, iam non fertur. Passio Domini canitur sine titulo. Et benedictio petitur saltem ad evangelium *Altera die*. Quod servatur etiam aliis diebus, quibus passio cantanda est. Alia omnia, tam in diurno, quam in nocturno officio, ut in libro.

Feria secunda, tertia et quarta.

Omnia propria, ut in libro. Feria quarta in nona terminantur preces, in quarum fine, post psalmum *Domine exaudi* **dicuntur et psalmi *De profundis* et *Domine exaudi***. Ac post completorium dicitur *Salve regina* more solito, sed sequentibus diebus non dicitur.

Post nonam eiusdem feriæ quartæ cessant horæ cottidianæ beatæ Mariæ Virginis et officium defunctorum usque ad octavam Pasche.

Feria quinta in Cena Domini

IN MATUTINIS precibus officium absolute incipitur ab antiphona primi psalmi. Et **antiphonæ duplicantur**, hoc est, dicuntur integræ in principio et fine psalmorum. Psalmi dicuntur sine “Gloria Patri” ad omnes horas. **Et ex tredecim candelis, in candelabro triangulari ante altare positis, in fine cuiuslibet responsorii exstinguitur una. Decima autem post psalmos laudum, et undecima post Benedictus debet exstingui. Duodecima non exstinguitur, nisi finitis tropis.**

Primam lamentationem in choro **cantat puer, secundam præbendarius, tertiam canonicus**. Lectiones leguntur sine benedictionibus, ac in fine earum, loco “Tu autem Domine” dicitur:

“Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, iustus pro iniustus, ut nos offerret Deo.”

LAUDES post repetitionem ultimi responsorii simpliciter incipiuntur a prima antiphona. Capitulum, hymnus et **versiculus** non dicuntur. **Dum cantatur antiphona ante et post Benedictus, fit fragor et strepitus aliquantulum.**

Post repetitionem antiphonæ in fine Benedictus tropi in choro cantantur hoc ordine. Tres pueri, in inferiori parte templi ante tria altaria stantes flexis genibus, cantant. Primus: „Kyrie eleison”, secundus: „Christe eleison”, tertius: „Kyrie eleison”. Deinde quartus puer, ante magnum altare similiter stans genibus flexis: „Domine, miserere nobis”. Mox dignior dominorum capitularium in stallo: „Iesu Christe” et cetera, et sequentes eiusdem toni versus. Tandem chorus: „Christus Dominus”. Et hoc fit quater. Quinto autem post „Domine miserere”, absque intervallo, subiungitur: „Christus Dominus”. Quibus omnibus finitis, fit processio circa ecclesiam, cantando hymnum *Rex Christe*. In loco stationis, finito eodem hymno, legitur psalmus: *Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam* sine “Gloria Patri” et nihil plus. Sed mox incipitur hymnus *Hymnum dicamus*, et reditur ad ecclesiam, ubi post

finem eiusdem hymni legitur psalmus *Deus misereatur nostri* et cetera, “Christus factus est” et cetera. „Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison, Pater noster” et cetera. Oratio: *Respice quæsumus Domine super hanc familiam tuam* et cetera.

PRIMA, TERTIA, SEXTA, NONA absolute inchoantur a psalmis consuetis. Quibus additur psalmus *Miserere*, “Christus factus est” et cetera. “Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison, Pater noster” et cetera. Oratio: *Respice quæsumus*. Ad primam dicuntur psalmi: *Deus in nomine, Beati immaculati, Retribue*.

IN MISSA introitus: *Nos autem gloriari oportet*. Kyrie Cunctipotens. **Gloria in excelsis et Credo dicitur, si episcopus celebrat, et chrisma consecrat**, alias non. Præfatio: *Qui salutem*. Sanctus sollemne. Et pontifex procedit in missa usque ad illum locum „Per quem hæc omnia Domine semper bona creas” exclusive, ubi consecrat oleum infirmorum. Deinde, reversus ad altare, prosequitur missam usque ad communionem. In fine Agnus Dei semper dicitur „miserere nobis”, non „dona nobis pacem”. Pax non datur, hoc est, non dicitur oratio *Domine Iesu Christe qui dixisti apostolis tuis pacem meam* et cetera, nec *Pax tecum*. Et postquam communicaverit, consecrat chrisma et oleum catechumenorum, prout habetur **in pontificali**. *O Redemptor* cantant **duo canonici, cappis induti, usque ad versum “Consecrare tu dignare” inclusive, choro post singulos versus repetente primum versum, reliqua vero pars eiusdem hymni canitur, dum redeunt ad sacrarium, post consecrationem peractam.**

Dum autem ex sacrario oleum ad chrisma et catechumenorum effertur, debent præcedere duodecim presbyteri, casulis induti, lucernæ et turibulum. Finita consecratione, dicitur communio. Ac post eam VESPERÆ incipiuntur absolute a prima antiphona. Capitulum, hymnus et versiculus non dicuntur. Et, repetita antiphona post Magnificat, episcopus vel alius celebrans dicit “Dominus vobiscum” et complendam *Respice*. Missa, ubi episcopus celebrat, finitur per *Ite missa est*, alias per *Benedicamus Domino*. Et benedictio datur.

Hodie in fine missæ communicat clerus totus laica communione. Et pro die crastina consecrantur hostiæ duæ, altera, quam sumpturus est episcopus vel sacerdos, officium peracturus, altera, quæ reponetur in sepulcrum. Quæ, missa finita, ex altari ad sacrarium vel aliquam cappellam, servandæ in crastinum, deferuntur, choro cantante responsorium: *Vadis propitiator*.

MANDATUM SEU REPRESENTATIO CENÆ DOMINICÆ fit a prandio, ad quod bis pulsantur campanæ, et tertio instrumentum ligneum, quo deinceps usque ad sabbatum utimur. Disponitur autem mensa in medio templi, in qua ponuntur hostiæ in scutellis, vinum in calicibus, pelvis et aqua in aliquo vasculo. Deinde episcopus vel sacerdos, indutus amictu, alba, cingulo, manipulo, stola et cappa seu pluviali, præcedentibus diacono et subdiacono, ceroferariis ac duodecim presbyteris, vel aliis, qui personas gerunt apostolorum, veniunt ad locum, ubi mensa est disposita. Et, episcopo ac duodecim illis sedentibus, subdiaconus cantat epistolam *Convenientibus vobis in unum* sine titulo, in tono lectionis. Ea finita, surgunt omnes, et a diacono cantatur evangelium sine “Dominus vobiscum” et titulo in tono consueto. In quo dum dicitur “ponit vestimenta sua”, episcopus exiit cappam. Ac dum hæc verba

proferuntur: “et cum accepisset linteum” et cetera, episcopus quoque idem facit, quod Christum fecisse evangelista illis verbis docet. Item quando dicitur: “misit aquam in pelvim”, episcopus in pelvim vel urceum fundit aquam. Evangelio finito, cantatur in choro antiphona *Ante diem festum Paschæ* et ex sequentibus tot, quot poterunt absolvi interim, dum pedes lavantur. Et incipit idem episcopus pedes duodecim sacerdotum sedentium lavare, linteo, quo præcinctus est, extergere, et osculare a dextris. Omnibus lotis, redit ad suum locum. Et omnes surgunt, ac senior lavat, et extergit pedes episcopi, omnesque osculantur. Postea episcopus porrigit hostias ordine duodecim presbyteris, cantans ante unumquemque eorum: *Mandatum novum do vobis*, choro prosequente semper: “ut diligatis” et cetera. Ultimo dignior simili modo porrigit episcopo hostias. Exinde idem fit cum calice, cantando: *Bibite ex hoc omnes*, et choro respondente: “Amen”. Demum episcopus dicit **versum: *Suscepimus Deus*** et cetera, cum oratione *Adesto*. Et fit sermo ad populum.

His finitis, ascendit episcopus ad altare maius, et inchoat antiphonam: *Diviserunt sibi vestimenta mea*, chorusque prosequitur, cum psalmo *Deus Deus meus respice in me*, ita, quod post quemlibet versum repetitur antiphona. Interim autem nudantur altaria. Et episcopus **incipit saltem lavare**, ministri autem lavant omnia altaria nudata. **Post antiphonam et psalmum prædictum** pueri cantant: *Tellus ac æther iubilant* et cetera.

COMPLETORIUM incipitur absolute a psalmo *Cum invocarem*, dictisque psalmis consuetis, *Nunc dimittis* et *Miserere mei Deus*, subiungitur „Christus factus est” et cetera. „Kyrie eleison, Pater noster” et oratio *Respice quæsumus*.

Feria sexta in Parasceve

IN MATUTINO et aliis horis omnia fiunt eodem ordine, ut heri, servatis his, quæ huius diei sunt propria.

PRO OFFICIO, **QUOD LOCO MISSÆ PERAGITUR**, pontifex aut sacerdos **officians**, indutus **cappa seu pluviali** nigri coloris supra albam, ascendit ad summum maioris altaris (solo linteo tecti) gradum, comitatus a diacono et subdiacono, albis vestitis. Et mox legitur prima prophetia sine titulo, cantatur tractus, et ab officiante dicitur oratio. Deinde secunda prophetia, quam sequitur tractus et passio sine titulo. Nec petitur benedictio ad evangelium. Finita passione, officians ad altare, in cornu epistolæ stans, cantat orationes, post passionem in missali positas.

In quibus hoc specialiter observandum est, quod in fine orationis pro hæreticis et schismaticis non dicitur “Per Dominum” nec “Amen”, sed, finita ipsa oratione, mox subiungitur sine intervallo “Oremus et pro perfidis Iudæis” et cetera. Ad orationem autem pro Iudæis non dicitur “Flectamus genua”, et in eius fine “Per eundem Dominum nostrum” dicitur, verum “Amen” non respondetur.

Completis orationibus, descendit officians ad altare sanctæ Crucis, quod solo linteo debet esse tectum. Interim autem unus presbyter, cappa rubea vestitus, tollit crucem, casula velatam, retro magnam aram, et eam, paulatim procedendo, defert ad prædictum altare sanctæ Crucis. Quem præcedunt duo alii, similibus cappis vestiti, cantantes impropria: *Popule meus* et cetera. Ante hos autem vadunt quattuor pueri, a

quibus cantatur *Agios o Theos* et cetera. Chorus vero respondet: *Sanctus Deus* et cetera. Et, postquam ad locum fuerit perventum, recipit officians de manibus portantis crucem. Quam a parte inferiori usque ad genua crucifixi discooperit, et, stans flexis genibus ante altare, aliquantulum elevat, incipitque, et chorus prosequitur, antiphonam: *Ecce lignum Crucis*. Secundo discooperit eandem crucem a genibus usque ad umbilicum crucifixi, et tertio ab umbilico sursum totam, itidem cantando prædictam antiphonam, voce et cruce semper altius elevata. Sed versus antiphonæ ultimo saltem cantatur. Post hæc, choro cantante antiphonam *Dum fabricator*, et pueris hymnum *Crux fidelis*, primum officians, deinde clerici et populus, bini accedentes, osculantur crucem, ante altare positam. Interimque, **dum clerus et populus hoc faciunt**, voce demissa legit officians orationem: *Domine Iesu Christe Deus verus* et cetera cum aliis duabus, quæ sequuntur.

His omnibus peractis, presbyter, qui crucem prius detulit, defert corpus Domini, in patena supra calicem collocatum, palla et linteolo pulchro tectum, ex loco, ubi heri fuit reservatum, præcedentibus ceroferariis et turibulo, ac duobus cantantibus hymnum *Laudes omnipotens*, et choro primum eius versum post singulos versus repetente. Interim autem extenditur corporale super altare sanctæ Crucis, ac is, qui officium peragit, cappa deposita, induit casulam, et stans flexis genibus ante altare, recitat cum ministris, sibi assistentibus, confessionem generalem, incipiens a versiculo *Adiutorium nostrum in nomine* et cetera. *Confiteor Deo* et cetera.

Qua finita, recipit una cum calice corpus Domini de manibus portantis, et ponit super altare, ac incensat. Mox fundit vinum et aquam in calicem, nihil dicens, lotisque manibus, accipit patenam in manum sinistram, et, dextra manu corpus dominicum tenens supra patenam, vertit se ad populum, incipiens antiphonam *Hoc corpus quod pro vobis tradetur*, quam chorus prosequitur. Et hoc fit secundo et tertio, voce semper altius elevata. Sicque demum deponit una cum patena divinum sacramentum ad altare.

Exinde legit voce demissa: *Suscipe sancta Trinitas hanc oblationem* et cetera. Cantat ferialiter (omissis aliis): “Oremus, Præceptis salutaribus moniti” et cetera. “Pater noster” et cetera. Rursus cantat: “Per omnia sæcula sæculorum”. Sed neque “Pax Domini” dicitur, neque Agnus Dei, neque communio, neque pacis osculum datur. Verum frangit hostiam more solito in tres particulas, et minimam particulam sub silentio mittit in calicem. Et sumit in primis corpus Christi, dicens:

“Corpus Domini nostri Iesu Christi conservet animam meam in vitam æternam.”
Deinde calicem, quem cum accipit, nihil dicit.

Postmodum PRO VESPERIS leguntur ex psalterio psalmi feriæ sextæ et canticum Magnificat sine “Gloria Patri”. Versus: “Christus factus est pro nobis”. “Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison, Pater noster” et oratio: *Respice quæsumus Domine super hanc familiam* et cetera.

Demum pontifex vel sacerdos officians, exuta casula, portans in manibus alteram hostiam consecratam, quæ pro sepultura heri fuit reservata, in patena supra calicem collocatam, palla et linteolo tectam, descendit cum ministris versus sepulcrum, (præcedentibus ceroferariis et turibulo), quod semel circumit, deinde reponit in illud

eandem hostiam una cum calice, claudit, obsignat, et per circuitum incensat, choro cantante responsoria: *Ierusalem luce* et *Sepulto Domino*. Quibus completis, cantat **versus**: *Adoramus te Christe* et cetera, *Omnis terra* et cetera, et orationem: *Deus qui pro nobis*.

COMPLETORIUM hora consueta legitur, ut heri.

In Sabbato Sancto

IN MATUTINO ET HORIS servatur ordo, die Cenæ Domini descriptus.

Mane ornatur ecclesia, vestiunturque altaria ornamentis pretiosis. Et hora competenti pontifex aut sacerdos, cappa seu pluviali supra albam vestitus, procedit ex sacrario cum ministris in cimiterium, ad benedicendum ignem, qui excussa e silice flamma incensus est.

Quem præcedit plena processio cum duobus vexillis, ceroferarii cum candelis, non accensis, clericus **cum cereo benedicendo**, similiter non accenso, turiferi cum turibulo sine igne. Cum ad locum fuerit perventum, circumit ignem officians cum ministris quindecies, in unoquoque circuito proiciens in eum crucem, ex cereis subtilibus factam. Et interim leguntur: *Ad Dominum cum tribularer* et cetera, et alii psalmi quindecim graduum sine "Gloria Patri", benediciturque ignis more solito, prout habetur in missali.

Completa benedictione prædicta, accenduntur cerei (excepto solo cereo benedicendo) et lampades ecclesiæ (quæ sub ipsa benedictione debuerunt exstingui). Benedicuntur, in cereo paschali ponendum. Et redeunt omnes processionaliter in chorum, cantando hymnum: *Inventor rutili*. Deinde diaconus, vel unus presbyterorum benedicit cereum paschalem, cantans: *Exsultet* et cetera. Postea officians, stans ad altare in cornu epistolæ, premissis "Oremus", cantat orationem: *Deus qui divitias*. Et legitur prima prophetia: *In principio creavit*.

Ea finita, dicitur "Oremus, Flectamus genua" et cetera (quod aliis orationibus præmitti debet). Oratio: *Deus qui mirabiliter*. Sequitur prophetia secunda: *Factum est in vigilia matutina*. Tractus: *Cantemus Domino*. Oratio: *Deus cuius antiqua miracula*. Tertia prophetia: *Apprehendent septem mulieres*. Tractus: *Vinea facta est* et cetera. Oratio: *Deus, qui nos ad celebrandum*. Quarta prophetia: *In diebus illis scripsit Moyses canticum*. Tractus: *Attende celum*. Oratio: *Deus celsitudo humilium*. **Quinta prophetia**: *Hæc est hereditas*. Qua finita, dicitur oratio: *Omnipotens sempiterne Deus spes unica mundi*. Deinde tractus: *Sicut cervus*, et consequenter oratio: *Omnipotens sempiterne Deus respice propitius* sine "Flectamus genua".

Tunc, præcedentibus duobus vexillis, descendit processio ad locum, ubi fons benedici debet. In qua portatur turibulum, chrisma et oleum catechumenorum, cereus paschalis ardens. Et cum eo perventum fuerit, officians cum ministris circumit fontem novem vicibus. Interim autem cantatur per choratores (choro primum versum nunc a principio, nunc a medio repetente) hymnus *Rex sanctorum* usque versum ***Fac in terra fontis huius exclusive, quem officians cantat ter, et reliquos versus prosequuntur choratores***. Hymno finito, is, qui benedictionem peracturus est, incipit

intelligibili voce legere, et tam ipse, quam alii legunt demisse “Pater noster” et “Credo”. Sicque demum, exorsus a **versu** *Domine apud te est fons vitæ*, peragit fontis benedictionem, sicut habetur in missali. In litania choratores et chorus procedunt usque ad versum “Ut cunctum populum Christianum” et cetera inclusive. Et tunc **cantat ter officians**: “Ut fontem istum” et cetera. In fine litiariæ Kyrie cantatur ad notas paschales, **incipiente organista**, et sic ascenditur ad chorum (sonantibus omnibus campanis) usque ad finem “Et in terra”.

Quo cum perventum fuerit officians, deposita ante altare cappa, accipit casulam, et recitat cum ministris **accessum altaris**, et legit pro initio missæ “Kyrie eleison” et cetera. Deinde cantat “Gloria in excelsis”, et pergit in missa. In qua, finita epistola, choratores cantant: *Iam Dominus optatas* et cetera. **Hinc chorus recipit semel “Alleluia”, et choratores versum eius Confitemini usque ad finem perficiunt. Moxque primum versum tractus Laudate Dominum omnes gentes chorus, et secundum organista complet.** Credo non dicitur, neque offertorium, sed **canon minor** legitur sub silentio. Præfatio paschalis: *Te quidem Domine omni tempore sed in hac potissimum nocte* et cetera cum notis sollemnibus. Communicantes: *Et noctem sacratissimam venerantes* et cetera. Sanctus sollemnis, sed neque Agnus Dei dicitur, neque “Pax tecum”, neque *Domine Iesu Christe qui dixisti apostolis tuis* et cetera, neque communio. Verum ubi officians corpus et sanguinem Domini sumpserit, statim incipiuntur VESPERÆ absolute ab antiphona: *Alleluia, alleluia, alleluia*, quæ dicitur tota in principio et fine psalmi. Psalmus unicus *Laudate Dominum omnes gentes* sine “Gloria Patri”. Quo finito, et repetita prædicta antiphona, nullo intervallo facto, cantatur alia antiphona: *Vesperæ autem sabbati* ad canticum Magnificat (quod et ipsum sine “Gloria Patri” perficitur), et, ea repetita, officians dicit “Dominus vobiscum, Oremus” et complendam: *Spiritum nobis Domine tuæ caritatis* et cetera. Loco “Ite Missa est” choratores cantant Benedicamus Domino cum “alleluia”, prout in completorio festi Paschæ.

COMPLETORIUM (“Deus in adiutorium” et “Converte nos Deus” omissis) incipitur ab antiphona: *Alleluia*. Et psalmi dicuntur sine “Gloria Patri”. Post quos repetitur antiphona, et neque hymnus, neque capitulum, neque versiculus dicitur, sed mox incipitur antiphona ad Nunc dimittis: *Alleluia pascha nostrum Christus est*. Oratio: *Spiritum nobis* et cetera et *Deus qui illuminas*. Benedicamus cum “alleluia”, quod tempore paschali solet cantari. Festa duplicia aut semiduplicia, quæ cadunt feria 2., 3., 4. Magnæ Hebdomadæ, anticipantur in hebdomada ante dominicam Palmarum, quæ vero feria 5., 6. et sabbato, transferuntur post octavam Paschæ.

In festo gloriosissimæ Resurrectionis Domini nostri, Iesu Christi

Priusquam pulsetur ad matutinum, clausis ianuis templi, succustos aperit sepulcrum, et apertum relinquit. Corpus Domini, quod in sepulcro positum fuit, reponit in monstrantiam. Quam in mensa, indumento altaris decenter vestita, ante ostium sepulcri supra corporale collocat cum duabus candelis, in candelabris ardentibus. Sicut enim certum est Christum, antequam mulieres et discipuli ad sepulcrum

venirent, resurrexisse, ita convenit hanc cærimoniam peragi, priusquam populus in templum conveniat.

AD MATUTINUM invitatorium et alia omnia, ut in libro. Dum autem lectiones cantantur, induuntur in sacrario diaconus et subdiaconus, pro hoc festo in tabula notati, vestibus albis, suo ordini convenientibus. Disponuntur duo, ad ferendum tus et turibulum, item duo alii, ad portanda vexilla. Et, finita ultima lectione, dum in organo incipitur responsorium *Dum transisset sabbatum*, descendit officians cum prædictis et aliis ministris processionaliter ad sepulcrum, et illud semel circumit, statque ante mensam, in qua est monstrantia posita. Ubi, finito responsorio, incensat primum, deinde sumit in manus monstrantiam, incipitque, et chorus prosequitur introitum *Resurrexi* sine versu. Qui dum a choro cantatur, portat et ponit sacramentum ad altare sanctæ Crucis. Et, postquam introitus fuerit finitus, duo pueri veniunt ad ostium sepulcri. Quorum unus cantat: *Quem quæris mulier alleluia*, alter vero respondet: “Iesum Nazarenum alleluia”. Rursus primus: “Surrexit non est hic alleluia ecce locus ubi posuerunt eum alleluia”. Deinde, accipiens in manus monstrantiam officians, ibidem apud altare sanctæ Crucis vertit se ad populum, incipitque antiphonam: *Pax vobis ego sum alleluia*, quam chorus prosequitur. Et hoc fit ter, voce semper altius elevata. Quibus peractis, cantatur Te Deum laudamus, ac revertitur processio ad chorum, et monstrantia collocatur in altari maiori super corporale, et ibi stat usque ad finem laudum.

AD LAUDES omnia, ut in libro. Capitulum, hymnus et versiculus non dicitur, sed eorum loco cantatur graduale et Alleluia hoc ordine. Choratores incipiunt: *Hæc dies*, et chorus prosequitur: “quam fecit Dominus” et cetera. Versus tangitur in organo. Deinde choratores cantant Alleluia, quod chorus non repetit, sed sine intervallo cantat: *Pascha nostrum immolatus est Christus*. Choratores subiunguntur: “epulemur in azymis sinceritatis”, organista vero: “et veritatis”. Nec in fine repetitur Alleluia, sed statim choratores incipiunt antiphonam ad Benedictus. Idem ordo servabitur in secundis etiam vespere, in cantandis graduali, Alleluia et antiphona ad Magnificat. Benedicamus paschale. Completis laudibus, resumat in manus monstrantiam officians, et, versa facie ad populum, incipit cantare, et chorus prosequitur: *Christus surrexit*. Reponitque in ciborium monstrantiam.

Ad horas hymnus non dicitur, sed post “Deus in adiutorium” et cetera, statim incipiuntur antiphonæ, quæ sumuntur ex laudibus. Quæ cum repetitæ fuerint post psalmos, cantatur graduale et Alleluia. Deinde “Dominus vobiscum”, oratio et Benedicamus cum “alleluia”.

AD PRIMAM psalmi: *Deus in nomine, Beati immaculati, Retribue, Confitemini, Laudate Dominum omnes gentes*. Oratio: *Spiritum nobis Domine* et *Domine sancte Pater* et cetera. Preces: *Exsultabunt*. Hoc ordine perficiuntur horæ usque ad sequens sabbatum exclusive.

Ante missam, ad aspersionem aquæ benedictæ antiphona: *Vidi aquam* cum versiculo et oratione, ut in libro. IN PROCESSIONE canitur antiphona: *Cum rex gloriæ*. In loco stationis versiculus: *Surrexit Dominus de sepulcro* et cetera cum oratione sequenti, in qua nominatur sanctus, ad cuius honorem locus stationis dedicatus est. Deinde

ibidem cantatur *Salve festa dies*. In reversione antiphona: *Sedit Angelus*. Et, redeuntes, consistunt omnes in medio templi tamdiu, dum pueri cantant ante aram sanctæ Crucis versum: *Crucifixum Dominum laudate*. Quo finito, chorus prosequitur: “Nolite metuere”, et processio ascendit ad sanctuarium. Ibi, dum tempus erit, choratores cantant versum: *Recordamini*, et chorus finit antiphonam *Sedit Angelus*, cantans: “Alleluia”. Postremo officians dicit **versum**: *Surrexit Dominus vere* et orationem sequentem, in qua nominat sanctum, ad cuius honorem ecclesia consecrata est.

IN MISSA omnia, ut in libro. Kyrie paschale. **Dum canitur Gloria in excelsis, per totum hoc triduum campanæ pulsantur.** Patrem maius sollemne. Præfatio per totam octavam propria, cum suo Communicantes. Sanctus angelicus. **Ultimus versus prosæ non finitur, sed, priusquam cantatur “Tu nobis victor rex miserere”, incipit chorus hymnum: *Christus surrexit*. Qui cantatur usque ad finem, partim in eodem choro, partim in organo, eoque completo, organista tangit “Tu nobis victor rex” et cetera.**

IN SECUNDIS VESPERIS in choro non dicitur “Deus in adiutorium”, sed eius loco canitur Kyrie paschale. Quo finito, incipitur antiphona: *Angelus Domini* (verum privatim vesperæ incipiuntur a “Deus in adiutorium”). Finitis tribus antiphonis et tribus psalmis, statim cantari debet graduale et Alleluia, prout in laudibus, deinde antiphona ad Magnificat. Qua in fine repetita, officians, præmisso “Dominus vobiscum”, dicit orationem de die, et in eius fine chorus respondet: “Amen”. Statimque fit descensus ad fontem, prout infra.

Nota, quod, priusquam incipiantur vesperæ, fons baptismatis, si est in loco, qui non est idoneus ad infrascripta peragenda, debet poni in mensa, in medio templi collocata. Dum autem in vesperis cantantur psalmi, parentur in sanctuario ministri, de quibus nunc dicitur. Et, incepto tertio psalmo, egrediantur hoc ordine. Præcedant alios duo clerici, vexilla portantes. Hos sequantur duo ceroferarii. Deinde turiferi. Procedens, cappa vestitus, portans cereum paschalem. Duo alii procedentes vel presbyteri, cappis induti, ferentes sanctum chrisma et oleum catechumenorum. Diaconus et subdiaconus. Et interim, dum Magnificat et oratio finietur, stent omnes eodem ordine, quo venerunt (versis faciebus ad altare), in sanctuario a parte evangelii. Dicto “Amen” (ut supra) post orationem, incipitur in organo antiphona: *Vidi aquam*. Et descendunt omnes ad inferiorem partem templi, ubi chorus manet in suo loco, domini capitulares stant prope fontem duobus ordinibus, officians cum prædictis ministris circumit fontem novies, et, circuitu finito, ipse quidem constitit a parte inferiori fontis, ministri vero ante aram sanctæ Crucis eodem ordine, quo prius steterunt ante magnum altare. Versum antiphonæ *Vidi aquam* cantant choratores ad gradum altaris sanctæ Crucis, “Gloria Patri” perficitur in organo, repetitio “Et omnes” incipitur a choratoribus, et absolvitur a choro. Hinc cantantur (incipientibus choratoribus) reliquæ duæ antiphonæ: *Respondens autem angelus* et *Cito euntes* cum suis psalmis, ita tamen, quod versus psalmi *In exitu Israel* vicissim canuntur in organo et choro. Finitis prædictis antiphonis et psalmis, officians dicit versiculum: *Domine apud te est fons vitæ* cum oratione *Deus qui nos in Christo renatos* et cetera, quam concludit, et chorus respondet: “Amen”. Tunc in organo cantatur antiphona: *Christus*

resurgens. Et omnes ascendunt ad sanctuarium ad priora loca, exceptis choratoribus, qui manent adhuc apud altare sanctæ Crucis, et ibidem cantant versum: *Dicant nunc Iudæi*, post quem chorus repetit: “Quod enim vivit” et cetera. Redeuntque interim et choratores in sanctuarium, ubi officians dicit versiculum: *In resurrectione* et orationem: *Præsta quæsumus* et cetera. “Dominus vobiscum”, ac concluduntur vesperæ per *Benedicamus paschale*.

Hic ritus servatur in vesperis *per totum triduum*. Aliis diebus, omissis omnibus (ab antiphona *Vidi aquam* usque ad orationem *Præsta quæsumus* inclusive), quinque psalmi cum suis antiphonis, graduale, Alleluia, Magnificat, oratio diei ac *Benedicamus Domino* perficiuntur uno contextu (quod servatur etiam ab his, qui privatim horas legunt), nec fit descensus ad fontem.

AD COMPLETORIUM “*Converte nos Deus*” et “*Deus in adiutorium*” dicuntur. Antiphona: *Alleluia*. Loco hymni, capituli et versiculi graduale et Alleluia, ut in aliis horis. Ad Nunc dimittis antiphona: *Alleluia resurrexit Dominus*. Oratio: *Spiritus nobis* et *Deus qui illuminas* et cetera. Pro commemoratione beatæ Virginis antiphona: *Regina cæli* minus. Versiculus: *Ora mater resurgentis*. Oratio: *Deus qui per resurrectionem*. Nota, quod tempore paschali usque ad festum sanctissimæ Trinitatis exclusive in horis diurnis et nocturnis in fine antiphonarum, responsoriorum, versiculorum et *Benedicamus*, item in missa in fine introitus, offertorii, communionis, sive agatur de tempore, sive de sanctis, dicitur “*alleluia*”.

Feria secunda Paschæ

AD MATUTINUM invitatorium: *Surrexit Dominus vere*. Antiphona: *Cognoverunt* et cetera.

AD LAUDES antiphona: *Angelus autem Domini* et cetera. Versus gradualis proprius huius diei: *Dicat nunc Israel*. Alleluia proprium: *Angelus Domini*. Antiphona ad *Benedictus* et oratio propria.

IN MISSA versum secundum Alleluia, videlicet: *Respondens autem angelus*, cantant pueri, et chorus finit, cantans: “*Iesum Nazarenum*”.

AD PRIMAM psalmi: *Deus in nomine tuo, Beati immaculati, Retribue, Quicumque vult salvus esse*.

IN SECUNDIS VESPERIS Alleluia incipitur per chorum, cuius primum versum (*Angelus Domini*) cantant choratores, secundum (*Respondens*) pueri, “*Iesum Nazarenum*” organum. Alia tam in diurno, quam in nocturno officio, ut in libro. Idem ordo tenendus erit diebus aliis usque ad sabbatum exclusive, servatis his, quæ cuiusque diei propria sunt.

Sabbatum in albis

Sabbato infra octavam Paschæ AD LAUDES ET HORAS capitulum, hymnus et versiculi (quæ hactenus non dicebantur) dicuntur. Hymni canuntur ad notas hymni *Aurora lucis rutilat*, et *concluduntur versibus* “*Quæsumus auctor*”, Gloria tibi Domine qui

surrexisti”.

Festa duplicia, aut semiduplicia, infra et in octavam Paschæ incidentia, transferuntur in sequentem septimanam. Simplicia omittuntur.

In octava Paschæ

IN PRIMIS VESPERIS antiphona: *Pax vobis*. Psalmi: *Benedictus Dominus Deus* et alii de sabbato ex psalterio. Capitulum: *Expurgate vetus fermentum*. Responsorium: *Dum transisset sabbatum*. Hymnus: *Chorus novæ*. Versiculus: *Surrexit Dominus de sepulcro*. Antiphona ad Magnificat: *Maria Magdalena*. Oratio: *Deus qui hodierna die per Unigenitum tuum* et cetera. Benedicamus paschale.

AD COMPLETORIUM antiphona: *Alleluia*. Hymnus: *Ad cenam*. Capitulum: *Christus resurgens*. Versiculus: *In resurrectione tua*. Ad Nunc dimittis antiphona: *Alleluia pascha nostrum*. Oratio: *Spiritum nobis* et cetera, *Deus qui illuminas*. Pro commemoratione beatæ Mariæ Virginis ante aram eiusdem antiphona: *Regina celi maior*. Versiculus: *Ora mater resurgentis*. Oratio: *Deus qui per resurrectionem Unigeniti Filii tui* et cetera.

IN OFFICIO NOCTURNI ET IN MISSA omnia, ut in die sancto Paschæ, eo excepto, quod ad laudes non dicitur graduale et Alleluia, sed capitulum: *Expurgate vetus fermentum*, hymnus: *Aurora lucis rutilat*, versiculus: *In resurrectione tua*. In missa autem loco gradualis *Hæc dies* Alleluia: *Angelus Domini*.

AD PRIMAM: “Deus in adiutorium”. Hymnus ad notas hymni *Ad cenam Agni*, et concluditur tam hic, quam in aliis horis versibus “Quæsumus auctor” et “Gloria tibi Domine qui surrexisti” et cetera. Antiphona: *Angelus autem Domini*. Psalmi: *Deus in nomine, Beati immaculati, Retribue, Confitemini, Quicumque vult*. Capitulum: *Christus resurgens*. Responsorium: *Iesu Christe* et cetera. Versus: *Qui resurrexisti a mortuis*. Oratio: *Spiritum nobis* et *Domine Pater omnipotens* et cetera.

AD TERTIAM antiphona: *Erat autem aspectus*. Capitulum: *Expurgate*. Responsorium: *Surrexit Dominus de sepulcro*. Versiculus: *Surrexit Dominus vere*. Oratio: *Deus qui hodierna die* et cetera.

AD SEXTAM antiphona: *Præ timore*. Capitulum: *Fratres itaque epulemur*. Responsorium: *Surrexit Dominus vere*. Versiculus: *Surrexit Christus et illuxit*. Oratio, ut supra.

AD NONAM antiphona: *Cito euntes*. Capitulum: *Fratres itaque epulemur*. Responsorium: *Surrexit Christus et illuxit*. Versiculus: *In resurrectione*. Oratio, ut supra.

IN MISSA ab aspersione aquæ benedictæ usque ad finem omnia, ut in festo Paschæ, nisi quod pro graduale dicitur Alleluia: *Angelus Domini*.

IN SECUNDIS VESPERIS antiphonæ, capitulum, hymnus, versiculus, ut in primis vesperis. Responsorium: *Surrexit Dominus*. Antiphona ad Magnificat: *Et dicebant*. Benedicamus paschale.

IN COMPLETORIO antiphona ad Nunc dimittis: *Alleluia resurrexit Dominus*. Alia, ut heri. Sicque dicitur completorium, etiam dum de dominica translata, aut de feria, aut de sanctis agitur usque ad Ascensionem Domini.

Eodem modo peragitur officium divinum in aliis quoque dominicis usque ad Ascensionem Domini, et propria earum officia transferuntur in feriam secundam sequentem, aut, si in eam festum duplex aut semiduplex cadat, in alium diem hebdomadæ, simili festo non impeditum.

Feria secunda

IN MATUTINUS PRECIBUS invitatorium *Alleluia alleluia alleluia* et alia omnia de dominica, ut in libro. In fine LAUDUM suffragia de Resurrectione Domini: *Surrexit Dominus*, de sancta Cruce: *Crucem sanctam*, de sanctis Petro et Paulo: *Fulgebunt iusti*, de sancto Adalberto: *Beatus vir*, de omnibus sanctis: *In caelestibus*, pro pace: *Da pacem*. Benedicamus feriale in Pascha.

AD PRIMAM hymnus canitur ad notas *Aurora lucis rutilat*, et concluditur cum versibus “Quæsumus auctor, Gloria tibi Domine qui surrexisti”. Quod servatur in aliis etiam horis tempore paschali semper, dum officium fit de dominica, translata in feriam, aut de feria. Quando autem de sanctis, ad notam *Ad cenam Agni*, *omittiturque versus “Quæsumus auctor”*, et dicitur solum “Gloria tibi Domine”. Antiphona: *Surgens Iesus*. Psalmus: *Deus in nomine* cum reliquis. Capitulum: *Christus resurgens*. Responsorium et versiculus, ut heri. Oratio: *Præsta quæsumus omnipotens* et cetera. Quæ dicitur, quotiescumque agitur de dominica translata, aut de feria. Nam, quando de sanctis: *Spiritum nobis* et *Domine sancte Pater*.

AD TERTIAM antiphona: *Iesum qui crucifixus est quæritis*. Capitulum de dominica. Responsorium: *Quem quæris mulier*. Versiculus: *Tulerunt Dominum meum*. Oratio de dominica, quæ dicitur etiam ad sextam et nonam.

AD SEXTAM antiphona: *In Galilæa*. Capitulum de dominica. Responsorium: *Tulerunt Dominum meum*. Versiculus: *Noli flere Maria*.

AD NONAM antiphona: *Cito euntes*. Capitulum dominicæ. Responsorium: *Noli flere Maria*. Versiculus: *In resurrectione tua* et cetera.

IN MISSA introitus: *Quasi modo*. Kyrie feriale in Pascha. Gloria in excelsis dicitur. Oratio de dominica, de Resurrectione et de omnibus sanctis. Prosa: *Mundi renovatio* vel *Zyma vetus*. Credo non dicitur. Præfatio paschalis cum cantu simplici, in qua *deinceps* diebus tantum dominicis dicitur hæc vox: “die”, aliis vero omittitur. Sanctus feriale in Pascha. Reliqua, ut in libro.

IN SECUNDIS vesperis antiphona ad psalmos: *Pax vobis*. Psalmi feriales: *Dilexi* cum ceteris. Capitulum dominicæ. Responsorium non dicitur. Hymnus: *Chorus novæ*. Versiculus: *Mane nobiscum Domine*. Antiphona ad Magnificat: *Thomas qui dicitur Didymus*. Oratio de dominica. Suffragia et Benedicamus, ut in fine laudum. Sed, si cras dicendum fit officium de sancto, secundæ vesperæ prædictæ omittuntur, et suffragia perficiuntur in vesperis beatæ Mariæ Virginis, dicenturque primæ vesperæ de eodem sancto.

Hodie incipiuntur cottidianæ horæ beatæ Virginis.

Hoc ordine transfertur et peragitur officium divinum de aliis quoque dominicis usque ad Ascensionem Domini, servatis iis, quæ cuiuslibet dominicæ propria sunt.

Notandum, quod in festis quoque semiduplicibus et simplicibus suffragia prædicta dici debent, hoc excepto, quod loco suffragii de Resurrectione dicitur de dominica, et in secundis vesperis additur de sancto, de quo cras agendum erit, nisi de eo dicendæ sint primæ vesperæ.

De feriis tempore paschali

A feria tertia post octavam Paschæ deinceps in feriali officio lectiones et responsoria in matutinis precibus aliaque, quæ habentur, dicuntur propria. Reliqua autem, prout in feriis secundis de dominica dicta sunt. Te Deum laudamus dicitur, et suffragia, ut supra.

Dies Rogationum

Feria secunda Rogationum fit officium de dominica. Finita autem missa, fit processio ad aliquam ecclesiam hoc ordine. In choro cantantur antiphonæ *Clementissime* et *Exsurge Domine* cum suis versibus. “Gloria Patri” in posterioris tantum fine dicitur, et repetitur eadem antiphona. Tum proceditur ad locum destinatum, cantando antiphonam: *Surgite sancti*, ac hymnos *Vita sanctorum* et *Ad cenam Agni* tamdiu, donec eo perventum fuerit. Ibi autem cantatur ferialiter missa: *Exaudivit de templo sancto suo*, prout habetur in libro. In qua prima oratio propria eiusdem missæ, secunda de patrono illius ecclesiæ, tertia pro pace vel alia necessitate. Fiuntque suffragia de sancto, in cuius honorem ecclesia dedicata est, de Resurrectione Domini, de sancta Cruce, de beata Virgine, de sanctis apostolis Petro et Paulo, de sancto Adalberto, de omnibus sanctis, pro peccatis, pro rege, contra paganos, pro serenitate vel pro pluvia, pro pace. Quibus finitis, in reversione cantatur: *Aufer a nobis Domine*, dum autem ad chorum perventum fuerit, ibi denuo fit suffragium de beata Virgine. Hic ritus processionum servabitur et aliis sequentibus duobus diebus, hoc excepto, quod loco suffragii de Resurrectione fit suffragium de dominica per antiphonam *Petite et accipietis*, versiculum *Mane nobiscum* et orationem *Deus a quo bona cuncta procedunt*. Item, tertia die in reditu, dum processio non longe aberit a principali templo, incipitur hymnus *Te Deum laudamus*, et cum eo fit ingressus in idem templum.

In laudibus et vesperis suffragia, quæ feria secunda post octavam Paschæ notata sunt. Feria tertia in matutinis precibus non dicitur *Te Deum laudamus*. Ad laudes capitulum et oratio propria. Suffragia de dominica, de sancta Cruce, sanctis apostolis Petro et Paulo, sancto Adalberto, omnibus sanctis, pro pace. Benedicamus feriale, ut in æstate.

AD TERTIAM, SEXTAM, NONAM capitulum et oratio propria. Benedicamus sine “alleluia”.

IN MISSA introitus: *Exaudivit de templo*. Kyrie, Sanctus, et Benedicamus Domino in fine feriale, ut in æstate. Oratio prima huius missæ propria, secunda de dominica, tertia pro pace, vel pluvia, vel serenitate. Prosa et Credo non dicitur. Præfatio

cottidiana ferialiter.

IN VESPERIS capitulum et oratio de dominica. Suffragia de sancta Cruce cum sequentibus. Benedicamus feriale in Pascha.

Vigilia Ascensionis Domini

IN MATUTINIS PRECIBUS invitatorium: *Alleluia alleluia alleluia*. Antiphona: *Cognoverunt Dominum*. Psalmi: *Dixit insipiens, Exaudi Deus, Miserere mei Deus, Quoniam conculcavit*. **Versus**: *Quem quæris mulier*. Lectiones propriæ. Responsoria: *Dicant nunc, Bonum est confiteri, Cantate Domino*. Te Deum non dicitur. AD LAUDES antiphona: *Gavisi sunt discipuli*. Capitulum, antiphona ad Benedictus, oratio propria. Hymnus: *Aurora lucis*. Versiculus: *In resurrectione tua*. Benedicamus, ut infra.

IN MISSA Kyrie, Sanctus, et in fine Benedicamus feriale, ut in æstate.

AD SEXTAM ET NONAM capitula et oratio propria.

In festo Ascensionis Domini

IN PRIMIS VESPERIS Benedicamus Domino Magnæ Deus cum “alleluia”.

IN COMPLETORIO antiphona ad psalmos: *Alleluia*. In fine pro commemoratione beatæ Mariæ Virginis antiphona: *Regina cæli et cetera, “iam ascendit”* et cetera. Versiculus: *Ora mater ascendentis*. Oratio: *Deus qui per ascensionem Unigeniti et cetera*.

IN MISSA ad aspersionem aquæ benedictæ: *Vidi aquam*. Versiculus: *Domine apud te est fons vitæ alleluia*. Oratio:

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut nostræ mentis intentio, quo sollemnitatis hodiernæ auctor ingressus est, semper intendat, et, quo fide pergit, conversatione perveniat. Per Christum, Dominum nostrum.

AD PROCESSIONEM responsorium: *Ite in orbem*. In loco stationis officians dicit versiculum: *Ascendens Christus in altum alleluia*, et orationem:

Tribue nobis, Domine, ut illuc tendat nostræ devotionis affectus, quo in tuo Unigenito tecum est nostræ carnis substantia. Per eundem.

Deinde cantatur: *Salve festa dies* et cetera, “qua Deus cælos ascendit” et cetera. In reversione hymnus: *Festum nunc celebre*.

IN HORIS hymni cantantur ad notam *Iesu nostra redemptio*, et concluduntur cum versu: “Gloria tibi Domine qui ascendisti ad cælos”.

IN MISSA Kyrie paschale. Patrem sollemne maius. Præfatio propria per totam octavam, cum suo Communicantes. Sanctus angelicus.

IN SECUNDIS VESPERIS antiphonæ de laudibus, excepta pænultima, pro qua dicitur antiphona: *Sic veniet*. Psalmi: *Dixit Dominus, Laudate pueri, Ad te levavi oculos, Laudate nomen Domini, Laudate Dominum quoniam bonus est psalmus*. Responsorium: *Viri Galilei*. Alia, ut in libro. Horæ beatæ Virginis et officium

defunctorum non dicuntur hodie, neque infra octavam.

Feria sexta et sabbato infra octavam omnia, ut in libro.

Dominica infra octavam

IN PRIMIS VESPERIS capitulum, antiphona ad Magnificat, oratio (cum oratione de Ascensione sub una conclusione) propria. Alia, ut in secundis vesperis festi.

AD MATUTINUM lectiones, ad laudes capitulum, antiphona ad Benedictus et oratio propria. Suffragium de Ascensione per antiphonam *Ascendo ad Patrem* et cetera.

AD PRIMAM additur psalmus *Confitemini*. AD TERTIAM, SEXTAM, NONAM capitulum et oratio propria.

IN SECUNDIS VESPERIS capitulum, antiphona ad Magnificat et oratio propria. Suffragium de Ascensione. Alia omnia, ut in festo.

Feria secunda AD MATUTINUM invitorium: *Ascendens Christus*. Antiphonæ, responsoria et laudes, ut in festo. Lectiones propriæ. IN VESPERIS ad Magnificat antiphona: *Euntes in mundum*.

Feria tertia IN MATUTINO lectiones propriæ. Invitorium, antiphonæ et psalmi, responsoria et antiphona ad Benedictus, ut feria sexta præterita. IN VESPERIS antiphona ad Magnificat: *Illi autem profecti*.

Feria quarta invitorium, antiphonæ, psalmi, responsoria, antiphona ad Benedictus, ut in sabbato præcedenti. Lectiones propriæ.

In octava Ascensionis antiphonæ: *Viri Galilæi* cum ceteris. Alia omnia, ut in festo.

Feria sexta post octavam IN MATUTINO lectiones propriæ. Invitorium, antiphonæ, psalmi, responsoria, ut præterita feria sexta. AD LAUDES capitulum et oratio de dominica. Antiphona ad Benedictus: *Cum venerit Paraclitus*. IN HORIS capitulum et oratio de dominica. Alia de Ascensione.

IN MISSA OFFICIUM de dominica præcedenti. Kyrie proprium. Prima oratio dominicæ, secunda de beata Virgine, sine Communicantes. Sanctus feriale in Pascha.

IN VESPERIS antiphonæ: *Viri Galilæi* et cetera. Capitulum et oratio de dominica. Responsorium non dicitur. Antiphona ad Magnificat: *Cum venerit Paraclitus*.

Benedicamus Domino conforme Kyrie, quod in missa cantatum est (hoc est ad notas **Rex omnipotens die hodierna**) cum "alleluia". Hodie et cras dicuntur horæ beatæ Virginis et officium defunctorum.

Vigilia Pentecostes

AD MATUTINUM invitorium, antiphonæ, psalmi, ut in sabbato præterito. Lectiones propriæ. Responsoria: *Tempus est, Ponis nubem, Non turbetur*. Te Deum laudamus non dicitur. IN LAUDIBUS capitulum, oratio, antiphona ad Benedictus propria. Benedicamus feriale in Pascha.

AD TERTIAM, SEXTAM, NONAM capitula et orationes propriæ. Alia de Ascensione. **Et omnes prædictæ horæ dicendæ sunt ante missam, nam ea tota pertinet ad sequens festum, ideoque merito illam præcedere debent omnia, in quibus fit mentio**

Ascensionis.

PRIUSQUAM MISSA INCIPIATUR, leguntur prophetiæ hoc ordine. Prima prophetia: *Tentavit Deus Abraham*, quam sequitur tractus: *Cantemus Domino*. Oratio: *Deus qui in Abrahamæ* et cetera (quæ una cum sequentibus dicitur sine “Flectamus genua”). Secunda prophetia: *In diebus illis scripsit Moyses*. Tractus: *Attende cælum*. Oratio: *Deus qui nobis per prophetarum ora*. Tertia: *Apprehendent septem mulieres*. Tractus: *Vinea facta est*. Oratio: *Deus qui nos ad celebrandam*. **Quarta**: *Audi Israel*. Oratio: *Deus incommutabilis*. Tractus: *Sicut cervus*. Oratio: *Concede quæsumus*.

Quibus finitis, proceditur ad consecrationem fontis, eaque peragitur, ut in Sabbato Sancto. Et revertitur processio ad chorum eodem modo, ut tunc, cantando pro initio missæ Kyrie paschale. Incensum fertur ad missam. Credo dicitur. Sanctus sollemne. Præfatio: *Qui ascendens super omnes cælos* cum suo Communicantes. Alia, ut in libro.

Festum Pentecostes

IN PRIMIS VESPERIS, COMPLETORIO, MATUTINO ET LAUDIBUS omnia, ut in libro. Benedicamus Magnæ Deus cum “alleluia”.

AD PRIMAM, TERTIAM, SEXTAM, NONAM hymnus: *Veni Creator*. Antiphona: *Veni Sancte Spiritus*. Psalmi ad primam: *Deus nomine, Confitemini, Beati immaculati, Retribue, Quicumque, Laudate Dominum omnes gentes*.

IN MISSA ad aspersionem aquæ benedictæ: *Vidi aquam* cum versu *Confirma hoc Deus*. Versiculus: *Domine apud te est fons vitæ alleluia*. Oratio: *Deus qui renatis*. AD PROCESSIONEM responsorium: *Apparuerunt apostolis*. In loco stationis versiculus: *Loquebantur variis linguis*. Oratio:

Omnipotens, sempiternus Deus, qui paschale sacramentum quinquaginta dierum voluisti mysterio contineri: præsta per intercessionem sancti N., ut gentium linguarum divisione facta dispersio ad unam concessionem tui nominis cælesti munere congregetur. Per Dominum.

Deinde cantatur: *Salve festa dies*, “qua Deus Spiritum misit” et cetera. In reversione hymnus: *Veni Creator*.

Introitus: *Spiritus Domini*. Kyrie Fons bonitatis vel Magnæ Deus. Credo dicitur. Et præfatio: *Qui ascendens*, cum suo Communicantes per totam octavam. Patrem sollemne maius. Sanctus angelicus.

IN SECUNDIS VESPERIS antiphonæ de laudibus præter pænultimam, pro qua dicitur antiphona: *Hi qui linguis*. Psalmi de dominica ex psalterio. Responsorium: *Advenit ignis* et cetera. Hodie et per totam octavam non dicuntur horæ beatæ Virginis, nec officium defunctorum. Item, festa duplicia et semiduplicia, infra eandem octavam cadentia, transferuntur.

Feria secunda

AD MATUTINUM lectiones et responsoria, item AD LAUDES capitulum, antiphona ad Benedictus et oratio propria. Alia, ut heri.

AD HORAS hymni earum proprii ex psalterio cum notis *Beata nobis gaudia*, et concluduntur versu “Sit laus Patri cum Filio”. Antiphonæ: *Dum complerentur* et aliæ de laudibus. Capitula et orationes propria.

IN MISSA officium proprium. Kyrie Magnæ Deus. Sanctus angelicus.

IN VESPERIS responsorium: *Veni Spiritus*. Antiphona ad Magnificat cum oratione propria. Benedicamus Magnæ Deus.

Eodem modo peragitur officium divinum aliis quoque diebus infra octavam, servatis iis, quæ cuiusque diei propria sunt. Hoc excepto, quod Kyrie Cunctipotens, Sanctus sollemnius cantatur, ac in vesperis responsoria *Advenit ignis* et *Veni Spiritus* alternis diebus vicissim dicuntur. Item feria quarta ad primam orationem et sabbato ad eas, quæ præcedunt prophetias, “Dominus vobiscum” non dicitur, nec “Flectamus genua”, sed “Oremus” tantum. Nec dicuntur secundæ vesperæ de Sancto Spiritu in sabbato.

De sancta Trinitate

IN PRIMIS VESPERIS omnia, ut in libro. Benedicamus Magnæ Deus sine “Alleluia”. Completorium dicitur, quemadmodum habetur in psalterio. Benedicamus feriale minus. Et pro commemoratione beatæ Virginis ab hodie deinceps antiphona: *Sancta Dei Genitrix*.

IN MATUTINIS ET LAUDIBUS omnia propria. Benedicamus, ut in primis vesperis.

AD PRIMAM antiphona: *Gloria tibi Trinitas*. Psalmi: *Deus in nomine, Confitemini* cum sequentibus. Alia, ut in psalterio.

AD TERTIAM antiphona: *Laus et perennis gloria*. Capitulum: *O altitudo*. Responsorium: *Benedicamus Patrem et Filium*. Versiculus: *Benedictus es Domine*. Oratio propria.

AD SEXTAM antiphona: *Gloria laudis*. Capitulum et oratio propria. Responsorium: *Benedictus es Domine in firmamento cæli*. Versiculus: *Benedicat nos*.

AD NONAM antiphona: *Ex quo omnia*. Capitulum et oratio propria. Responsorium: *Benedicat nos Deus noster*. Versiculus: *Sit nomen Domini*.

Hymni horarum cantantur ad easdem notas, ad quas hymnus *Te lucis* in completorio, et concluduntur versu “Deo Patri sit gloria”.

IN MISSA ad aspersionem aquæ benedictæ antiphona: *Asperges me*. Versiculus: *Ostende nobis*. Oratio: *Præsta nobis quæsumus Domine per hanc sanctificatæ aquæ* et cetera. Ad processionem responsorium: *Benedicamus Patrem et Filium*. In loco stationis versiculus: *Benedictus es Domine in firmamento cæli*. Oratio: *Omnipotens sempiterne Deus qui dedisti famulis* et cetera. Reversione hymnus: *O Pater sancte*.

IN OFFICIO MISSÆ Kyrie Magnæ Deus. Credo dicitur. Patrem sollemne maius. Præfatio: *Qui cum Unigenito tuo*. Sanctus angelicus.

IN SECUNDIS vesperis responsorium: *Summæ Trinitati*. Antiphona ad Magnificat: *Te iure laudant*. Alia, ut in primis vesperis, suffragium de sancto, de quo cras fiet officium.

In festo Corporis Christi

Die præcedenti in missa consecratur ac in monstrantiam ponitur sacramentum corporis Domini, circumferendum in processione huius festi. Collocaturque (finita missa) in cappella (ad illud per totam octavam asservandum) decenter ornata.

IN PRIMIS VESPERIS ante omnia officians venit cum ministris ad cappellam, pro custodia sacramenti deputatam. Incensat divinum sacramentum, ac sumit in manus. Versaque facie ad populum, incipit cantare: *Tantum ergo sacramentum*, et chorus prosequitur. Ac interim vadit cum sacramento ad altare maius. Ubi (finito per chorum *Tantum ergo*) rursus vertit faciem ad populum, et incipit responsorium: *Homo quidam*, quod chorus similiter prosequitur, fitque, illud cantando, processio circa templum. Et, eo finito, si nondum est perventum in chorum, additur aliud responsorium: *Discubuit Iesus*. Completa processione, officians sacramentum in altari collocat, et incensat. Tumque demum incipiuntur vesperæ. In quibus omnia dicuntur, ut in libro. Benedicamus Magnæ Deus cum “alleluia”.

Finitis vesperis, incensato et in manus accepto sacramento, incipit officians, et chorus prosequitur: *O salutaris hostia*. Et reportatur sacramentum ad cappellam. Hicque ritus gestandi idem sacramentum servatur ante et post missam et vesperas, per totam octavam, ubi aliter non invenitur ordinatum.

IN COMPLETORIO omnia, ut in libro. Benedicamus, sicut tempore paschali.

AD MATUTINUM ET LAUDES totum officium, sed benedictiones dicuntur de beata Virgine. Benedicamus, ut in vesperis.

Ad horas hymni canuntur ad notas hymni *Verbum supernum*, et concluduntur versu “Uni trinoque Domino”. Antiphonæ de laudibus, responsoria, versiculi et Benedicamus cum “alleluia”.

ANTE MISSAM exportatur sacramentum, cantando: *Tantum ergo*, et statim collocatur in altari. Deinde ad aspersionem aquæ benedictæ dicitur antiphona: *Asperges me*. Versiculus: *Educas panem de terra*. Oratio:

Deus, qui gloriosum corporis et sanguinis Domini nostri, Iesu Christi mysterium nobiscum manere voluisti: da nobis, quæsumus, eius præsentiam ita venerari in terris, ut de eius visione gaudere mereamur in cælis. Per.

Et cetera. Postea incipitur missa. Kyrie Magnæ Deus. Patrem sollemne maius. Sanctus angelicus. In prosa versus “Ecce panis angelorum, In figuris præsignatur, Bone pastor panis vere”, incipit officians, sacramentum habens in manibus, versa facie ad populum.

MISSA FINITA, officians incensat corpus Domini, et, eo ex altari levato, facieque ad populum versa, inchoat responsorium *Homo quidam*, quod dum chorus prosequitur, processio egreditur templo, et peragitur more consueto. In qua domini capitulares et alii clerici incedunt, alii casulis, alii dalmaticis, alii cappis induti. Ultra prædictum responsorium cantantur in processione hymni: *Pange lingua, Sacris sollemniis*, Prosa: *Lauda Sion*, responsorium: *Caro mea* tamdiu, dum omnes in templum reversi fuerint. Et in quattuor stationum locis deponitur ad mensam monstrantia, cantanturque

evangelia per diaconos. In primo loco evangelium diei: *Caro mea*. Quo finito, officians dicit versiculum: *Cibavit eos ex adipe frumenti alleluia*, et orationem: *Deus qui nobis sub sacramento*. In secundo loco evangelium: *Petite et dabitur vobis* (quod habetur in missa pro peccatis). Versiculus: *Panem cæli dedit eis alleluia*. Oratio: *Deus qui gloriosum corporis* et cetera, quæ supra dicta est, ad aspersionem aquæ benedictæ. Tertio evangelium: *Habete fidem Dei* (ex missa contra paganos). Versiculus: *Panem de cælo præstitisti eis alleluia*. Oratio: *Fac nos quæsumus Domine divinitatis tuæ* et cetera. Quarto evangelium: *In principio erat Verbum*. Versiculus: *Educas panem de terra alleluia*. Oratio: *Deus qui nobis sub sacramento*. Completa processione, datur benedictio. Et, stans ante altare, sacramentumque in manibus tenens, qui officium peragit, incepta antiphona *O salutaris hostia*, reportat idem sacramentum in cappellam.

IN SECUNDIS VESPERIS antiphonæ de laudibus, et alia, ut in libro.

Diebus infra octavam et ipsa octava officium dicitur, ut in festo, præter proprias lectiones primi et secundi nocturni. Die autem dominico post aspersionem aquæ benedictæ fit circuitus cum responsorio *Homo quidam*. Ac in processione octavæ evangelia, versiculi et orationes non dicuntur. Nec in secundis vesperis exportatur sacramentum. Fitque suffragium de sancto, de quo cras agendum erit.

Notandum, quod tam in processione diei et octavæ, quam aliis diebus, quando effertur vel infertur sacramentum, item dum in prosa canitur “*Ecce panis angelorum*”, domini capitulares debent in manibus habere lucernas ardentis. Horæ beatæ Virginis et officium defunctorum per totam octavam non dicuntur.

Festa semiduplicia infra hanc octavam si veniant, transferuntur.

Festum sanctis Ioannis Baptistæ vel quodcumque aliud duplex, si venerit in die Corporis Christi, transfertur. Si autem ceciderit alia in die infra octavam, vel in octava, servatur in loco, et fit suffragium de octava in fine primarum vesperarum et laudum, in missa autem commemoratio per orationem. Sed secundæ vesperæ eiusmodi festi duplicis prius perficiuntur, ac hora vesperarum consueta aliæ secundæ vesperæ dicuntur de octava.

Si autem aliqua vigilia cadat intra eandem octavam, homelia vigiliæ in matutino legitur pro ultima lectione, et fit de ea commemoratio per solam orationem in fine laudum et in missa.

Prima et completorium in festis, infra octavam celebrandis, dicitur de Corpore Christi, aliæ horæ de iisdem festis.

De dominicis post octavas Pentecostes

Ponuntur in breviario viginti quattuor dominicarum officia post octavas Pentecostes. Quarum quidem aliæ sunt novæ historiæ, aliæ vero simplices. Novæ historiæ vocantur illæ, in quibus pro lectionibus matutini liber aliquis Bibliæ a principio legi incipitur. Simplices vero, in quibus iam inceptus liber continuatur. Exempli gratia: libros Regum incipimus legere in dominica prima, et legimus per octo hebdomadas. Prima itaque dominica est nova historia, aliæ, quæ sequuntur usque ad octavam

inclusive, sunt simplices dominicæ. Historiæ autem, quæ in prædictis viginti quattuor dominicis leguntur, sunt hæ.

REGUM, quæ inchoatur in dominica proxima post octavam Corporis Christi. Et legitur octo dominicis, usque ad festum sanctorum Abdon et Sennen martyrum, hoc est, usque ad tricesimum diem mensis Iulii. Quando autem infra hoc tempus non occurrunt tot dominicæ, de illis, quæ supersunt, fit officium diebus infra hebdomadam, eo ordine, qui supra post octavam Epiphaniæ descriptus est.

SAPIENTIÆ, quæ imponitur dominica post prædictum festum sanctorum Abdon et Sennen, et legitur per quattuor dominicas.

IOB, quæ inchoatur dominica post festum sancti Augustini. Et, quando littera dominicalis est B, in eodem festo. Legiturque per duas dominicas.

TOBLÆ, quæ legitur in unica dominica, post festum sanctorum Proti et Hyacinthi martyrum occurrenti, aut, dum littera dominicalis est B, in eodem festo.

IUDITH, quæ eam solam dominicam sibi vindicat, quæ sequitur festum sancti Lamberti episcopi et martyris.

Ceterum dominica, quæ post Iudith prima occurrit, vocatur Esther vacans, nec habet propriam historiam, sed fit officium in ea de sancta Trinitate, vel de Sancto Spiritu.

Sequitur historia MACHABBÆORUM, quam incipimus in dominica proxima post festum sancti Remigii episcopi ac confessoris, et legimus per quattuor dominicas.

Ultima est historia EZECHIELIS, quæ imponitur dominica, quæ cadit in primam diem Novembris, aut quæ est proximior eidem primæ diei. Ita, ut, si prima dies Novembris feria secunda, vel tertia, vel quarta fuerit, dominica, in qua liber Ezechielis debet incipi, est illa, quæ præcedit primam diem Novembris. Si autem prima dies erit feria quinta, vel sexta, vel sabbatum, sequenti dominica inchoabitur.

Notandum est tamen, quod, dum prædicta historia Ezechielis iuxta hanc rubricam cadit in primam diem Novembris, ob festum Omnium Sanctorum anticipatur in dominica præcedenti. Et officium illius dominicæ recipitur aliqua die hebdomadæ superioris, duplici aut semiduplici festo non impedita. Idem est agendum etiam cum historia Iob, quando in eandem dominicam cadit cum festo Dedicationis huius ecclesiæ Tyrnaviensis, quæ nunc vices gerit Strigoniensis metropolitanæ ecclesiæ, et cum historia Sapientiæ, si coincidat cum festo Transfigurationis Domini.

Notandum præterea, quod omnia alia festa (qualiacumque illa sint), quæ incidunt in dominicas novarum historiarum, transferuntur, et dominicæ ipsæ in suo loco tenentur.

Quando autem in dominicas simplices incidunt festa duplicia, quæ a populo coluntur, tunc dominicæ ipsæ reiiciuntur in alios dies hebdomadæ, et in iisdem dominicis fit officium de huiusmodi festis. Sed duplicia, quæ populus non colit, semiduplicia et simplicia cedunt etiam simplicibus dominicis.

In dominicis, infra octavam alicuius duplicis festi occurrentibus, fit officium de iisdem dominicis cum commemoratione octavæ in utrisque vesperis et laudibus per suffragium, in missa autem per totam solam orationem. Hoc tamen observato, quod, si octava erit festi beatæ Mariæ Virginis, omissis prædictis suffragiis in utrisque vesperis, de octavæ agentur loco cottidianarum horarum eiusdem Virginis cum

psalmis, in iisdem horis dici solitis.

Si octava alicuius festi duplicis, **de qua fit integrum officium etiam diebus infra octavam**, venit in dominica simplici, agitur de octava, et dominica recipitur alio die sequentis hebdomadæ. Verum de octava festi, de qua diebus infra octavam fit tantum commemoratio, ut est octava sancti Martini episcopi, non dicitur officium in dominica, sed tunc quoque commemoratio debet de ea fieri in utrisque vesperis per suffragium, in missa autem per solam orationem.

Dominica prima

Hæc dominica semper est ea, quæ octavam Corporis Christi sequitur.

IN PRIMIS VESPERIS antiphona: *Benedictus*. Psalmus idem cum ceteris antiphonis et psalmis sabbati de psalterio. Capitulum, responsorium (*Dominus qui eripuit me*), antiphona ad Magnificat et oratio propria. Hymnus: *O Pater sancte*. Versiculus: *Vespertina oratio*. Suffragia de sancta Trinitate: *Spes nostra*, de sancta Cruce: *Gloriandum nobis est dilectissimi*, de beata Virgine: *Ave mater misericordiæ*, de sanctis Petro et Paulo: *Gloriosi principes terræ*, de sancto Adalberto: *Gloria Christo Domino*, de sancto Stephano rege: *Ave beate rex Stephane*, de sancto Ladislao: *Fons æternæ pietatis*, de sancto Emerico: *Ave flos nobilium*, de omnibus sanctis: *Omnes electi Dei*, pro pace: *Da pacem*. Benedicamus Domino dominicale in æstate.

IN COMPLETORIO psalmi incipiuntur, nulla antiphona præmissa, et in fine psalmodum repetitur semel "Alleluia". Benedicamus feriale minus. Alia omnia, ut in psalterio.

IN MATUTINO invitatorium, antiphonæ, psalmi et versiculi nocturnorum de dominica, sicut habentur in psalterio. Lectiones et responsoria propria. AD LAUDES antiphonæ, psalmi, hymnus, versiculus de psalterio. Capitulum, antiphona ad Benedictus et oratio propria. Suffragia de sancta Trinitate: *Te invocamus*, de sanctis apostolis Petro et Paulo: *Petrus apostolus*, de sancto Adalberto: *Angelicis manibus*, de omnibus sanctis: *Omnes sancti Dei*, pro pace: *Da pacem*. Benedicamus, ut in vesperis.

AD PRIMAM omnia, ut in psalterio.

AD TERTIAM, SEXTAM, NONAM capitula et orationes propriæ. Alia similiter, ut in psalterio. Hymni ad horas canuntur sub iisdem notis, sub quibus cantatur hymnus *Te lucis ante terminum in completorio*, et concluduntur versu "Deo Patri sit gloria".

ANTE MISSAM ad aspersionem aquæ benedictæ: *Asperges me* cum notis dominicalibus. Versiculus: *Ostende nobis Domine*. Oratio: *Præsta nobis quæsumus Domine per hanc sanctificatæ aquæ aspersionem*. IN PROCESSIONE cantatur antiphona: *Oremus dilectissimi nobis*. In loco stationis suffragium de beata Virgine: *Sancta Dei Genitrix*, et de sancto, in cuius honorem locus ille dedicatus est. In reversione antiphona: *Salvator mundi*, vel hymnus: *O Pater sancte*.

IN MISSA Kyrie, Credo, Sanctus dominicale de æstate. Oratio prima de dominica, secunda de sancta Trinitate, tertia de beata Virgine. Prosa: *Veni Sancte Spiritus*. Præfatio de sancta Trinitate. Alia propria, ut in libro.

IN SECUNDIS VESPERIS antiphonæ et psalmi de dominica ex psalterio. Capitulum:

Dominus autem dirigat. Responsorium: *Quam magnificata sunt.* Hymnus: *Lucis Creator.* Versiculus: *Dirigatur Domine.* Oratio propria. Suffragia et hodie, et et diebus sequentibus dicenda sunt eo ordine, qui est supra descriptus, ubi agitur de feriis post octavam Epiphaniæ Domini.

IN COMPLETORIO hymnus ad notas *Lucis Creator*, conclusio: “Deo Patri”.

Hoc ordine peragitur divinum officium in aliis quoque dominicis usque ad Adventum Domini exclusive, nisi quod a dominica vicesima prima deinceps in primis vesperis nulla fiunt suffragia, neque in secundis vesperis alia, sed tantum de sancto, de quo sequenti die agitur. In matutino autem invitorium: *Laudabilem virum.*

In missa sola diei oratio, et præfatio cottidiana, in secundis autem vesperis responsum *Laudabilis populus* dicitur. Item, in omnibus dominicis simplicibus, hoc est, in quibus non incipitur nova historia, prosa: *Omnes una celebremus.*

De feriis huius temporis

Quando diebus ferialibus recipitur aliqua dominica, AD MATUTINUM invitorium, antiphonæ, psalmi et versiculus feriæ illius diei de psalterio. Lectiones de homelia dominicæ. Responsorium tria de eadem dominica. Te Deum laudamus non dicitur. AD LAUDES antiphonæ, psalmi, hymnus, versiculus feriales. Capitulum, antiphona ad Benedictus, oratio de dominica, suffragia consueta. Benedicamus feriale.

AD PRIMAM omnia de feria, prout in psalterio.

AD TERTIAM, SEXTAM, NONAM capitula et oratio de dominica, alia de feria, eo ordine, qui habetur in psalterio. Hymni horarum et completorii canuntur cum notis ferialibus, et concluduntur versu “Præsta Pater piissime”.

IN MISSA Kyrie et Sanctus feriale, prout in æstate. Prima oratio de dominica, secunda de beata Virgine, tertia pro peccatis, aut pro pace, aut pro alia necessitate. Gloria in excelsis, Credo et prosa non dicitur. Alleluia dicitur, et ultimo repetitur cum omnibus notis. Præfatio cottidiana ferialiter. Loco Ite missa est Benedicamus feriale. Alia omnia de dominica, sed cum cantu feriali.

Vesperæ de dominica, ferialiter recepta, non dicuntur, si cras officium fiet de festo. Si autem sequitur feria, dicuntur antiphonæ, psalmi, hymnus, versiculus feriales de psalterio. Capitulum: *Dominus autem dirigat.* Responsorium non dicitur. Antiphona ad Magnificat et oratio de dominica. Benedicamus feriale, suffragia consueta.

Quando autem tenetur simpliciter de feria, non recipiendo dominicam translata, AD MATUTINUM lectiones propriæ illius feriæ. Responsorium et AD LAUDES oratio de dominica præcedenti. Reliqua omnia de feria, prout habentur in psalterio.

AD PRIMAM, TERTIAM, SEXTAM, NONAM alia omnia ferialia de psalterio, sola oratio de dominica.

IN MISSA omnia de dominica, eo ordine, ut proxime notatum est, excepto Alleluia, quod non dicitur.

DE VESPERIS idem tenendum, quod paulo ante annotavimus.

De quattuor temporibus mensis Septembris

Quattuor tempora celebrantur feria quarta, sexta et sabbato post festum Exaltationis sanctæ Crucis. In quibus officium fit, prout in feriis, servatis iis, quæ hic propria habentur. De precibus et orationibus ante prophetias, item, si festum aut vigilia beati Matthæi evangelistæ in quattuor temporibus veniat, ita agendum est, sicut de quattuor temporibus Adventus ac festo et vigilia sancti Thomæ diximus.

Festum Dedicacionis ecclesiæ

Hoc festum Strigonii celebrabatur dominica post festum sancti Martini. Tyrnaviæ, ubi nunc ecclesia Strigoniensis exulat, celebratur dominica proxima post festum sancti Bartholomæi apostoli.

IN PRIMIS VESPERIS Benedicamus Domino Magnæ Deus.

IN COMPLETORIO antiphona ad Nunc dimittis: *Pax æterna*. Alia, ut in psalterio.

IN MISSA ad aspersionem aquæ: *Asperges me*. Versiculus: *Ostende nobis*. Oratio: *Præsta nobis*. IN PROCESSIONE responsorium: *Benedic Domine*. Kyrie Magnæ Deus. Oratio sola. Patrem maius sollemne. Præfatio cottidiana. Santus angelicus.

Alia omnia, tam in diurno, quam in nocturno officio, ut in libro. Hymni horarum cantantur et concluduntur, sicut in dominicali officio.

Infra octavam et in octava omnia, ut in festo. Kyrie Cunctipotens. Sanctus sollemne.

IN MATUTINO repetuntur lectiones festi.

Si in octava huius festi venerit nova historia, officium dicitur de dominica, de octava autem in vesperis ac laudibus suffragium et in missa commemoratio fit per orationem. Si autem in festo, servandus erit ordo, supra in rubrica de dominicis post octavas Pentecostes descriptus.

ORDINARIUM OFFICII DIVINI DE SANCTIS

Vigilia sancti Andreae

Si hæc vigilia extra Adventum venerit, AD MATUTINUM invitatorium, antiphonæ, psalmi, versiculi feriales de psalterio. Lectiones propriæ. Responsoria de dominica præcedenti. AD LAUDES antiphonæ ad psalmos et Benedictus, psalmi, hymnus, versiculus et Benedicamus Domino feriales. Oratio propria cum oratione de sancto Saturnino **sub una conclusione**. Suffragia de dominica, et alia consueta.

AD HORAS capitula et oratio propria, alia de feria, ut in psalterio.

IN MISSA Kyrie, Sanctus, et loco Ite missa est Benedicamus ferialia, ut in æstate. Gloria in excelsis et Credo non dicitur. Oratio prima diei, secunda de sancto Saturnino, tertia de dominica. Alia, ut in libro.

Quando autem vigilia hæc in Adventu Domini venit, tunc AD MATUTINUM invitatorium et versiculi feriales de Adventu. Responsoria de dominica prima Adventus. AD LAUDES hymnus, versiculus, antiphona ad Benedictus similiter feriales

de Adventu. Suffragia: de beata Virgine *Ave Maria*, versiculus: *Spiritus Sanctus superveniet in te*; de omnibus sanctis: *Ecce Dominus veniet*, versiculus: *Ibunt sancti*. AD HORAS hymni canuntur cum notis *Verbum supernum prodiens*. Ad tertiam, sextam, nonam antiphonæ, responsoria et versiculi feriales, prout in Adventu. Alia omnia, ut supra.

Festum sancti Andreae apostoli

In festo sancti Andreae hymni ad utrasque vespervas et laudes, responsoria ad horas, versiculi ad nocturnos, laudes et horas, item, Kyrie, præfatio et Sanctus in missa ex communi de apostolis. Alia, ut in libro. Psalmi ad primas vespervas tam in hoc, quam in aliis omnibus festis, ubi aliter non reperitur ordinatum: *Laudate pueri, Laudate Dominum omnes gentes, Lauda anima mea Dominum, Laudate Dominum quoniam bonus est, Laudate Ierusalem Dominum*.

Notandum, quod infra octavam sancti Andreae fit officium de feriis et festis occurrentibus, de octava autem suffragium in fine laudum per antiphonam: *Concede nobis* et cetera, et in vespervis per antiphonam: *Cum pervenisset beatus Andreas* et cetera, ac in missa commemoratio **per solam orationem, quæ erit tertia in ordine.**

Festa mensis Decembris

In festo sanctæ Barbaræ virginis et martyris

In primis vespervis capitulum: *Qui gloriatur*. Oratio propria. Alia de communi virginum.

In matutino lectiones primi et secundi nocturni propriæ. Homelia super evangelio: *Simile est regnum calorum decem virginibus*. Ad laudes capitulum, ut in vespervis. Oratio propria. Alia de eodem communi virginum. Suffragia de feria, sancto Andrea et omnibus sanctis.

In horis præter orationem propriam omnia de virginibus.

In missa introitus: *Loquebar*. Oratio: *Indulgentiam nobis*, secunda de dominica, tertia de sancto Andrea. Epistola: *Qui gloriatur*. Graduale: *Specie tua*. Alleluia: *Egregia sponsa Christi*. Prosa: *Exsultent filia Sion*. Offertorium: *Offerentur*. Præfatio cottidiana. Communio: *Diffusa est*.

In secundis vespervis antiphonæ de laudibus et alia omnia de virginibus, excepta oratione propria. Suffragia de feria, octava sancti Andreae et omnibus sanctis.

In festo sancti Nicolai episcopi et confessoris

Omnia, ut in libro. **Kyrie et Benedicamus Magnæ Deus, et Credo dicitur in hac Tyrnaviensi ecclesia, quia est eius patronus. In aliis ecclesiis Kyrie et Benedicamus Cunctipotens, ac Credo non dicitur.**

Si hoc festum venerit in sabbato, secundæ vespervæ de eo perficiuntur post nonam, et

hora consueta dicuntur primæ vesperæ de dominica. Si feria secunda, tunc secundæ vesperæ dominicæ prius dicuntur, et deinde primæ vesperæ fiunt de festo. Suffragia utroque modo in secundis vesperis complentur. Quod de aliis quoque duplicibus et semiduplicibus festis in Adventu observandum est.

In octava sancti Andreae

Præter orationem et lectiones primi ac secundi nocturni, quas octava habet proprias, omnia, ut in festo.

In festo Conceptionis sanctæ Mariæ, Domine nostræ

Oratio propria. Lectiones primi et secundi nocturni propriæ ex secundo huius festi officio, tertii autem nocturni ex primo officio, ut in breviario. Alia omnia dicuntur, sicut in festo Nativitatis eiusdem, mutato nomine “Nativitatis”, in nomen “Conceptionis”. Privatim qui volet, poterit totum officium proprium recitare.

De sancto Damaso papa et confessore

Fit commemoratio per orationem in fine laudum sub una conclusione cum oratione feriæ. Nihil plus.

In festo sanctæ Lucie virginis et martyris

In primis vesperis capitulum: *Sapientia vincit*. Responsorium: *Grata facta est*. Alia, ut in libro. Et, quæ propria non habet, ea sumuntur ex communi virginum.

In vigilia sancti Thomæ

Servatur idem ordo, qui in vigilia sancti Andreae in Adventu descriptus est. Quæ (aut etiam ipsius festum) si in quattuor temporibus venerit, quid agendum fit, vide in rubrica eorundem quattuor temporum. Capitulum in laudibus et per horas: *Beatus qui inventus est sine macula* et cetera. Homelia et evangelium in missa: *Hæc mando vobis*. Oratio de communi: *Concede nobis quæsumus*.

In festo sancti Thomæ apostoli

In missa introitus: *Mihi autem*. Graduale: *Nimis honorati*. Alleluia: *Non vos me elegistis*. Offertorium: *In omnem terram*. Communio: *Mitte manum tuam*, ex officio dominicæ Quasi modo. Alia, ut in libro. Et, quæ propria non habet, sumuntur ex communi apostolorum.

Festa Ianuarii

Nota, quod in festis simplicibus et semiduplicibus, ubi aliqua alia commemoratio non est facienda, in missa prima oratio de festo, secunda de dominica, tertia de beata Virgine. Quando autem commemorationem facere debemus, tunc oratio, per quam illa fit, obtinet tertium locum.

De sancto Paulo, primo eremita

Fit suffragium in vesperis octavæ Epiphaniæ, præcedenti quidem die, per antiphonam *Iste homo*. Versiculus: *Amavit eum*. Ipso vero die, quo cadit, per antiphonam *Similabo eum*. Versiculus: *Iustum deduxit*. In laudibus autem per antiphonam: *Euge serve bone*, versiculum: *Os iusti*, orationemque propriam. Item, in missa dicitur eius oratio post orationem octavæ sub una conclusione.

In festo Felicis presbyteri martyris

Capitulum et epistola: *Beatus vir qui suffert*. Homelia et evangelium: *Si quis vult venire post me*. In missa introitus: *Os iusti*. Oratio propria, de dominica præcedenti, et de beata Virgine. Graduale: *Iuravit Dominus*. Alleluia: *Letabitur iustus*. Prosa: *Anno hominis* et præfatio de Epiphania usque ad sequentem dominicam. Offertorium: *Gloria et honore*. Communio: *Posuisti Domine*. Alia, ut in libro, et defectum proprii supplet commune de uno martyre. Suffragia post octavam Epiphaniæ usque ad dominicam sequentem de dominica præcedenti, et in vesperis de sancto, de quo cras fiet officium, si primæ vesperæ non sunt de eo dicendæ.

Mauri abbatis

In missa introitus: *Os iusti*. Epistola: *Dilectus Deo*. Graduale: *Domine prævenisti*. Alleluia: *Amavit hunc sanctum*. Offertorium: *Veritas mea*. Communio: *Fidelis servus et prudens*. Alia partim propria, ut in libro, partim de communi.

Marcelli papæ et martyris

Omnia, ut in libro. Alleluia: *Iuravit Dominus*. Et, quæ in proprio desunt, sumuntur ex communi.

In festo sancti Antonii abbatis, confessoris

In horis diurnis et nocturnis omnia de communi simplicis confessoris præter ea, quæ habet propria. In missa, ut in die Mauri abbatis.

Priscæ virginis et martyris

Ut in libro. Alleluia: *Audi filia*, vel tractus: *Qui seminat*. Ex communi virginum accipiuntur, quæ propria non habet.

Marii, Marthæ, Audifax et Abacum martyrum

In missa introitus: *Sapientiam sanctorum*. Graduale: *Iustorum animæ*. Alleluia: *Hæc est vera fraternitas*, vel tractus: *Qui seminat*. Offertorium: *Lætamini in Domino*. Communio: *Iustorum animæ*. Alia partim propria, partim de communi martyrum.

In festo sanctorum Fabiani et Sebastiani martyrum

In missa Alleluia: *Fulgebunt iusti*, vel tractus: *Qui seminant in lacrimis*. Reliqua dicuntur, prout in libris habentur, ordine descripta.

De sancta Agnete virgine et martyre

In missa Alleluia: *Amo Chistum*. Prosa: *Laus regi gloria*, vel tractus: *Qui seminat*. Alia vide in libris.

In festo sancti Vincentii martyris

In missa Alleluia: *Iustus ut palma florebit*. Prosa: *Martyris egregii*, vel tractus: *Beatus vir qui timet*. Alia, ut in libris.

De sancta Emerentiana virgine

Omnia dicuntur de communi virginum præter orationem propriam. In missa introitus: *Cognovi Domine*. Epistola: *Qui gloriatur*. Graduale: *Adiuvabit eam*. Alleluia: *Diffusa est gratia*, vel tractus: *Qui seminant*. Evangelium: *Simile est regnum celorum decem virginibus*. Offertorium: *Offerentur regi*. Communio: *Quinque prudentes*.

Timothei episcopi et martyris

Totum officium de communi unius martyris. In missa introitus: *Gloria et honore*. Oratio: *Deus qui nos beati* et cetera. Epistola: *Nemo militans Deo*. Graduale: *Iuravit Dominus*. Alleluia: *Posuisti Domine*, vel tractus: *Beatus vir*. Evangelium: *Si quis vult post me venire*. Offertorium: *Desiderium animæ*. Communio: *Qui mihi ministrat*.

In festo Conversionis sancti Pauli

Totum officium, prout habetur in libris. In missa introitus et cetera, quemadmodum in eius commemoratione. In secundis vesperis antiphonæ ad psalmos de laudibus.

De sancto Polycarpo episcopo et martyre

Fit officium, ut supra de sancto Timotheo.

Iuliani episcopi et confessoris

Oratio et lectiones primi et secundi nocturni propriæ. In missa introitus: *Sacerdotes tui Domine*. Epistola: *Omnis pontifex*. Graduale: *Inveni David*. Alleluia: *Iuravit Dominus*, vel tractus: *Beatus vir*. Offertorium: *Veritas me*. Communio: *Domine quinque talenta*. Reliqua, ut in communi.

Agnētis secundo

Præter orationem et lectiones primi ac secundi nocturni, quæ habentur propriæ huius festi, omnia ut, in primo eius festo.

De sancto Valerio episcopo et confessore

Omnia de communi. Missa dicitur, ut supra de sancto Iuliano.

Aldegundis virginis

In missa introitus: *Loquebar*. Oratio: *Exaudi nos*, omisso nomine “martyris”. Epistola: *Qui gloriatur*. Graduale: *Specie tua*. Alleluia: *Egregia sponsa*, vel tractus: *Audi filia*. Evangelium: *Simile est regnum cælorum thesauro*. Offertorium: *Diffusa est*. Communio: *Simile est regnum*. Reliqua etiam omnia de communi.

Festa Februarii

De sancta Brigida virgine

Oratio propria. Alia de communi, ut in die sanctæ Aldegundis.

In festo Purificationis sanctæ Mariæ

ANTE MISSAM ad aspersionem aquæ benedictæ: *Asperges me* et cetera. Oratio propria. Qua finita, cantatur responsorium: *Gaude Maria*. Et descendit processio recte, nullum faciens circuitum, ad locum, in quo candelæ sunt benedicendæ. Ubi post finem responsorii officians dicit versum: *Post partum*, et orationem: *Famulorum tuorum*, benedicunturque candelæ ordine, qui in missali descriptus est. Completa benedictione, incipitur hymnus: *Lux mundi*. Et dum is cantatur, facto circuitu intus in templo, revertitur processio ad chorum. Officians ante altare dicit versiculum: *Responsum accepit*, orationem: *Da quesumus Domine populo tuo*, et mox incipitur

missa, fitque totum officium diurnum et nocturnum, sicut habetur in libris. IN SECUNDIS VESPERIS, dum cantatur responsorium *Verbum caro, domini capitulares stant extra stallum in choro, tenentes in manibus lucernas ardentis. Et loco Benedicamus Domino cantatur Puer natus, sicut in die Nativitatis Domini.* Verum omittitur in fine “alleluia”, quando hoc festum cadit in Septuagesima.

In festo Blasii episcopi et martyris

Præter orationem et lectiones primi ac secundi nocturni, quas habet proprias, omnia de communi.

De sancta Agatha virgine et martyre

Habes omnia suo ordine in libro descripta.

De sancta Dorothea

Tota historia, ut in libro. Missa, sicut de sancta Agatha virgine, sed oratio propria.

Pro festo sanctæ Helenæ

Habes **propriam historiam in breviario. Sed in choro** in primis vesperis antiphona: *Veni electa.* Capitulum: *Mulierem fortem.* Responsorium: *Regnum mundi.* Hymnus: *Huius obtentu Deus alme* et cetera. Versiculus: *Specie tua.* Antiphona ad Magnificat: *Simile est regnum calorum sagenæ missæ.* Oratio propria.

Ad matutinum invitatorium, antiphonæ nocturnorum. Versiculi et responsoria, sicut in festo sanctæ Elisabeth, excepto responsorio *Cæco nato* et cetera, quod sextum est in ordine. Cuius loco dicitur *Dilexisti iustitiam* de communi virginum. Lectiones propriæ. Homelia: *Simile est regnum calorum thesauro.* In laudibus antiphonæ ad psalmos et Benedictus ex eodem officio sanctæ Elisabeth. Capitulum, ut supra. Hymnus: *Huius obtentu.* Oratio propria.

In missa omnia, ut in die sanctæ Elisabeth. Oratio saltem propria, **quam habes in missali in mense Maio ante festum sancti Urbani.**

In secundis quoque vesperis præter orationem propriam et hymnum *Huius obtentu* omnia de historia sanctæ Elisabeth, sed mutato semper nomine Elisabeth in nomen Helenæ.

De sancta Apollonia

Antiphona pro suffragio in secundis vesperis diei præcedentis et oratio propria. Alia de communi. In missa introitus: *Cognovi Domine.* Epistola: *Domine Deus meus.* Graduale: *Adiuva bit eam.* Tractus: *Qui seminant.* Evangelium: *Simile est regnum calorum decem virginibus.* Offertorium: *Diffusa est.* Communio: *Confundantur*

superbi.

In die sanctæ Scholasticæ virginis

In primis vesperis antiphona ad Magnificat et oratio propria. In matutino lectiones propriæ. Homelia: *Simile est regnum cælorum decem virginibus.* Alia de communi.

In festo sancti Valentini martyris

Oratio et lectiones propriæ. Alia de communi.

Iulianæ virginis

Totum officium de communi, præter orationem et lectiones proprias. In missa introitus: *Loquebar.* Oratio propria. Epistola: *Sapientia vincit.* Graduale: *Specie tua.* Tractus: *Audi filia.* Evangelium: *Simile est decem virginibus.* Offertorium: *Diffusa.* Communio: *Quinque prudentes.*

In festo Cathedræ sancti Petri apostoli

Præter ea, quæ hoc festum in libro habet propria, omnia alia, ut infra in festo sanctorum Petri et Pauli.

In vigilia sancti Matthiæ apostoli

Si est Quadragesima, fit officium de feria cum commemoratione vigiliæ per orationem in fine laudum et in missa. Si vero extra Quadragesimam, homelia: *Hæc mando vobis.* Responsoria de præcedenti dominica. Capitulum: *Benedictus Deus.* Alia eodem ordine fiunt, ut in vigilia sancti Andreæ extra Adventum, sed in missa secunda oratio de dominica, tertia pro pace.

In festo sancti Matthiæ apostoli

Quæ propria non habentur, ea sumuntur ex communi apostolorum. In primis vesperis fit suffragium de sancto Gerardo. In missa introitus: *Mihi autem.* Oratio **de die et sancto Gerardo sub una conclusione.** Graduale: *Nimis honorati.* Tractus: *Desiderium animæ.* Offertorium: *In omnem terram.* Communio: *Vos qui secuti estis.*

Festa Martii

De sancto Thoma Aquinate confessore

Oratio propria. Alia de communi confessoris non pontificis. In missa introitus: *In*

medio ecclesiae. Graduale: *Os iusti.* Tractus: *Beatus vir.* Credo dicitur. Offertorium: *Veritas mea.* Communio: *Beatus servus.*

In festo sancti Gregorii papæ, confessoris

Habes omnia suo ordine in libris. Credo dicitur, quia est doctor ecclesiæ.

De sancto Benedicto abbate

Ut in libris. Et, quæ propria non habet, mutuatur ex communi confessoris non pontificis.

Pro festo Annuntiationis Mariæ

Habes totum officium in libris. In completorio, tam post primas, quam post secundas vesperas, psalmi incipiuntur sine antiphona. Quibus finitis, repetitur “Laus tibi Domine” cum notis huic diei propriis, quæ habentur in fine antiphonarii. Hymnus: *Lux mundi*, qui incipitur in organo. Responsorium non dicitur. Capitulum: *Ecce virgo concipiet.* Versus: *Emitte Agnum.* Antiphona: *Dilectus meus.* Nunc dimittis incipitur, et, eo finito, antiphona quoque repetitur in organo. Oratio: *Gratiam tuam et Deus qui illuminas.* Benedicamus de beata Virgine.

Ad horas antiphonæ de laudibus. Hymni ad notas *O gloriosa Domina.* Conclusio: “Maria mater gratiæ” et “Gloria tibi Domine qui natus es”. Ad primam capitulum: *Ecce virgo concipiet.* Responsorium: *Iesu Christe.* Versus: *Qui natus es de Virgine Maria.* Versiculus: *Audi filia.* Oratio: *Gratiam tuam et Domine Deus omnipotens et cetera.* Ad tertiam responsorium: *Egredietur virgo de radice Iesse.* Ad sextam responsorium: *Egredietur Dominus de loco sancto suo.* Ad nonam responsorium: *Ex Sion species decoris eius.* Versus: *Emitte Agnum Domine et cetera.*

Festa Aprilis

In festo sancti Ambrosii episcopi et ecclesiæ doctoris

Præter ea, quæ propria habet, historia ex communi confessoris pontificis. In missa oratio propria et de feria sub una conclusione. Alia, ut in festo sancti Thomæ Aquinatis, et hoc, si in Quadragesima venerit. Nam, si in Pascha, IN PRIMIS VESPERIS antiphona: *Pax vobis.* Capitulum: *Omne gaudium.* Responsorium: *De ore prudentis.* Ad Magnificat antiphona: *Beatus vir qui inventus est.* Oratio propria. Benedicamus Magnæ Deus cum “alleluia” in omnibus festis duplicibus post Pascha. IN MATUTINO invitatorium: *Alleluia regem confessorum.* Antiphona: *Tristitia vestra.* Psalmi: *Beatus vir, Quare fremuerunt, Domine quid multiplicati.* Versiculus: *Amavit.* Homelia: *Ego sum vitis vera et Pater et cetera.* Responsoria: *Beatus vir qui metuit, De ore prudentis, Ego sum vitis vera.* Versiculus: *Non est inventus.* Ad laudes antiphonæ: *Sancti tui*

Domine floreant et cetera. Capitulum: *Omne gaudium*. Hymnus: *Tu tuo letos famulos trophæo*. Versiculus: *Os iusti*. Antiphona ad Benedictus: *Vox letitiæ*. Oratio propria.

IN MISSA introitus: *Protexisti me Deus*. Kyrie paschale. Prosa: *Victima paschali*. Et præfatio de Resurrectione in omnibus festis post Pascham. **Sed in semiduplicibus et simplicibus post prosam *Christus surrexit non dicitur***, et præfatio canitur cum notis non sollempnibus. Oratio propria sola. Epistola: *Omne gaudium*. Graduale de præcedenti dominica (quod servatur etiam in festis aliorum sanctorum tempore paschali). Alleluia: *Sancti et iusti*. Evangelium: *Ego sum vitis vera et Pater* et cetera. Credo dicitur. Offertorium: *Confitebuntur celi*. Sanctus sollempnis. Communio: *Ego sum vitis*. IN SECUNDIS VESPERIS antiphonæ: *Sancti tui* et cetera. Responsorium: *Ego sum vitis vera*. Suffragium de sancto, de quo cras dicendum est officium. Alia, ut in primis vesperis.

In festo Leonis papæ confessoris

Omnia, ut in die sancti Ambrosii sunt descripta.

Nota, quod quando agitur de sanctis post Pascham, **non dicitur suffragium de Resurrectione, sed de dominica, sancta Cruce, sanctis apostolis Petro et Paulo, sancto Adalberto, omnibus sanctis, pro pace.**

Tiburtii et Valeriani martyrum

Si de eis PRIMÆ VESPERÆ dicendæ sunt (quod fit, dum præcedenti die agitur de feria), antiphona: *Pax vobis*. Capitulum: *Stabunt iusti*. Responsorium: *Ego sum vitis*. Hymnus: *Vita sanctorum*. Versiculus: *Lætamini*. Antiphona ad Magnificat: *Stabunt iusti*. Oratio propria. Benedicamus de sanctis post Pascha, quod dicitur in aliis quoque semiduplicibus et simplicibus festis huius temporis.

IN MATUTINO invitatorium: *Regem martyrum*. Antiphona: *Tristitia vestra*. Psalmi: *Beatus vir, Quare fremuerunt, Cum invocarem*. Versiculus: *Lætamini*. Homelia: *Ego sum vitis vera*. Responsorium: *Pretiosa in conspectu Domini, In servis suis, Lux perpetua*. Versiculus: *Iusti autem in perpetuum vivent*. IN LAUDIBUS antiphonæ: *Sancti tui* et cetera. Capitulum: *Stabunt iusti*. Hymnus: *Tu tuos letos*. Versiculus: *Iustorum anima*. Antiphona ad Benedictus: *Vox letitiæ*. AD MISSAM introitus: *Sancti tui*. Oratio prima de die, secunda de dominica, tertia de omnibus sanctis. Et hic ordo orationum servabitur in officio de sanctis post Pascha, quando plures sunt dicendæ. Epistola: *Stabunt iusti*. Graduale de dominica præcedenti. Alleluia: *Sancti et iusti*. Prosa: *Victimæ*. Evangelium: *Ego sum vitis vera*. Credo non dicitur. Offertorium: *Confitebuntur*. Præfatio de Resurrectione cum notis simplicibus. Sanctus de sanctis tempore paschali. Commemoratio: *Gaudete iusti*. IN SECUNDIS VESPERIS antiphonæ: *Sancti tui* et cetera. Responsorium: *Ego sum vitis*. Antiphona ad Magnificat: *Lux perpetua*. Alia, ut in primis vesperis. Eodem ordine peragitur officium post Pascha

etiam de aliis martyribus, si sunt plures, ubi aliter non reperitur ordinatum. Quod si hoc festum in Quadragesima venerit, præter lectiones primi et secundi nocturni ac orationem, quas habet proprias, omnia de communi martyrum

In festo sancti Adalberti pontificis et martyris, patroni ecclesiæ Strigoniensis

Omnia, ut habentur in libris ordine suo descripta. IN MISSA ad aspersionem aquæ benedictæ: *Vidi aquam* cum suo versiculo et oratione. IN PROCESSIONE responsorium: *Exora dilecte Dei*. In loco stationis officians dicit versiculum: *Ora pro nobis* et orationem beati Adalberti, quæ est complenda in officio missæ. In reversione canitur hymnus: *Vita sanctorum*. SECUNDÆ VESPERÆ post nonam perficiuntur, et hora consueta cantantur primæ vesperæ de sancto Georgio.

Nota, quod si hoc festum cadit infra octavam Paschæ, transfertur cum toto suo officio in alium diem, festo duplici aut semiduplici non impeditam. Si autem venerit aliqua dominicarum post octavam, non transfertur, sed tenetur in loco. Ac in utrisque vesperis et laudibus fit suffragium, et in missa commemoratio de officio Resurrectionis, in illis dominicis dici solito. Idem est observandum etiam de aliis festis duplicibus, quæ a populo coluntur. Duplicia vero, quæ a populo non coluntur, semiduplicia et simplicia transferri debent.

De sancto Georgio martyre

Omnia, ut in libris.

De sancto Marco

Similiter, nisi quod post missam fit processio extra civitatem ad locum, in quo segetes benedici debent, hoc ordine. In egressu templi cantatur antiphona: *Surgite sancti*. Deinde hymni: *Vita sanctorum*, *Ad cenam Agni*, usque ad portam civitatis. In porta incipit populus, et cantat deinceps: *Christus surrexit*. Ubi ad segetes perventum fuerit, consistitur, et peragitur benedictio hoc modo. Primum fiunt suffragia de Resurrectione, beata Virgine, sanctis Petro et Paulo, sancto Adalberto, omnibus sanctis, pro peccatis, pro rege, contra paganos, pro pluvia vel serenitate, pro pace. Deinde cantatur litania. In qua hunc versum: “Ut fructus terræ dare, benedicere et conservare digneris” officians ter cantat. Finita litania, præmisso “Dominus vobiscum” et “Oremus”, dicitur ab officiante oratio: *Pietatem tuam*. Deinde canitur evangelium: *In principio erat Verbum* (versa facie ad orientem), et responsorium: *Verbum caro factum est*. Postea orationes: *Benedic Domine, Creator et conservator*. Hoc evangelium: *Recumbentibus undecim discipulis* (versa facie ad meridiem). Responsorium: *Ite in orbem*. Oratio: *Omnipotens sempiternæ Deus arbiter throni*. Mox evangelium: *Liber generationis* (facie ad occidentem versa). Responsorium: *Felix namque es*, et oratio: *Te Domine petimus*. Demum evangelium: *Fuit in diebus Herodis regis sacerdos quidam* (ad septentrionem). Responsorium: *Inter natos mulierum*.

Orationes: *Domine sancte Pater omnipotens, Deus qui spiritualis, Domine sancte Pater omnipotens æterne, Deus qui cælum.* “Dominus vobiscum” et Benedicamus Domino, sicut in completorio tempore paschali solet cantari. In reversione populus cantat rursus: *Christus surrexit*, et intra portam civitatis chorus incipit et cantat prosas: *Victimæ paschali* et *Mundi renovatio*, ac, dum non longe aberunt a templo: *Te Deum laudamus*. In templo concluduntur præmissa suffragio de beata Virgine.

In festo Cleti et Marcellini martyrum

Ut supra de sanctis Tiburtio et Valeriano. Oratio de communi martyrum.

In festo sancti Vitalis martyris

AD PRIMAS VESPERAS (si dicendæ erunt) antiphona: *Pax vobis*. Capitulum: *Omne gaudium*. Responsorium: *Filiæ Ierusalem*. Antiphona ad Magnificat: *Beatus vir qui*. IN MATUTINO invitatorium: *Regem martyrum*. Antiphona: *Tristitia vestra*. Psalmi: *Beatus vir, Quare fremuerunt, Domine quid multiplicati*. Versiculus: *Gloria et honore*. Homelia: *Ego sum vitis vera*. Responsorialia: *Beatus vir, Tristitia vestra, Filiæ Ierusalem*. AD LAUDES antiphonæ: *Sancti tui* et cetera. Ad Benedictus antiphona: *Vox lætitiæ*. IN MISSA introitus: *Protexisti*. Oratio propria, de dominica, de omnibus sanctis. Epistola: *Omne gaudium*. Evangelium: *Ego sum vitis vera*. Credo non dicitur. Offertorium: *Repleti sumus*. Communio: *Ego sum vitis*. IN SECUNDIS VESPERIS antiphona ad Magnificat: *Iste sanctus*. Suffragia, ut supra. Alia, ut in primis vesperis. Et sic peragitur officium de quolibet alio uno martyre post Pascha, ubi aliter non invenitur ordinatum. Sed, quando proprium non habetur, sumitur de communi.

Festa Maii

In festo sanctorum apostolorum Philippi et Iacobi

Totum officium, prout exstat in libris. Kyrie paschale. Præfatio similiter. Prosa: *Victimæ paschali*.

De sancto Anastasio episcopo et confessore

Ut supra de sancto Ambrosio. Oratio de communi confessoris pontificis.

In festo Inventionis sanctæ Crucis

Omnia, ut in libris habentur.

In primis vesperis et laudibus fit suffragium de sanctis Eventio et Theodolo. In missa Credo dicitur.

In festo sancti Ioannis ante Portam Latinam

Omnia, ut habentur in libris.

In die Apparitionis sancti Michaelis

Omnia ex alia eius festo (in fine mensis Septembris) sumuntur. Sed ad finem antiphonarum, responsorium, versiculorum, introitus, offertorii, communionis adiicitur “alleluia”. Graduale de dominica præcedenti. Benedicamus Magnæ Deus cum “alleluia”.

Stanislai episcopi et martyris

Ut de sancto Vitali. Oratio propria.

In festis sancti Gordiani et Epimachi, item, Nerei et Achillei martyrum

Ut supra de sancti Tiburtio et Valeriano.

De sancto Servatio episcopo et confessore

Sicut de sancto Ambrosio.

Bonifatii martyris

Officium, quemadmodum in die Vitalis.

De sancta Potentiana virgine

IN PRIMIS VESPERIS (si dicendæ sunt) antiphona: *Veni electa*. Capitulum de virginibus. Oratio propria. IN MATUTINO homelia: *Simile est regnum calorum decem virginibus*. Responsoria **primi nocturni** ex communi virginum. IN MISSA introitus: *Dilexisti*. Alleluia: *Egregia sponsa*. Offertorium: *Diffusa*. Communio: *Quinque prudentes*. Alia omnia de communi virginum. In fine semper “alleluia”.

Donatiani et Rogatiani martyrum

Ut supra Tiburtii et Valeriani.

Nota, quod, si aliqua prædictorum festorum veniant, aut transferantur post festum Trinitatis, tunc præterea, quæ propria habent, omnia fiant in officio de ipsis ex communi extra tempus paschale. E converso, si aliqua ex his, quæ sequuntur, celebrarentur tempore paschali, eorum officia peragentur ordine, superius denotato.

In festo Urbani papæ martyris

Lectiones primi et secundi nocturni et oratio propriæ. In missa introitus: *Sacerdotes Dei*. Graduale: *Iuravit Dominus*. Alleluia: *Lætabitur iustus*. Offertorium: *Veritas mea*. Communio: *Fidelis servus*. Alia de communi martyris pontificis.

In festis Eleutherii, Ioannis et Felicis pontificum, martyrum

Omnia de communi unius martyris. Missa, ut de sancto Urbano.

Petronellæ virginis

Officium de communi virginum. In missa introitus: *Vultum tuum*. Graduale: *Specie tua*. Alleluia: *Egregia sponsa*. Offertorium: *Offerentur*. Communio: *Simile est regnum celorum*.

Festa Iunii*Nicomedis martyris*

In missa introitus: *In virtute tua*. Graduale: *Posuisti Domine*. Alleluia: *Iustus germinabit*. Offertorium: *Gloria et honore*. Communio: *Magna est gloria*. Alia præter orationem propriam de communi.

Marcellini et Petri martyrum

Oratio et lectiones propriæ. Alia de communi. In missa introitus: *Clamaverunt*. Graduale idem. Alleluia: *Iusti epulentur*. Offertorium: *Lætamini*. Communio: *Iustorum animæ*.

Pergentini et Laurentini

Officium, prout Marcellini et Petri.

Quirini martyris

Oratio propria. Alia de communi. In missa introitus: *In virtute*. Epistola: *Iustus si morte*. Graduale: *Iustus ut palma*. Alleluia: *Posuisti Domine*. Evangelium: *Si quis venit ad me*. Offertorium: *Desiderium*. Communio: *Qui vult venire post me*.

Medardi et Gildardi episcoporum confessorum

Præter orationem propriam omnia de communi.

Primi et Feliciani martyrum

Oratio et lectiones propriæ. Alia de communi.

In festo Barnabæ apostoli

Lectiones primi et secundi nocturni et oratio propriæ. In missa introitus: *Mihi autem.* Graduale: *Constitues eos.* Alleluia: *Non vos me elegistis.* Offertorium: *In omnem terram.* Communio: *Vos qui secuti estis.* Credo dicitur. Alia de communi apostolorum.

Basilidis et Cyrini martyrum

Oratio et lectiones propriæ. Alleluia: *Fulgebunt iusti.* Alia omnia de communi martyrum.

In die sancti Antonii de Padua confessoris

Capitulum: *Dilectus Deo.* In missa introitus: *Os iusti.* Oratio propria. Epistola: *Dilectus Deo.* Graduale: *Amavit hunc sanctum.* Evangelium: *Vigilate.* Offertorium: *Veritas mea.* Communio: *Fidelis servus.* Alia de communi simplicis confessoris.

Basilii episcopi et confessoris

In missa introitus: *Statuit ei.* Oratio: *Da quæsumus omnipotens Deus.* Epistola: *Ecce sacerdos magnus.* Graduale: *Os iusti.* Alleluia: *Iuravit Dominus.* Evangelium: *Homo quidam peregre.* Offertorium: *In virtute tua.* Communio: *Domine quinque talenta.* Cetera de communi confessoris pontificis.

Viti et Modesti martyrum

Privatim orans habet propriam historiam in breviario. In choro oratio et lectiones propriæ, alia de communi. In missa introitus: *Sapientiam sanctorum.* Graduale: *Gloriosus Deus.* Alleluia: *Hæc est vera fraternitas.* Offertorium: *Letamini.* Communio: *Posuerunt mortalia.*

Quirici et Iulite martyrum

Oratio et lectiones propriæ. Alia de communi. In missa introitus: *Iudicant sancti.* Epistola: *Iustorum animæ.* Evangelium: *Cum audieritis prælia.* Cetera, ut de sanctis Vito et Modesto.

Marci et Marcelliani martyrum

Oratio et lectiones propriæ. Historia de communi. In missa introitus: *Salus autem iustorum*. Epistola: *Sancti per fidem*. Graduale: *Anima nostra*. Alleluia: *Iusti epulentur*. Evangelium: *Descendens Iesus*. Offertorium: *Mirabilis Deus*. Communio: *Et si coram*.

Gervasii et Protasii martyrum

Lectiones et oratio propriæ. In missa introitus: *Loquetur Dominus*. Epistola: *Reddet Deus*. Evangelium: *Cum audieritis*. Alia, ut in die Viti et Modesti.

Albani martyris

Oratio et lectiones propriæ. In missa introitus: *Iustus ut palma*. Epistola: *Nemo militans Deo*. Graduale: *Iustus non conturbabitur*. Alleluia: *Posuisti Domine*. Evangelium: *Si quis vult venire*. Offertorium: *In virtute*. Communio: *Magna est gloria eius*. Alia de communi unius martyris.

In festo decem milium martyrum

In primis vesperis et laudibus fit suffragium, ac in missa commemoratio (per orationem de communi) de sancto Paulo episcopo, confessore. Historia de communi martyrum. Oratio et lectiones propriæ. In missa introitus: *Sapientiam sanctorum*. Graduale: *Gloriosus Deus*. Alleluia: *Fulgebunt iusti*. Offertorium: *Lætamini*. Communio: *Iustorum animæ*.

In vigilia sancti Ioannis Baptiste

Ad matutinum invitorium, antiphonæ, psalmi, versiculi feriales. Homelia propria. Responsoria de dominica præcedenti. Ad laudes et horas præter capitulum et orationem propriam omnia de feria.

In festo sancti Ioannis Baptiste

Omnia, ut in libro. Versiculi in matutino et responsoria in horis de communi unius martyris. Infra octavam agitur de festis occurrentibus, et de sancto Ioanne fit suffragium vesperarum ac laudum, et commemoratio in missa per orationem.

Ioannis et Pauli martyrum

Ut in libro. Quæ autem propria non habet, ea sumuntur ex communi martyrum.

In festo sancti Ladislai, regis Hungariæ et confessoris

Totum officium, ut in libris. Credo dicitur.

In vigilia sanctorum apostolorum Petri et Pauli

Tenetur idem ordo, qui in vigilia Ioannis Baptistæ. Servatis iis, quæ huius sunt propria.

In festo eorundem apostolorum

Omnia, ut in libris. Ad aspersionem aquæ benedictæ: *Asperges me*. Versus: *In omnem terram*. Oratio: *Exaudi nos Deus*, est complenda missæ. Ad processionem responsorium *Cornelius centurio*. In secundis vespers, dicto post orationem diei "Amen", statim incipitur responsorium: *Magnus sanctus Paulus*, et continuantur cetera de sancto Paulo. Infra octavam agitur de festis occurrentibus, sed de octava debet fieri suffragium et commemoratio ita, ut de octava sancti Ioannis dictum est. In commemoratione sancti Pauli totum officium, ut in libris habetur. In secundis vespers fit suffragium etiam de octava sancti Ioannis.

Festa Iulii

In octava sancti Ioannis Baptistæ

Totum officium, sicut in eius festo, exceptis orationibus et lectionibus primi ac secundi nocturni, quas habet proprias. In fine laudum et in missa fit commemoratio de vigilia Visitationis per orationem.

In festo Visitationis sanctæ Mariæ

Omnia, ut in libro. In primis vespers, laudibus et missa dicitur oratio de sanctis Processo et Martiniano sub eadem conclusione cum oratione diei. Versiculis et responsoriis horarum additur "alleluia". In vespers et laudibus Benedicamus Magnæ Deus cum "alleluia", et in completorio, prout tempore paschali. Ad aspersionem aquæ benedictæ: *Asperges me*. Versiculus: *Fecit mihi magna Dominus alleluia*. Oratio: *Tuæ sanctificationis arcæ*, habetur in officio vigiliæ. Ad processionem responsorium: *O præclara*. Kyrie, Patrem, Sanctus de beata Virgine. In ipso festo ad primam et alias horas diei dicitur hymnus: *En miranda prodigia*. Infra octavam proprii horarum hymni cum notis *En miranda*, et conclusio illorum "Salutat mater Domini, Laudemus et nos Dominum". Infra octavam et in octava totum officium, ut in die, præter lectiones primi et secundi nocturni, cuiuslibet diei proprias. De simplicibus festis, tunc occurrentibus, fit commemoratio in fine vespers et laudum, ac in missa per orationem.

In octava apostolorum Petri et Pauli

AD PRIMAS vesp̄eras antiphonæ: *Iuravit Dominus* et cetera. Capitulum: *Hi sunt viri misericordiæ*. Responsorium: *Fuerunt sine querela*. Hymnus: *Exsultet cælum*. Versiculus: *In omnem terram*. Antiphona ad Magnificat: *Gloriosi principes terræ*. Oratio propria. IN MATUTINO lectiones propriæ. Alia de communi apostolorum. IN LAUDIBUS antiphona ad Benedictus et oratio propria. Alia similiter de communi. IN HORIS quoque præter orationem et capitula *Hi sunt viri misericordiæ* et cetera omnia de communi. IN MISSA introitus: *Sapientiam sanctorum*. Graduale: *Iustorum animæ*. Alleluia: *Hæc est vera fraternitas*. Prosa propria. Credo dicitur. Offertorium: *Exsultabunt sancti*. Præfatio de apostolis. **Sanctus sollemne**. Communio: *Iustorum animæ*. IN SECUNDIS VESPERIS omnia, ut in primis. Nota, quod officium Visitationis hodie in aliis horis loco horarum cottidianarum Dominæ nostræ recitatur, sed **prima et completorium dicitur tantum** de eadem Visitatione.

Septem fratrum martyrum

Oratio et lectiones propriæ. Alia de communi.

Pii papæ martyris

De communi unius martyris.

Naboris et Felicis

De communi plurimorum martyrum.

In festo sanctæ Margaritæ virginis et martyris

Totum officium, ut in libris. Et, quæ propria non habet, petuntur ex communi.

Bonaventuræ episcopi et confessoris

Omnia de communi. In missa introitus: *Os iusti*. Oratio: *Da quesumus*. Epistola: *Plures facti sunt*. Graduale: *Ecce sacerdos*. Alleluia: *Elegit te Dominus*. Evangelium: *Homo quidam nobilis*. Offertorium: *Veritas mea*. Communio: *Fidelis servus*.

Divisio Apostolorum

IN PRIMIS VESPERIS responsum: *Ite in orbem universum*. Antiphona ad Magnificat: *Euntes in mundum*. IN MISSA graduale: *Nimis honorati*. Alleluia: *Non vos me elegitis*. Prosa propria. IN SECUNDIS VESPERIS antiphona ad Magnificat: *Illi nautem profecti*. Alia de communi.

Andreae et Benedicti martyrum

Historia propria, et, quæ desunt, sumuntur de communi. Alleluia: *Hæc est vera fraternitas*. Et fit commemoratio **per orationem in fine primarum vesperarum et laudum** et in missa de sancto Alexio confessore.

Symphorosæ cum septem filiis martyrum, item, Anacleti papæ, martyris

Omnia de communi.

Praxedis virginis

Oratio et lectiones propriæ. Alia de communi.

In festo sanctæ Mariæ Magdalene

Totum officium proprium. Credo dicitur.

Apollinaris martyris

Oratio et lectiones propriæ, alia de communi.

In vigilia Iacobi apostoli

Servatur ordo, qui supra in aliis vigiliis descriptus est, cum commemoratione sanctæ Christinæ virginis et martyris.

In festo sancti Iacobi apostoli

Oratio propria cum oratione Christophori martyris sub una conclusione. Lectiones propriæ. In missa introitus: *Mihi autem*. Graduale: *Nimis honorati*. Alleluia: *Non vos*. Evangelium et prosa propria. Alia de communi apostolorum.

In festo sanctæ Annæ, matris Mariæ

Historia propria. In missa introitus: *Gaudeamus*. Epistola: *Mulierem fortem*. Graduale: *Adiuuabit eam*. Alleluia et prosa propria. Evangelium: *Simile est regnum calorum thesauro*. Offertorium: *Filiæ regum*. Communio: *Dilexisti iustitiam*.

Septem fratrum dormientium

Oratio et lectiones propriæ. Alia de communi, ut supra in die aliorum septem

fratrum.

Pantaleonis martyris

Oratio et lectiones propriæ. In missa introitus: *In virtute tua*. Epistola: *Nemo militans Deo*. Graduale: *Beatus vir*. Alleluia: *Posuisti*. Evangelium: *Si quis venit ad me*. Offertorium: *In virtute*. Communio: *Magna est gloria*. Alia de communi.

In festo Depositionis sancti Ladislai **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

Oratio propria cum oratione sanctorum Felicis et sociorum sub una conclusione. Cetera omnia, ut in alio eius festo.

Abdon et Sennen martyrum

Oratio et lectiones propriæ, reliqua de communi.

Germani episcopi, confessoris

Præter orationem omnia de communi.

Festa Augusti

Ad Vincula sancti Petri

Præter ea, quæ habet propria, omnia, ut in festo apostolorum Petri et Pauli. Hymnus: *Iam bone pastor* et “*Sit Trinitati*”. In primis vesperis et laudibus cum oratione **diei sub una conclusione dicitur oratio: Fraterna**. Et fit suffragium de sancto Paulo. In missa quoque ter orationes: prima de die, secunda: *Fraterna*, tertia de sancto Paulo.

Stephani papæ martyris

Oratio et lectiones propriæ. Alleluia: *Iuravit Dominus*. Alia de communi.

Inventio Corporis sancti Stephani protomartyris et sociorum

Privatim dicitur historia propria. In choro præter lectiones et orationem proprias alia de communi martyrum. Sed in missa, excepta oratione, omnia, ut in crastino Nativitatis Domini. Credo non dicitur.

In festo sanctæ Mariæ ad Nives

Historia propria cum commemoratione sanctis Oswaldi et Dominici. In missa

introitus: *Salve sancta*. Graduale: *Benedicta et venerabilis*. Alleluia: *O gloriosa mater Christi*. Prosa: *Ave præclara*. Offertorium: *Ave Maria*. Communio: *Regina mundi*. Secundæ vesperæ post nonam perficiuntur, et primæ vesperæ hora consueta dicuntur de Transfiguratione Domini.

In festo Transfigurationis Domini

Habetur totum officium proprium in libris. Benedicamus Domino in vesperis et laudibus **Magnæ Deus cum "alleluia"**. In completorio, ut tempore paschali. Versiculi quoque et responsoria horarum dicuntur cum "alleluia". Kyrie Magnæ Deus. Præfatio **de sancta Trinitate, vel potius de Epiphania**, sine Communicantes. In primis vesperis, laudibus et missa fit commemoratio de sanctis Sixto et sociis per orationem, sub una conclusione cum oratione diei. Ad aspersionem aquæ benedictæ: *Asperges me*. Versiculus: *Gloriosus apparuisti in conspectu Domini alleluia*. Oratio, **prout in complenda missæ**. Ad processionem responsorium: *Dum oraret Iesus*. Hodie non dicuntur horæ beatæ Virginis.

Donati episcopi, martyr

Oratio et lectiones propriæ. In missa introitus: *Lætabitur*. Epistola: *Beatus vir*. Graduale: *Posuisti*. Alleluia: *Lætabitur*. Evangelium: *Nihil opertum*. Offertorium: *Gloria et honore*. Communio: *Posuisti*. Alia de communi.

Cyriaci et sociorum martyrum

Oratio et lectiones propriæ. In missa introitus: *Timete Dominum*. Epistola: *Reddet Deus*. Graduale: *Exsultabunt sancti*. Alleluia: *Fulgebunt iusti*. Evangelium: *Descendens Iesus*. Offertorium: *Lætamini*. Communio: *Signa eos*.

In vigilia sancti Laurentii

Servatur idem ordo, qui in aliis vigiliis. Oratio propria cum oratione sancti Romani sub una conclusione. In missa omnia, prout habentur in libro.

In festo sancti Laurentii

Totum officium proprium. **Credo dicitur**. Fitque de eo suffragium in vesperis et laudibus, ac commemoratio in missa per totam octavam.

Tiburtii martyr

Antiphona pro suffragio in secundis vesperis sancti Laurentii. Oratio et lectiones propriæ. Alia de communi.

Clarae virginis

Oratio propria de communi. In missa introitus: *Dilexisti iustitiam*. Epistola: *Qui gloriatur*. Graduale: *Adiuuabit*. Alleluia: *Egregia sponsa*. Evangelium: *Simile est regnum calorum thesauro*. Offertorium: *Diffusa*. Communio: *Quinque prudentes*.

De sanctis Hippolyto et sociis martyribus

Præter ea, quæ propria habentur, omnia de communi. Alleluia: *Fulgebunt iusti*.

In vigilia Assumptionis sanctæ Mariæ

AD MATUTINUM invitatorium: *Regem Virginis filium*. Antiphonæ et psalmi feriales. Versiculus: *Specie tua*. Lectiones de homelia: *Loquente Iesu*. Responsoria: *O decus, Cæli regina, Salve nobilis*. AD LAUDES una antiphona: *Sub tuam protectionem*. Psalmi feriales. Capitulum et oratio propria cum oratione de sancto Eusebio sub una conclusione. Hymnus: *Quem terra*. Versiculus: *Dignare me laudare*. Antiphona ad Benedictus: *Extollens*. Hymni ad notas *Quem terra*, conclusio: "Maria mater gratiæ, Gloria tibi" et cetera. Alia, ut in libro.

In festo Assumptionis eiusdem sanctæ Mariæ, matris Domini nostri

Totum officium proprium. In primis vesperis et laudibus suffragium, in missa vero commemoratio fit per orationem de sancto Stephano rege, **eo quod hoc die animam Deo reddidit**. Ad aspersionem aquæ benedictæ: *Asperges me*. Versiculus: *Exaltata es*. **Oratio Concede quesumus est complenda missæ** de vigilia. Ad processionem responsorium: *Quæ est ista*. Infra octavam et in octava lectiones propriæ, reliqua, ut in die. In vesperis tamen responsoria *Super salutem* et *Quæ est ista* **alternis diebus vicissim cantantur**.

In octava sancti Laurentii

Præter illa, quæ huius diei propria sunt, omnia, ut in eius festo. **Prima et completorium de Assumptione Mariæ dicitur. Aliæ horæ duplicantur**, hoc est, post horas octavæ dicuntur horæ beatæ Virginis de eius Assumptione cum psalmis, in horis cottidianis dici solitis. In missa oratio prima de hac octava, secunda de Assumptione, sub una conclusione. Credo dicitur. Præfatio quoque de Assumptione.

In festo sancti Stephani regis

Omnia dicuntur, prout habentur in eius proprio officio, cum commemoratione sancti Bernardi **per solam orationem**. Prima et completorium de Assumptione. **Aliæ**

horæ duplicantur, ut in octava sancti Laurentii. In missa Kyrie Magnæ Deus. Oratio prima huius festi, secunda Assumptionis, tertia sancti Bernardi. Præfatio quoque de eadem Assumptione. Credo dicitur. Infra octavam sancti Stephani **Hiba! A könyvjelző nem létezik.** fit de eo suffragium in vesperis et laudibus, et commemoratio in missa.

In vigilia sancti Bartholomæi apostoli

De communi vigiliæ apostolorum. Et fit commemoratio de sanctis Timotheo et Apollinari per solam orationem, in laudibus et missa.

In festo eiusdem sancti Bartholomæi

Oratio et lectiones propriæ cum commemoratione sancti Audoeni per solam orationem. In missa tres orationes: de die, de sancto Stephano, de sancto Audoeni. Evangelium proprium. Alia de communi.

Genesii martyris

Oratio et lectiones propriæ, alia de communi. In missa introitus: *Iustus non conturbabitur.* Graduale: *Beatus vir.* Alleluia: *Posuisti Domine.* Offertorium: *Desiderium.* Communio: *Qui vult venire.*

Zephyrini papæ et martyris

Ut in festo Basilii.

In octava sancti Stephani regis

Præter lectiones proprias omnia, ut in eius festo. Commemoretione Rufi martyris per solam orationem.

In festo sancti Augustini episcopi, confessoris et ecclesiæ doctoris

Officium proprium. Et, quæ desunt, petuntur ex communi confessoris pontificis. In missa Alleluia et prosa propria. Credo dicitur. Et fit commemoratio sancti Hermetis martyris per solam orationem.

In festo Decollationis sancti Ioannis Baptiste

Officium partim de proprio, partim de communi unius martyris, prout in libro. In missa Alleluia: *Iustus germinabit.* Prosa propria. Et fit commemoratio sanctæ Sabinæ per orationem.

Felicis et Adaukti martyrum

Oratio et lectiones propriæ, alia de communi.

Festa Septembris*Ægidii abbatis*

Antiphona ad Magnificat, oratio et lectiones propriæ. Alia de communi simplicis confessoris. In missa Alleluia: *Amavit hunc sanctum.*

In die Depositionis sancti Emerici ducis

Historia tota, ut in alio eius festo, mense Novembri. In missa introitus: *Os iusti.* Graduale: *Domine prævenisti.* Alleluia et prosa propria. Offertorium: *Veritas.* Communio: *Beatus servus.*

Antonini martyris

Oratio propria, alia de communi. In missa, ut supra de sancto Genesio martyre

Marcelli martyris et Victorini similiter martyris

Totum officium de communi.

Eurtii episcopi et confessoris

Oratio et lectiones propriæ. Reliqua de communi. In missa introitus: *Statuit ei.* Epistola: *Omnis pontifex.* Graduale: *Inveni David.* Alleluia: *Iuravit Dominus.* Evangelium: *Homo quidam peregre.* Offertorium: *Veritas.* Communio: *Domine quinque talenta.*

In festo Nativitatis beatæ Mariæ Virginis

Ad aspersionem aquæ benedictæ: *Asperges me.* Versus: *Specie tua.* Oratio:

Supplicationem servorum tuorum, Deus, miserator exaudi, ut qui in Nativitate Dei Genitricis et Virginis Mariæ congregamur, eius intercessione a te de instantibus periculis liberemur. Per Christum.

Ad processionem responsorium: *Solem iustitiæ.* Officium proprium, prout habetur in libris. Commemoratio sancti Adriani per solam orationem. In completorio antiphona ad psalmos: *Cum iucunditate.* Infra octavam et in octava lectiones propriæ. Alia, ut in die. De festis autem simplicibus fit commemoratio.

In festo Exaltationis sanctæ Crucis

Omnia, prout in libro. Et fit commemoratio per orationem de sanctis Cornelio et Cypriano. Completorium et prima de Nativitate sanctæ Mariæ. **Aliæ horæ de eadem Nativitate dicuntur loco horarum cottidianarum.** In missa tres orationes: prima sanctæ Crucis, secunda beatæ Virginis, tertia Cornelii et Cypriani. In horis capitula, item, sponsoria et versiculi, ut in Inventione Crucis, sine “alleluia” tamen.

Luciæ et Geminiani martyrum

Omnia de communi.

Lamberti episcopi et martyris

Oratio et lectiones propriæ. Cetera de communi. In missa introitus: *Lætabitur iustus.* Graduale: *Posuisti Domine.* Alleluia: *Iustus germinabit.* Offertorium: *Gloria et honore.* Communio: *Posuisti Domine.*

Ianuarii martyris et Elegii episcopi, confessoris

Omnia de communi.

In vigilia sancti Matthæi apostoli

Oratio et evangelium propria. Alia, ut in vigiliis apostolorum.

In festo sancti Matthæi apostoli

Oratio, antiphona ad Magnificat, lectiones, evangelium propria. Alia de communi apostolorum.

Mauritii et sociorum martyrum

Oratio et lectiones propriæ, cetera de communi. In missa introitus: *Multæ tribulationes.* Graduale: *Vindica.* Alleluia: *Hæc est vera fraternitas.* Offertorium: *Exsultabunt sancti.* Communio: *Posuerunt mortalia.* Et fit commemoratio Emmerami martyris per orationem.

Teclæ virginis et martyris

Præter orationem propriam omnia de communi. In missa introitus: *Loquebar.* Graduale: *Specie tua.* Alleluia: *Adducentur.* Offertorium: *Offerentur.* Communio:

Confundantur superbi.

Gerardi episcopi et martyris

Antiphona ad Magnificat, oratio et lectiones propriæ. Alia de communi.

Wenceslai martyris

Oratio et lectiones propriæ. Cetera de communi. In missa introitus: *In virtute tua.* Graduale: *Posuisti.* Alleluia: *Iustus germinabit.* Offertorium: *Gloria et honore.* Communio: *Magna est gloria.*

In festo sancti Michaelis archangeli

Totum officium proprium. Kyrie et Benedicamus Magnæ Deus. Completorium, sicut in sabbatis. Hymni horarum canuntur, quemadmodum diebus dominicis.

In festo sancti Hieronymi doctoris

Præter ea, quæ habet propria, omnia de communi non pontificis.

Festa Octobris

Remigii et sociorum confessorum

Oratio propria, alia de communi. In missa introitus: *Sacerdotes eius.* Epistola: *Plures facti sunt.* Graduale: *Inveni David.* Alleluia: *Fulgebunt iusti.* Evangelium: *Vigilate.* Offertorium: *Letamini in Domino.* Communio: *Iustorum animæ.*

Leodegarii martyris

Oratio propria. Alia de communi. In missa officium, ut de sancto Wenceslao. Epistola: *Beatus vir qui in sapientia.* Evangelium: *Nihil opertum.*

Francisci confessoris

Capitulum, oratio, lectiones propriæ. Alia de communi simplicis confessoris. In missa introitus: *Os iusti.* Graduale: *Domine prævenisti.* Alleluia: *Amavit.* Offertorium: *Veritas mea.* Communio: *Qui vult venire post me.*

Marci, Marcellini et sociorum martyrum

Oratio et lectiones propriæ, reliqua de communi. In missa introitus: *Salus autem*

iustorum. Graduale: *Gloriosus Deus.* Alleluia: *Fulgebunt iusti.* Offertorium: *Gloriabuntur.* Communio: *Quod dico vobis in tenebris.*

Dionysii et sociorum martyrum

Præter orationem et lectiones omnia de communi. In missa introitus: *Iusti epulentur.* Graduale: *Clamaverunt.* Alleluia: *Hæc est vera fraternitas.* Offertorium: *Lætamini.* Communio: *Dico autem vobis.*

Gereonis et sociorum martyrum

Oratio propria. Epistola: *Iusti in perpetuum.* Alia, ut in die **Dionysii** et sociorum.

Colomani martyris

Oratio et lectiones propriæ. Alia de communi. Epistola: *Iustus si morte.* Alleluia: *Lætabitur iustus.* Evangelium: *Si quis vult venire.*

Calixti papæ martyris

Oratio et lectiones propriæ. Alia de communi. In missa introitus: *Sacerdotes Dei.* Epistola: *Plures facti sunt.* Graduale: *Iuravit.* Alleluia: *Lætabitur iustus.* Offertorium: *Inveni David.* Communio: *Posuisti Domine.*

In die Cerbonii episcopi, confessoris

Oratio et lectiones propriæ. Commemoratio per orationem de sancta Hedvig ducissa. Alia de communi. In missa introitus: *Statuit.* Epistola: *Ecce sacerdos.* Graduale: *Inveni David.* Alleluia: *Iuravit Dominus.* Evangelium: *Homo quidam peregre.* Offertorium: *Posuisti Domine.* Communio: *Domine quinque talenta.*

Galli confessoris

Oratio et lectiones propriæ. In missa communio: *Beatus servus.* Alia, ut in festo sancti Francisci.

In festo sancti Lucæ evangelistæ

Ad primas vespas antiphona, hymnus, versiculus, Benedicamus de apostolis. Capitulum: *In diebus illis vidi* et *Ecce ventus turbinis.* Responsorium: *Quattuor animalia.* Oratio propria. Alia omnia de communi evangelistarum. In secundis vespas antiphonæ de laudibus.

In festo undecim milium virginum

Historia propria. In missa introitus: *Sapientia sanctorum*. Graduale: *Vindica*. Alleluia: *Adducentur regi virgines*. Prosa propria. Offertorium: *Letamini*. Communio: *Et si coram hominibus*.

Severini episcopi confessoris

Oratio et lectiones propriæ. Alia de communi. In missa: *Statuit ei*. Epistola: *Ecce sacerdos magnus qui in diebus*. Graduale: *Inveni David*. Alleluia: *Iuravit Dominus*. Offertorium: *Veritas*. Communio: *Beatus servus*.

In die Maglorii episcopi confessoris

Omnia eodem ordine, ut de sancto Severino dictum est.

Crispini et Crispiniani martyrum

Oratio propria. Reliqua de communi.

De sancto Demetrio martyre

Privatim oraturus habet historia propriam in breviario, in choro oratio et lectiones propriæ, alia de communi. In missa Alleluia: *Iustus germinabit*.

In vigilia Simonis et Iudæ

Ad laudes capitulum: *Iustorum animæ*. In missa introitus: *Intret in conspectu tuo*. Graduale: *Vindica Domine*. Offertorium: *Gloriabuntur*. Communio: *Iustorum animæ*. Alia partim, ut in libro, partim ut in vigiliis apostolorum.

In festo eorundem

Capitulum et epistola: *Scimus quoniam diligentibus Deum*. Oratio et lectiones propriæ. Alia de communi apostolorum.

Narcisci episcopi et martyris

Omnia de communi.

In vigilia Omnium Sanctorum

Omnia, ut in libris, cum commemoratione sancti Quintini.

Festa Novembris

In festo Omnium Sanctorum

Totum officium, ut in libris, fitque commemoratio sancti Cæsarii martyris. Kyrie et Benedicamus Magnæ Deus. In completorio antiphona ad psalmos: *Alleluia*. Versiculi et responsoria ad horas de martyribus. Hymni horarum canuntur ad notas hymni *Christe Redemptor*, conclusio: “Gloria Patri ingenito”. Ante missam ad aspersionem aquæ benedictæ: *Asperges me*. Versiculus: *Exsultabunt sancti in gloria*. Oratio: *Da quasumus Domine fidelibus populis, quæ est complenda in officio missæ*. Ad processionem responsorium: *Beati estis*. In missa præfatio cottidiana. In secundis vespers antiphonæ de laudibus. Psalmi de martyribus.

Finito completorio, post secundas vespers cantantur vespersæ *pro defunctis* more solito. In quibus unica dicitur oratio, videlicet: *Fidelium Deus omnium conditor* et cetera, *quæ non concluditur, sed statim subiungitur suffragium de sancto Michaeli*. Antiphona: *Michael præpositus*. Versiculus: *Stetit angelus*. Oratio: *Deus qui miro ordine* et cetera. In cuius fine dicitur: “Per Dominum” et cetera, “Amen”. Deinde officians dicit: *“Requiem æternam dona eis Domine.”* Chorus respondet: *“Et lux perpetua luceat eis.”* Choratores: *“Requiescant in pace.”* Chorus: *“Amen.”* Postea officians aspergit et incensat feretrum, in medio chori paratum et ornatum. Incipiturque matutinum pro iisdem defunctis, cantatur cum novem lectionibus. Ultimum responsorium: *Libera me Domine*. Oratio et reliqua, quæ sequuntur, ut in vespers.

Die autem sequenti, qui est dicatus commemorationi omnium fidelium defunctorum, summa missa: *Requiem*. Oratio fidelium sola. Epistola: *Vir fortissimus Judas*. Graduale: *Requiem*. Prosa: *Dies iræ dies illa*. Evangelium: *Omne quod dat mihi Pater*. Offertorium: *Domine Iesu Christe*. Pax non datur. Loco *Ite* missa est dicitur: *“Requiescant in pace.”*

Infra octavam et in octava Omnium Sanctorum ad matutinum lectiones propriæ. Responsoria duorum nocturnorum: *Hodie dilectissimi* et alia, quæ sequuntur. In tertio autem nocturno: *Beati pauperes*, *Beati qui persecutionem* et *Beati estis*. Cetera omnia, ut in festo. Horæ beatæ Virginis non dicuntur, nec officium defunctorum alias, nisi in die commemorationis eorum.

In festo sancti Emerici ducis

Officium proprium, ut in libris. *Completorium et prima de Omnibus Sanctis. De quibus etiam matutinum trium lectionum et aliæ horæ recitantur loco horarum cottidianarum beatæ Mariæ Virginis.* In missa orationes de die et Omnibus Sanctis sub una conclusione. Secundæ vespersæ post nonam perficiuntur, et hora consueta dicuntur primæ vespersæ de sancto Adalberto.

In festo Translationis sancti Adalberti martyris

Omnia dicenda habes in libris, suo ordine descripta. De sancto Leonardo fit commemoratio per orationem. **Completorium et prima de Omnibus Sanctis. Aliæ quoque horæ eorundem dicuntur, ut heri.** In missa tres orationes: sancti Adalberti, sancti Leonardi et Omnium Sanctorum.

De sancto Theodoro martyre

Oratio et lectiones propriæ, alia de communi. In missa introitus: *In virtute*. Graduale: *Posuisti*. Alleluia: *Iustus germinabit*. Offertorium: *Gloria et honore*. Communio: *Magna est gloria*.

Martini papæ, martyris

Oratio et lectiones propriæ. Alia de communi. In missa introitus: *Sacerdotes Dei*. Epistola: *Plures facti sunt*. Graduale: *Posuisti*. Alleluia: *Lætabitur iustus*. Evangelium: *Homo quidam nobilis*. Offertorium: *Gloria et honore*. Communio: *Posuisti Domine*.

In festo sancti Martini episcopi

Hymni horarum canuntur ad notas hymni *Martine confessor Dei*, et concluduntur versu "Sit Trinitati gloria". Alia, ut in libro, cum commemoratione sancti Mennæ. De hoc festo in laudibus et vesperis suffragium, in missa autem fit commemoratio infra eius octavam.

Sancti Ioannis Eleemosynarii confessoris et pontificis

Omnia de communi. In missa introitus: *Statuit ei*. Epistola *Qui parce seminat* requiratur in festo sancti Laurentii. Graduale: *Ecce sacerdos*. Alleluia: *Amavit hunc sanctum*. Evangelium: *Homo quidam nobilis*. Offertorium: *Inveni David*. Communio: *Fidelis servus*.

In die sancti Briccii episcopi et confessoris

Ea, quæ propria non habet, sumuntur de communi.

Leopoldi ducis, confessoris

Historia de communi confessoris non pontificis. In missa introitus: *Os iusti*. Epistola: *Dilectus Deo*. Graduale: *Domine prævenisti*. Alleluia: *Amavit hunc sanctum*. Evangelium: *Nemo accendit lucernam*. Offertorium: *Veritas*. Communio: *Beatus servus*.

Othmari abbatis, confessoris

Quædam de proprio, prout habentur in libro, alia de communi. In missa introitus et cetera, prout in die sancti Leopoldi.

Aniani episcopi et confessoris

Oratio et lectiones propriæ, cetera de communi.

In octava sancti Martini episcopi

Præter lectiones omnia, ut in festo.

In festo sanctæ Elisabeth viduæ

Historia propria, et, quæ desunt, sumuntur ex communi. In missa introitus: *Gaudeamus*. Graduale: *Specie tua*. Alleluia proprium, vel: *Audi filia*. Prosa propria. Offertorium: *Filiæ regum*. Communio: *Simile est regnum*.

Columbani episcopi confessoris

De communi.

In festo Præsentationis sanctæ Mariæ

Historia de festo eiusdem ad Nives. Oratio: *Concede nos famulos tuos*. Lectiones primi et secundi nocturni, ut in die Nativitatis ipsius. Homelia super evangelio: *Loquente Iesu ad turbas*. In missa omnia, ut in prædicto festo ad Nives.

In die sanctæ Cæcilie virginis

Officium proprium, quod habetur in libris. Et, quæ in eo desunt, petuntur ex communi.

De sancto Clemente papa et martyre

Omnia, ut habentur notata in libris, partim de proprio et partim de communi. Fitque commemoratio sanctæ Felicitatis per orationem.

Chrysogoni martyris

Oratio et lectiones propriæ, alia de communi. In missa introitus: *Iustus non*

conturbabitur. Graduale: Beatus vir. Alleluia: Posuisti Domine. Offertorium: Desiderium. Communio: Magna est gloria.

In festo sanctæ Catharinæ virginis et martyris

Officium proprium. In missa introitus: *Gaudeamus*. Graduale: *Audi filia*. Alleluia et prosa propria. Offertorium: *Filie regum*. Communio: *Confundantur superbi*.

Lini papæ martyris

Omnia de communi.

COMMUNE DE SANCTIS

In festis sanctorum, proprium officium non habentium, dicuntur omnia de communi. Sed, ubi pars aliqua proprii officii habetur, ea tantum, quæ desunt, ex communi supplentur. Et psalmi ad primas vespas de quibuscumque sanctis hi dicuntur: *Laudate pueri, Laudate Dominum omnes gentes, Lauda anima mea, Laudate Dominum quoniam bonus est psalmus, Lauda Ierusalem Dominum*.

De apostolis

In vigiliis apostolorum AD MATUTINUM invitatorium, antiphonæ, psalmi et versiculi feriales. Homelia: *Hæc mando vobis*. Responsoria de dominica præcedenti. AD LAUDES antiphonæ, psalmi, hymnus, versiculus feriales. Capitulum: *Benedictus Deus*, vel aliud ex iis, quæ habentur in libro. Oratio: *Concede nobis quæsumus*.

AD HORAS præter capitula et orationem omnia de feria.

IN MISSA introitus et alia, prout in libro. Kyrie et Sanctus feriale.

In festis apostolorum, quando officium, vel aliqua eius pars dicenda est de communi, omnia dicuntur, ut in libris habentur. IN VESPERIS hymnus: *Exsultet cælum laudibus*, tempore autem paschali: *Vita sanctorum*. Versiculus: *In omnem terram*. COMPLETORIUM dicitur, prout supra, in dominica prima post octavas Epiphaniæ dictum est, nisi quod hymnus *Te lucis ante terminum* cantatur ad notam hymni *Exsultet cælum laudibus*.

IN MATUTINO versiculi nocturnorum: *In omnem terram, Constitues eos principes, Nimis honorati sunt*. Te Deum laudamus dicitur. IN LAUDIBUS: *Æterna Christi munera apostolorum gloriam*, tempore vero paschali: *Tristes erant apostoli*. Versiculus: *Annuntiaverunt opera Dei*.

IN HORIS hymni canuntur, quemadmodum *Exsultet cælum*.

IN MISSA Kyrie, præfatio et Sanctus de apostolis. Prosa: *Cæli solem imitantes*, excepto paschali tempore, tunc enim canuntur ad notam: *Ad cenam Agni*; Kyrie, prosa ac præfatio dicuntur de Resurrectione.

IN SECUNDIS VESPERIS psalmi: *Dixit Dominus, Laudate pueri, Credidi, In convertendo*,

Domine probasti me.

Nota, quod pro responsoriis horarum in communi quorumlibet sanctorum dicuntur versiculi nocturnorum, et pro versiculo nonæ versiculus laudum.

De evangelistis

In festis evangelistarum idem servatur ordo, qui de apostolis, et, quæ in historia ipsorum desunt, petuntur ex communi apostolorum.

De uno martyre

In festo unius martyris historia, quemadmodum habetur in eius communi officio. IN VESPERIS HYMNUS: *Deus tuorum militum*, tempore autem paschali: *Vita sanctorum*. Versiculus: *Gloria et honore*. Completorium, sicut de apostolis, eo excepto, quod hymnus *Te lucis* (sicut etiam aliarum horarum hymni) cantatur ad notas *Martyr Dei unicum* extra tempus paschale, tunc enim ad notas *Ad cenam Agni*. IN MATUTINO versiculi nocturnorum: *Gloria et honore, Posuisti Domine, Magna est gloria eius*. Te Deum laudamus dicitur. IN LAUDIBUS hymnus: *Martyr Dei*, in Pascha: *Tu tuo letos famulos*. Versiculus: *Iustus ut palma florebit*. IN MISSA Kyrie et Sanctus cantatur, sicut habetur in rubricis generalibus. Prosa: *Spe mercedis*. Præfatio cottidiana. Sed tempore paschali Kyrie paschale, prosa: *Victimæ paschali*, præfatio vero: *Te quidem Domine omni tempore*. Item, post festum Nativitatis Domini usque ad Purificationem sanctæ Mariæ Kyrie et prosa: *Lætabundus*. IN SECUNDIS VESPERIS psalmi: *Beatus vir, Credidi, Ad Dominum cum tribularer, Ad te levavi, De profundis*.

De pluribus martyribus

IN VESPERIS hymnus: *Sanctorum meritis*, tempore autem paschali: *Vita sanctorum*. Versiculus: *Lætamini in Domino*. COMPLETORIUM, ut supra, nisi quod hymnus *Te lucis* una cum hymnis aliarum horarum cantatur ad notas *Æterna Christi munera et martyrum* extra Pascham, nam tunc, sicut *Ad cenam Agni*. AD MATUTINUM versiculi nocturnorum: *Lætamini in Domino, Exsultent iusti, Iusti autem in perpetuum vivent*. Te Deum dicitur. IN LAUDIBUS hymnus: *Æterna Christi munera et martyrum victorias*, in Pascha: *Tu tuo letos*. Versiculus: *Iustorum animæ*. IN MISSA Kyrie et Sanctus, prout in rubrica generali. Prosa: *O beata beatorum*. Præfatio cottidiana. Sed tempore paschali Kyrie paschale, prosa: *Victimæ*, præfatio de Resurrectione, Sanctus de sanctis in Pascha. Item, post festum Nativitatis Domini Kyrie et prosa: *Lætabundus*. IN SECUNDIS VESPERIS psalmi: *Dixit Dominus, Beatus vir, In convertendo, Eripe me Domine, Lauda Ierusalem*. Alia, ut in libris.

De confessoribus

IN VESPERIS hymnus: *Iste confessor*, tempore paschali: *Vita sanctorum*. Versiculus:

Amavit eum Dominus. IN COMPLETORIO et horis hymni ad notas, quæ sunt confessorum communes, in Pascha vero: *Ad cenam Agni.* AD MATUTINUM versiculi nocturnorum: *Amavit eum, Iustum deduxit, Non est inventus.* Te Deum dicitur. IN LAUDIBUS hymnus: *Ad sacrum cuius,* tempore autem paschali: *Tu tuo letos famulos.* **Vers.** IN MISSA Kyrie et Sanctus, prout in rubrica generali. Prosa: *Quem invisibiliter.* Præfatio cottidiana. Sed diebus paschalibus Kyrie paschale, prosa: *Victimæ,* præfatio de Resurrectione, Sanctus de sanctis post Pascham. Item, post festum Nativitatis Domini usque ad Purificationem sanctæ Mariæ Kyrie et prosa: *Letabundus.* IN SECUNDIS VESPERIS psalmi: *Dixit Dominus, Confitebor, Beatus vir, Credidi, In convertendo.*

De virginibus

In festis virginum, proprium officium non **habentium** ad vespas hymnus: *Virginis proles.* Versiculus: *Specie tua.* IN COMPLETORIO hymnus *Te lucis* canitur ad notas hymni de sancta Maria Magdalena, videlicet: *Lauda mater Ecclesia,* sic et hymni aliarum horarum. IN MATUTINO **versiculo** ad nocturnos: *Specie tua, Diffusa est, Adiuvabit eam.* AD LAUDES hymnus: *Iesu corona virginum.* Versiculus: *Audi filia.* IN MISSA Kyrie et Sanctus cantantur secundum rubricas generales. Prosa: *Exsultent filie Sion.* Præfatio cottidiana. Tempore autem paschali Kyrie paschale, prosa: *Victimæ paschali,* præfatio de Resurrectione. Item, post festum Nativitatis Domini usque ad Purificationem sanctæ Mariæ Kyrie et prosa: *Letabundus.* IN SECUNDIS VESPERIS psalmi: *Dixit Dominus, Laudate pueri, Letatus sum, Nisi Dominus ædificaverit, Lauda Ierusalem.*

De officio beate Mariæ in sabbato

Omnibus sabbatis per annum, festis duplicibus non impeditis, præterquam in Adventu, Quadragesima, quattuor temporibus et vigiliis, fit officium de beata Virgine Maria, ordine, qui in festo semiduplici servari solet, modo infrascripto.

Post octavam Epiphaniæ usque ad festum Purificationis

IN PRIMIS VESPERIS antiphona: *O admirabile commercium,* sola. Psalmi: *Laudate pueri* et alii, qui in primis vesperis festorum dici solent. Capitulum: *Apparuit benignitas.* Responsorium: *Confirmatum est cor Virginis.* Hymnus: *A solis ortus cardine.* Versiculus: *Post partum.* Antiphona ad Magnificat: *Maria intacta.* Oratio: *Deus qui salutis æterne.* Suffragium de Nativitate Domini. Antiphona: *Nato Domino.* Versiculus: *Verbum caro factum est.* Oratio: *Concede quæsumus omnipotens Deus ut nos et cetera.* Benedicamus de beata Virgine. IN COMPLETORIO hymnus: *Corde natus.* Capitulum: *Virgo verbo concepit.* Versiculus: *Gaude Maria Virgo.* Antiphona ad Nunc dimittis: *Virgo Dei Genitrix quem totus.* Oratio: *Præsta quæsumus omnipotens Deus ut natus et Deus qui illuminas.*

IN MATUTINO invitatorium: *Christus natus est*. Lectiones: *Investigabiles* et cetera. Homelia: *Pastores loquebantur ad invicem*. Benedictiones *de beata Virgine, sed ante homeliam oratio: Exaudi Domine Iesu Christe*. IN LAUDIBUS antiphonæ ad psalmos: *O admirabile* cum ceteris. Hymnus: *O beatus partus ille*. Ad Benedictus antiphona: *Glorificamus te*. Oratio et suffragium, ut in primis vespis.

AD HORAS antiphonæ de laudibus. Hymni ad notas *A solis ortus cardine*, concludunturque his versibus: “Enixa est puerpera, Gloria tibi Domine qui natus es.”

Capitulum: *Apparuit benignitas*.

IN PRIMA capitulum: *Virgo verbo concepit*. Versus responsorii: *Qui natus es de Virgine Maria*. Versiculus: *Gaude Maria*. Oratio: *Præsta quæsumus omnipotens Deus ut natus Salvator et Domine sancte Pater*. Preces: *Exsultabunt*.

AD TERTIAM responsorium: *Speciosus forma*. AD SEXTAM: *Dignare me laudare te*. AD NONAM: *Elegit eam Deus*. Versiculus: *Gaude Maria*. Oratio, ut in vespis.

IN MISSA introitus: *Vultum tuum*. Kyrie et prosa: *Lætabundus*. Oratio: *Deus qui salutis et de Nativitate Domini*. Graduale: *Diffusa est*. Alleluia: *Post partum*. Et in Septuagesima tractus: *Audi filia*. Evangelium: *Pastores loquebantur*. Credo non dicitur. Offertorium: *Offerrentur regi*. Præfatio: *Quia per incarnati*. Communio: *Beata viscera*.

IN SECUNDIS VESPERIS (*quæ statim post nonam perficiuntur*) omnia, ut in primis vespis, præter psalmos, qui dicuntur, prout in festis virginum.

A festo Purificationis usque ad Quadragesimam, et ab octava Corporis Christi usque ad Adventum Domini

IN PRIMIS VESPERIS antiphona: *Sancta Maria Virgo*. Psalmi: *Laudate pueri* et cetera. Capitulum: *Ab initio et ante sæcula* (quod dicitur etiam ad horas cum sequentibus). Responsorium: *Lampas divino*. Hymnus: *Ave maris stella*. Versiculus: *Post partum*. Antiphona ad Magnificat: *O gloriosa* vel *Alma Redemptoris mater, vel alia una ex sequentibus*. Oratio: *Concede nos famulos*. **Suffragium de Sancto Spiritu:** *Veni Sancte Spiritus*. Versiculus: *Emitte Spiritum tuum*. Oratio: *Deus qui corda fidelium*. Benedicamus de beata Virgine.

IN COMPLETORIO hymnus: *Lux mundi*. Capitulum: *Paradisi porta*. Versiculus: *Gaude Maria*. Antiphona ad Nunc dimittis: *Quæ est ista*. Oratio: *Famulorum tuorum et Deus qui illuminas*.

AD MATUTINUM invitatorium: *In honore*. Lectiones: *Loquamur fratres* et cetera. Responsoria: *O decus* cum aliis, quæ sequuntur. Homelia: *Loquente Iesu*.

Benedictiones de ipsa Domina, *sed oratio ante homeliam: Exaudi Domine Iesu*. Te Deum laudamus dicitur.

AD LAUDES antiphonæ: *Sub tuam protectionem, Sancta Dei Genitrix, Glorificamus te, Benedicta filia, In prole mater*. Hymnus: *Quem terra pontus*. Versiculus: *Gaude Maria*. Antiphona ad Benedictus: *Quæ est ista*. **Suffragium de Sancto Spiritu:** *Loquebantur variis linguis*. Alia, ut in vespis.

AD HORAS hymni cum notis *Quem terra pontus*, conclusio eorum: “Maria mater

gratiæ” et “Gloria tibi Domine”. Antiphonæ de laudibus. AD PRIMAM capitulum, versiculus et oratio, ut in completorio.

AD TERTIAM responsorium: *Speciosa facta es*. Ad sextam: *Dignare me laudare*. Ad nonam: *Elegit eam*. Versiculus: *Gaude Maria*. Oratio, ut in vesperis.

IN MISSA introitus: *Salve sancta Parens*. Kyrie et Sanctus de ipsa Virgine. Oratio de eadem et de Sancto Spiritu. Epistola: *Ab initio*. Graduale: *Benedicta et venerabilis*. Alleluia: *O Maria rubens rosa*, vel *O consolatrix pauperum*, vel alia una ex sequentibus. Prosa: *Verbum bonum*, aut una ex reliquis, quæ sequuntur. Evangelium: *Loquente Iesu*. Credo non dicitur. Offertorium: *Felix namque*. Communio: *Regina mundi*.

IN SECUNDIS VESPERIS psalmi de virginibus. Responsorium: *Salve nobilis*. Antiphona ad Magnificat: *Beata Dei Genitrix*. Alia, ut in primis vesperis. Et perficiuntur statim post nonam. Hoc eodem modo etiam feria tertia Carnis privii, festo duplici aut semiduplici non impedita, solet dici officium de beata Virgine.

Post octavam Pasche usque ad Ascensionem Domini

IN PRIMIS VESPERIS responsorium: *Salve nobilis*. Antiphona ad Magnificat: *Regina cæli*. Oratio: *Deus qui per resurrectionem*. Benedicamus: Magnæ Deus cum “alleluia”.

IN COMPLETORIO antiphona ad psalmos: *Alleluia*.

IN MISSA introitus: *Salve sancta Parens*. Oratio: *Prosit nobis semper et de Sancto Spiritu*. Epistola: *Converti me*. Graduale: *Alleluia angelus Domini*. Alleluia: *Subveni Domina*, vel *Ad cenam hodie*. Prosa: *Virgini Mariæ laudes*, aut *Mane prima sabbati*. Evangelium: *Stabat iuxta crucem*. Offertorium: *Angelus Domini*. Communio: *Regina mundi*.

IN SECUNDIS VESPERIS psalmi de virginibus. Suffragium: *Loquebantur variis linguis*. Alia, ut in primis vesperis. Et, quæ hi desunt, ea omnia dicuntur, ut in proximo officio per æstatem.

Horæ cottidianæ beatæ Mariæ Virginis

Officium parvum, seu cottidianæ horæ de beata Virgine, quando non debeat dici, in ordinario officii divini de tempore et de sanctis suis locis notatum est. Aliis temporibus post horas diei dicuntur infra scripto modo.

In Adventu Domini

AD MATUTINUM invitatorium: *Ave Maria*. Die dominico, feria secunda et quinta antiphona: *Missus est Gabriel*. Psalmi: *Domine Dominus noster, Cæli enarrant, Domini est terra*. Feria tertia et sexta antiphona: *Respondens angelus*. Psalmi: *Eructavit, Deus noster refugium, Fundamenta*. Feria quarta et sabbato antiphona: *Dixit autem Maria*. Psalmi: *Cantate, Dominus regnavit exsultet, Cantate secundum*. Versiculus: *Specie tua*. Ante lectiones oratio: *Precibus et meritis*. Benedictiones de Domina. Lectiones: *Proferam vobis* et cetera, in sabbatis autem de homelia evangelii: *Missus est Gabriel*.

Ante quas oratio *Exaudi Domine Iesu* et cetera dicitur, et benedictiones, quæ ante homelias solent dici. Responsoria: *Missus est Gabriel, Ave Maria, Suscipe verbum*. Te Deum laudamus dicitur nunc et alias, quando in matutino diei non debet dici.

AD LAUDES antiphona: *Angelus ergo dixit*, sola. Psalmi: *Dominus regnavit* cum sequentibus. Capitulum: *Hæc dicit Dominus egredietur virga*. Hymnus: ex hymno *Quem terra pontus* et cetera a versu *Beata mater munere deinceps*. Versiculus: *Audi filia*. Antiphona ad Benedictus: *Spiritus Sanctus in te descendet*. Oratio: *Deus qui de beatæ Mariæ Virginis utero. Si officium diei fit de sancto*, suffragium hic dicitur de omnibus sanctis. Antiphona: *Ecce Dominus veniet*. Versiculus: *Ibunt sancti*. Oratio: *Conscientias nostras*. Si autem de tempore, suffragia complentur in magnis horis. Benedicamus de beata Virgine minus, quod in eius festis pro completorio solet dici.

AD PRIMAM hymnus: *Memento salutis auctor*, qui dicitur etiam ad alias horas. Antiphona: *Angelus ergo dixit*. Psalmi: *Ad Dominum cum tribularer, Levavi, Lætatus sum, Laudate Dominum omnes gentes*. Capitulum: *Ecce virgo concipiet*. Responsorium: *Ave Maria*. Versiculus: *Audi filia*. Oratio: *Gratiam tuam*. **Preces: Exsultabunt sancti in gloria, quæ tunc saltem dicuntur in magna prima, quando horæ beatæ Virginis cessant, alias semper hic.**

AD TERTIAM antiphona: *Hic erit magnus*. Psalmi: *Ad te levavi oculos, Nisi quia Dominus erat, Qui confidunt*. Capitulum: *Hæc dicit Dominus egredietur virga*. Responsorium: *Specie tua*. Versiculus: *Diffusa est*. Oratio: *Deus qui de beatæ, quæ dicitur etiam ad sextam, nonam et vespas.*

AD SEXTAM antiphona: *Dabit illi Dominus*. Psalmi: *In convertendo, Nisi Dominus, Beati omnes qui timent*. Capitulum: *Non secundum visionem*. Responsorium: *Diffusa est*. Versiculus: *Adiuvabit eam*.

AD NONAM antiphona: *Ecce ancilla*. Psalmi: *Sæpe expugnaverunt, De profundis, Domine non est exaltatum*. Capitulum: *Et percutiet terram*. Responsorium: *Adiuvabit eam*. Versiculus: *Audi filia*.

IN VESPERIS antiphona: *Angelus ergo dixit*, sola. Psalmi: *Dixit Dominus, Laudate pueri, Lætatus sum, Nisi Dominus, Lauda Ierusalem*. Capitulum: *Hæc dicit Dominus egredietur virga*. Responsorium: *Suscipe verbum*. Hymnus: *Ave maris stella*. Versiculus: *Specie tua*. Antiphona ad Magnificat: *Ne timeas Maria*. Oratio, suffragium et Benedicamus, ut in laudibus.

IN COMPLETORIO psalmi: *Memento Domine David, Ecce quam bonum, Ecce nunc benedicite*. Hymnus: *Fit porta*. Capitulum, versiculus et oratio, ut in prima. Antiphona ad Nunc dimittis: *Ecce concipies*.

MISSA beatæ Virginis cantatur in aurora: *Rorate* et cetera. Orationes tres: de beata Virgine, de dominica et de omnibus sanctis.

Ab octava sancti Stephani protomartyris usque ad Purificationem

IN MATUTINO invitorium: *Christus natus es nobis*. Antiphonæ: *Dominus dixit, In sole posuit, Elevamini portæ*. Psalmi: *Quare fremuerunt, Cæli enarrant, Domini est terra*. Versiculus: *Speciosus forma*. **Oratio: Precibus et meritis**. Benedictiones de beata

Virgine. Lectiones: *Natus est nobis* et cetera. Sed sabbato de homelia evangelii: *Pastores loquebantur, et ante eam oratio: Exaudi Domine Iesu Christe cum benedictionibus homeliarum.* Responsoria: *Sancta et immaculata virginitas, Beata es virgo, Nesciens mater.* Te Deum non dicitur. AD LAUDES antiphona: *O admirabile,* sola. Capitulum: *Carissime apparuit benignitas.* Hymnus ex hymno *Corde natus,* incipiendo a versu illo: *O beatus partus ille deinceps.* Versiculus: *Benedictus qui venit.* Antiphona ad Benedictus: *Glorificamus te.* Oratio: *Deus qui salutis.* Suffragium de Nativitate Domini: *Nato Domino.* Versiculus: *Verbum caro factum est.* Oratio: *Concede quæsumus.*

AD HORAS hymnus: *Enixa est puerpera.* Psalmi, ut in Adventu. Capitulum: *Virgo verbo concepit.* Responsorium: *Adiuva quæsumus tuis precibus.* Oratio: *Præsta quæsumus omnipotens Deus ut natus.* Preces: *Exsultabunt sancti.*

AD TERTIAM antiphona: *Quando natus es.* Capitulum: *Apparuit benignitas.* Responsorium: *Speciosus forma.* Oratio: *Deus qui salutis,* quæ dicitur etiam ad sextam, nonam et vespas.

AD SEXTAM antiphona: *Rubum quem viderat.* Capitulum: *Per lavacrum regenerationis.* Responsorium: *Notum fecit Dominus.*

AD NONAM antiphona: *Ecce Maria.* Capitulum: *Ut iustificati gratia.* Responsorium: *Benedictus qui venit.* Versiculus: *Verbum caro factum est.*

AD VESPERAS antiphona: *O admirabile,* sola. Capitulum: *Carissime apparuit.* Responsorium: *Nesciens mater virgo.* Hymnus: *A solis ortus cardine.* Versiculus: *Speciosus forma.* Antiphona ad Magnificat: *Maria intacta.* Oratio et suffragium, ut in laudibus.

IN COMPLETORIO hymnus: *Corde natus.* Capitulum et oratio, ut in prima. Versiculus: *Verbum caro factum est.* Antiphona ad Nunc dimittis: *Virgo Dei Genitrix.*

A festo Purificationis usque ad Feriam Quartam Magnam, et a festo Trinitatis usque ad Adventum

AD MATUTINUM invitorium et psalmi, sicut in Adventu. Antiphonæ die dominico, feria secunda et quinta: *Benedicta tu, Sicut myrrha, Ante thorum.* Versiculus: *Speciosa facta est.* Feria tertia et sexta: *Specie tua, Adiuvabit eam Deus, Sicut letantium.* Versiculus: *Dignare me laudare.* Feria quarta et sabbato: *Gaude Maria, Dignare me laudare, Post partum.* Versiculus: *Elegit eam Deus.* Lectiones: *Sancta Maria Virgo virginum* et aliæ, quæ habentur in libro. Quibus præmittitur oratio: *Precibus et meritis.* Benedictiones de beata Virgine. In sabbatis autem lectiones ex homelia: *Loquente Iesu.* Ante quas dicitur oratio: *Exaudi,* et benedictiones, ad homelias dici solitæ. Responsoria: *Sancta et immaculata, Beata es virgo, Felix namque.* Te Deum tunc saltem dicitur, quando in matutino diei dici non debet.

AD LAUDES una antiphona: *Sub tuam protectionem.* Capitulum: *Te laudant.* Hymnus: *O gloriosa Domina.* Versiculus: *Gaude Maria Virgo.* Ad Benedictus antiphona: *Maria Virgo semper letare.* Oratio: *Concede nos famulos tuos.* **Suffragium de Sancto Spiritu:** *Loquebantur.* Versiculus: *Emitte Spiritum.* Oratio: *Deus qui corda.*

AD HORAS hymnus: *Memento salutis auctor*. Psalmi, ut in Adventu. AD PRIMAM antiphona: *Sub tuam protectionem*. Capitulum: *Paradisi porta*. Responsorium: *Ave Maria*. Versiculus: *Gaude Maria*. Oratio: *Famulorum tuorum*. Preces: *Exsultabunt*.

AD TERTIAM, SEXTAM, NONAM omnia, ut in sabbatis æstatis, præter psalmos.

IN VESPERIS antiphona: *Sancta Maria*. Psalmi de virginibus. Capitulum: *Ab initio*. Responsorium: *Felix namque*. Hymnus: *Ave maris stella*. Versiculus: *Post partum*. Antiphona ad Magnificat: *Beatam me dicent*. Oratio et suffragium, ut in laudibus.

IN COMPLETORIO hymnus: *Fit porta Christi*. Capitulum et oratio, ut in prima. Versiculus: *Gaude Maria*. Antiphona ad Nunc dimittis: *Quæ est ista*.

Tempore paschali

IN MATUTINO invitorium: *In honore Mariæ Virginis*. Antiphonæ: *Gaude Maria, Dignare me laudare, Post partum*. Psalmi: *Cantate primum, Dominus regnavit exsultet, Cantate secundum*. Lectiones ex homelia evangelii: *Stabant iuxta crucem*. Ante quas dicitur oratio: *Exaudi*, et benedictiones, ante homelias dici solitæ. Responsorium: *O decus, Cæli regina, Salve nobilis*. Antiphona ad Magnificat: *Regina cæli*. IN COMPLETORIO antiphona ad Nunc dimittis: *Alleluia sancta Dei Genitrix*. Alia omnia, ut in proxime descripto officio, quod dicitur in æstæ.

De officio sancti Adalberti martyris in feriis quintis

Extra tempora Adventus Domini et Quadragesimæ solet dici officium de sancto Adalberto, patrono ecclesiæ Strigoniensis in feriis quintis, duplicibus et semiduplicibus festis, quattuor temporibus et vigiliis non impeditis, ordine, qui in festo semiduplici servari solet, modo infrascripto.

IN PRIMIS VESPERIS capitulum: *Beatus vir qui in sapientia morabitur*. Antiphona ad Magnificat: *Beatus vir Adalbertus*. IN MATUTINO lectiones propriæ, homelia super evangelio: *Nihil opertum*. IN LAUDIBUS antiphona ad Benedictus: *Angelicis manibus*. Oratio propria: *Deus qui beatum AdalHiba! A könyvjelző nem létezik*. Alia vero omnia in horis diurnis et nocturnis de communi unius martyris.

IN MISSA omnia, ut in festo Translationis eiusdem. Introitus: *Lætabitur iustus*. Kyrie Cunctipotens. Graduale: *Posuisti Domine*. Alleluia: *Lætabitur iustus*. Offertorium: *Gloria et honore*. Communio: *Posuisti Domine*.

Tempore paschali horæ diurnæ et nocturnæ dicuntur, sicut tunc solent dici de uno martyre, et in missa, prout in ipsius festo de mense Aprili, excepta oratione, quæ semper erit *Deus qui beatum AdalHiba! A könyvjelző nem létezik*. bertum martyrem tuum atque pontificem.

De diversitate colorum, quibus ecclesia Strigoniensis in officiis utitur secundum diversitatem temporum

De colore albo

Albo colore utitur a primis vesperis Nativitatis Domini usque ad octavam Epiphaniæ inclusive, exceptis festis martyrum, quæ interveniunt.

In dominica Lætare.

Feria quinta in Cena Domini.

Sabbato Sancto et deinceps usque ad octavam Ascensionis Domini inclusive, quandocumque officium de tempore agitur. In omnibus festis et missis gloriosæ Virginis Mariæ.

In festo Trinitatis.

In festo Corporis Christi.

In festo Nativitatis sancti Ioannis Baptistæ.

In principali festo sancti Ioannis evangelistæ.

In festis angelorum.

In festis virginum.

In festo Omnium Sanctorum.

In Dedicacionibus ecclesiarum. Et per octavas festorum prædictorum, quæ octavas habent.

De colore rubeo

Rubeo colore utitur a dominica Passionis usque ad Feriam Quartam Magnam inclusive.

A vigilia Pentecostes usque ad sabbatum post festum ipsum inclusive.

In festis sanctæ Crucis.

In festo Decollationis sancti Ioannis Baptistæ.

In festis apostolorum et evangelistarum præter principale festum sancti Ioannis evangelistæ.

In festis martyrum. Et per octavas festorum prædictorum, quæ octavas habent.

De colore viridi

Viridi colore utitur in dominicis post octavas Epiphaniæ et Pentecostes.

De colore violaceo

Violaceo colore utitur in festis confessorum.

In festis viduarum, et per octavas eorundem festorum, quæ octavas habent.

Ubi autem desunt ornamenta violacei coloris, eorum quoque locum supplet viridis color, et econtra.

De colore nigro

Nigro colore utitur a dominica prima Adventus usque ad missam vigiliæ Nativitatis

Domini. Et a dominica Septuagesimæ usque ad sabbatum ante dominicam Passionis inclusive, quando dicitur officium de tempore.

Feris sexta in Parasceve.

In quattuor temporibus.

In vigiliis sanctorum.

In officio de feria extra tempus paschale.

In missis defunctorum.

De incenso

Incensum fertur ad primas vespervas et missam in festis duplicibus, in quibus officium peragi solet a pontifice, etiamsi, eo impedito, a sacerdote peragatur.

Item in festis sancti Stephani protomartyris **Hiba! A könyvjelző nem létezik.** et sancti Ioannis evangelistæ.

Feria secunda et tertia Paschæ et Pentecostes.

In octava Paschæ ad missam tantum.

In festo sancti Ladislai regis ad missam.

In festo Dedicacionis et patroni ecclesiæ.

Festa, in quibus summa missa a reverendissimo domino archiepiscopo celebratur

Nativitas et Epiphaniarum Domini.

Purificationis sanctæ Mariæ.

Dominica Palmarum.

Feria quinta in Cena Domini.

Feria sexta Parasceves.

Resurrectionis Domini.

Sancti Adalberti pontificis et martyris.

Pentecostes.

Corpus Christi.

Transfigurationis Domini.

Assumptionis sanctæ Mariæ.

Omnium Sanctorum.

Translationis sancti Adalberti.

Dedicacionis ecclesiæ.

In prædictis autem festis et alias, quando officia pontificalia exercet, ministrant reverendissimo domino archiepiscopo domini capitulares infra scripti.

Assistentes: dominus præpositus maior et lector.

Choratores: dominus cantor, custos, præpositi sancti Georgii et sancti Stephani **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

Diaconus: dominus præpositus sancti Thomæ **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

Subdiaconus: archidiaconus Barsiensis.

Secundus diaconus et subdiaconus: præcedentes de choro, aut præbendarii.
 Ad infulam servit: dominus archidiaconus Comaroniensis.
 Ad baculum: iunior canonicus.
 Incensum ferunt: cappellani.
 Acolythy: de choro.

Dies in quibus summam missam celebrat

Dominus suffraganeus

Circumcisionis Domini.
 Feria quarta Cinerum.
 Sabbatum Sanctum.
 Annuntiationis sanctæ Mariæ.
 Ascensionis Domini.
 Vigilia Pentecostes.
 Nativitatis sancti Ioannis Baptistæ.
 Sanctorum Petri et Pauli apostolorum.
 Visitationis sanctæ Mariæ.
 Sanctæ Mariæ ad Nives.
 Sancti Stephani regis.
 Nativitatis sanctæ Mariæ.
 Sancti Michaelis archangeli.
 Commemorationis omnium fidelium defunctorum.
 Conceptionis sanctæ Mariæ.
 Vigilia Nativitatis Domini.

In prædictis autem diebus domino suffraganeo ministrant infra scripti.

Choratores feria quarta Cinerum, in die defunctorum et in vigilia Nativitatis Domini: duo canonici, alias duo archidiaconi et duo canonici.
 Diaconus et subdiaconus feria quarta Cinerum, Sabbato Sancto, in vigilia Pentecostes, in die commemorationis defunctorum, in vigilia Nativitatis Domini: præbendarii, alias canonici.
 Ad infulam et baculum: **procedentes**, aut præbendarii.
 Incensum ferunt: cappellani.
 Acolythy: de choro.

Dominus præpositus maior summam missam celebrat

In festo sancti Stephani protomartyris.
 Feria secunda Paschæ et Pentecostes.

Et tunc choratores: duo archidiaconi et duo canonici.

Diaconus et subdiaconus: canonici.
Acolythi: de choro.

Dominus lector

In festo sancti Ioannis evangelistæ.
In dominica Lætare.
Feria tertia Paschæ et Pentecostes.

In quibus et aliis festis sanctorum choratores: canonici. Diaconus et subdiaconus: præbendarii, aut procedentes. Exceptis festis Innocentum Martyrum, sancti Emerici ducis, et omnium virginum, in his enim choratores: pueri.

Dominus cantor

In festo Innocentum martyrum.
Feria quarta Paschæ et Pentecostes.
In festo sanctæ Catherinæ virginis.

Dominus custos

In festo sancti Thomæ, episcopi Cantuariensis et martyris.
Feria quinta Paschæ et Pentecostes.
In festo sanctæ Crucis.

Dominus præpositus sancti Georgii

Dominica prima Adventus.
Dominica Iudica.
In festo sancti Georgii martyris.
In festo sanctæ Mariæ Magdalenæ.

Domini præpositi sancti Stephani et sancti Thomæ vicissim

Dominica infra octavas Nativitatis Domini, de qua fit officium 30. die Decembris.
Feria sexta infra octavas Paschæ et Pentecostes.

In festis sanctorum:
Gregorii papæ.
Ladislai regis.
Laurentii martyris.
Emerici ducis.
Martini episcopi.

Elisabeth viduæ.
Nicolai episcopi.

Domini archidiaconi

In dominicis secunda, teria et quarta Adventus, Septuagesimæ, Sexagesimæ, Quinquagesimæ. Prima, secunda et tertia Quadragesimæ.

In festis sanctorum:
Conversionis Pauli apostoli.
Cathedræ Petri apostoli.
Matthiæ apostoli.
Marci evangelistæ.
Philippi et Iacobi apostolorum.
Commemorationis sancti Pauli apostoli.
Margaritæ virginis.
Iacobi apostoli.
Annæ, matris Mariæ.
Bartholomæi apostoli.
Matthæi apostoli.
Lucæ evangelistæ.
Simonis et Iudæ apostolorum.
Andreæ apostoli.

Decimator comitatus Hontiensis, ratione cappelle beatæ Virginis

In festo sancti Silvestri papæ.
In sabbatis infra octavas Paschæ et Pentecostes.

Domini canonici

In dominicis ab octava Epiphaniæ usque ad Septuagesimam et ab octava Corporis Christi usque ad Adventum Domini exclusive. In quibus, sicut et in festis semiduplicibus ac infra octavas festorum duplicium, habentium octavas, choratores pueri esse solent.

Notandum

Quod in nocte Nativitatis Domini et alias, quando matutinum sollemniter canitur, lectiones primi nocturni a canonicis, secundi ab archidiaconis, homelia prima a domino lectore, secunda a domino præposito maiore, tertia a pontifice, officium celebrante, leguntur.

Liber generationis in eadem nocte cantatur ab aliquo archidiacono, aut canonico, ad

hoc idoneo.

Passionem Domini in dominica Palmarum custos, feria tertia et quarta canonici, feria sexta Parasceves dominus præpositus sancti Stephani cantant.

Feria quinta in **Cena Domini** oleum infirmorum portat plebanus, aut unus archidiaconus, catechumenorum et ad sanctum chrisma duo præpositi, aut archidiaconi. *O Redemptor* cantant duo canonici. Alii omnes domini ac totus clerus, vel tot ex ipsis, quot sunt necessarii, ordinantur ad administrandum domino pontifici consecranti, et ad salutandum sanctum chrisma.

Eodem die in repræsentatione Cenæ Domini pro apostolis sedent duodecim domini digniores de capitulo.

Tribus diebus ante Pascha primam lamentationem cantat puer, secundam præbendarius, tertiam canonicus. Orationem Ieremiæ dominus custos.

In die Parasceves *Popule meus* et *Laudes omnipotens* cantantur a canonicis.

In Sabbato Sancto *Exsultet* cantare solet dominus præpositus sancti Georgii.

Eodem die et in vigilia Pentecostes ac in quattuor temporibus lectiones in missa leguntur a dominicis de capitulo, aut a clericis minoribus.

FINIS

- Abachus, 73
 Abdon, 66, 90
 Abraham, 62
 Achilles, 82
 Adalbertus, 41, 58, 59, 67, 68, 79, 80,
 100, 110, 112, 113
 Feria quinta, 110
 Translatio, 100
 Adauctus martyr, 94
 Adventus
 Dominica prima, 28
 Feria secunda, 30
 Hebdomada, 32
 Quattuor tempora, 30
 Adventus Domini, 71, 106, 107, 109
 Dominica prima, 112
 Ægidius abbas, 94
 Agatha virgo, 76
 Agnes
 Octava, 75
 Agnes virgo, 74
 Albanus, 85
 Aldegundis, 75
 Alexius, 89
 Ambrosius, 78, 79, 82
 Anacletus papa, 89
 Anastasius, 82
 Andreas apostolus, 23, 28, 29, 30, 70,
 71, 77, 115
 Vigilia, 70, 72
 Andreas martyr, 88
 Anianus, 101
 Anna mater Mariæ, 89, 115
 Annuntiatio beatæ Mariæ Virginis, 78,
 113
 Antoninus, 94
 Antonius abbas, 73
 Antonius de Padua, 84
 Apollinaris, 89, 93
 Apollonia, 76
 Ascensio Domini, 60, 107, 113
 Dominica infra octavas, 61
 Vigilia, 60
 Assumptio beatæ Mariæ Virginis, 92,
 93, 112
 Vigilia, 92
 Audifax, 73
 Audoenus, 93
 Augustinus, 66, 93
 Barbara virgo, 71
 Barnabas apostolus, 84
 Bartholomæus apostolus, 93, 115
 Vigilia, 93
 Basilides, 84
 Basilius, 85, 93
 Beata Maria ad Nives, 90, 102, 113
 Benedictus abbas, 78
 Benedictus martyr, 88
 Bernardus abbas, 93
 Blasius, 76
 Bonaventura, 88
 Bonifatius, 82
 Brictius, 101
 Brigida, 75
 Cæcilia virgo, 102
 Cæsarius, 99
 Callixtus papa, 97
 Catharina, 102
 Cena Domini, 47, 109, 111, 112
 Cerbonius, 97
 Christina virgo, 89
 Chrysogonus, 102
 Circumcisio Domini, 37, 113
 Clara virgo, 92
 Clemens papa, 102
 Cletus, 81
 Colomanus, 97
 Columbanus, 102
 Conceptio beatæ Mariæ Virginis, 71,
 113
 Cornelius, 95
 Corpus Christi, 64, 111, 112

- Octava, 106
 Crispinianus, 98
 Crispinus, 98
 Cyprianus, 95
 Cyriacus, 91
 Cyrinus, 84
 Damasus papa, 72
 Dedicatio ecclesiæ, 69, 111, 112
 Demetrius, 98
 Dionysius, 97
 Divisio Apostolorum, 88
 Dominica Invocavit, 45
 Dominica Iudica, 46
 Dominica Lætare, 46
 Dominica Oculi, 46
 Dominica Palmarum, 46, 112
 Dominica Reminiscere, 46
 Dominicus, 91
 Donatianus, 83
 Donatus, 91
 Dorothea, 76
 Elegius, 95
 Eleutherius papa, 83
 Elisabeth vidua, 76, 101, 115
 Emerentiana virgo, 74
 Emericus dux, 100, 115
 Depositio, 94
 Emmeramus, 96
 Epimachus, 82
 Epiphania
 Octava, 111
 Epiphania Domini, 39, 112
 Dominica infra octavas, 39
 Dominica post octavas, 40
 Octava, 39, 72, 105
 Vigilia, 39
 Esther, 66
 Eventius, 82
 Evurtius, 94
 Exaltatio sanctæ Crucis, 95
 Fabianus, 74
 Felicianus, 84
 Felicitas, 102
 Felix, 88
 Felix martyr, 90, 94
 Felix papa, 83
 Felix presbyter, 73
 Feria quarta Cinerum, 43, 113
 Franciscus, 97, 98
 Gallus, 98
 Geminianus, 95
 Genesisius, 93
 Georgius, 80
 Gerardus, 96
 Gereon, 97
 Germanus, 90
 Gildardus, 84
 Gordianus, 82
 Gregorius papa, 78, 115
 Hedvig, 97
 Helena, 76
 Hieronymus, 96
 Hippolytus, 92
 Hyacinthus, 66
 Iacobus apostolus, 81, 89, 115
 Vigilia, 89
 Ianuarius, 95
 Innocentes, 35, 36, 37, 38, 114
 Octava, 38
 Inventio sanctæ Crucis, 82
 Ioannes Baptista, 28, 34, 65, 86, 87,
 113
 Decollatio, 94, 111
 Nativitas, 111
 Octava, 87
 Vigilia, 86
 Ioannes Eleemosynarius, 101
 Ioannes evangelista, 34, 35, 36, 37,
 38, 111, 114
 Ante Portam Latinam, 82
 Octava, 38
 Ioannes martyr, 86
 Ioannes papa, 83
 Iudas apostolus, 99, 115

- Vigilia, 98
 Iuliana virgo, 77
 Iulianus, 75
 Iulitta, 85
 Ladislaus rex, 67, 86, 112, 115
 Depositio, 90
 Lambertus, 66, 95
 Laurentinus, 84
 Laurentius, 91, 92
 Octava, 92, 93
 Vigilia, 91
 Laurentius martyr, 115
 Leo papa, 79
 Leodegarius, 97
 Leonardus, 100
 Leopoldus dux, 101
 Liber Ezechielis, 66
 Liber Iob, 66, 67
 Liber Iudith, 66
 Liber Machabbæorum, 66
 Liber Regum, 66
 Liber Sapientia, 66
 Liber Tobia, 66
 Linus papa, 102
 Lucas evangelista, 98, 115
 Lucia martyr, 95
 Lucia virgo, 72
 Maglorius, 98
 Marcellianus martyr, 85
 Marcellinus martyr, 81, 84, 97
 Marcellus martyr, 94
 Marcellus papa, 73
 Marcus evangelista, 80, 115
 Marcus martyr, 85, 97
 Margarita virgo, 88, 115
 Maria Magdalena, 57, 89, 104, 115
 Marius, 73
 Martha, 73
 Martinianus, 87
 Martinus episcopus, 67, 100, 115
 Octava, 101
 Martinus papa, 100
 Matthæus evangelista, 69, 95, 115
 Vigilia, 95
 Matthias apostolus, 23, 77, 115
 Mauritius, 96
 Maurus abbas, 73
 Medardus, 84
 Mennas, 101
 Michael archangelus, 96, 113
 Apparitio, 82
 Modestus, 85
 Moyses, 52, 62
 Nabor, 88
 Narciscus, 99
 Nativitas beatæ Mariæ Virginis, 95,
 113
 Nativitas Domini, 33, 105, 112
 Dominica infra octavas, 36
 Vigilia, 33, 112, 113
 Vigilia Vigilæ, 33
 Nereus, 82
 Nicolaus episcopus, 71, 115
 Nicomedis, 83
 Omnes Sancti, 99, 100, 111, 113
 Vigilia, 99
 Oswaldus, 91
 Othmarus abbas, 101
 Pantaleon, 90
 Parasceve, 50, 112
 Paulus apostolus, 41, 58, 59, 67, 68,
 77, 79, 80, 86, 87, 90, 113, 115
 Conversio, 74, 115
 Octava, 87
 Vigilia, 86
 Paulus episcopus, 86
 Paulus eremita, 72
 Paulus martyr, 86
 Pentecostes, 62, 111, 112
 Diebus ferialibus, 68
 Dominicæ post octavas, 66
 Feria secunda, 63, 112
 Feria tertia, 112
 Vigilia, 61, 111, 113

- Pergentinus, 84
 Petronella, 83
 Petrus apostolus, 41, 58, 59, 67, 68,
 77, 79, 80, 86, 90, 113
 Cathedra Petri, 77, 115
 Octava, 87
 Vigilia, 86
 Vincula Petri, 90
 Petrus martyr, 84
 Philippus apostolus, 81, 115
 Pius papa, 88
 Polycarpus, 74
 Potentiana virgo, 83
 Præsentatio beatæ Mariæ Virginis, 102
 Prædis virgo, 89
 Primus, 84
 Prisca virgo, 73
 Processus, 87
 Protasius, 85
 Protus, 66
 Purificatio beatæ Mariæ Virginis, 75,
 105, 106, 108, 109, 112
 Quadragesima, 45, 106
 Quinquagesima, 43
 Quiricus, 85
 Quirinus, 84
 Remigius, 66, 96
 Resurrectio Domini, 53, 112
 Feria secunda, 56, 57, 112
 Feria tertia, 112
 Octava, 56, 107, 112
 Sabbatum in albis, 56
 Rogatianus, 83
 Rogationum, 59
 Romanus, 91
 Rosomberg, 28, 35
 Rufus, 93
 Sabbatum Sanctum, 51, 113
 Sabina, 94
 Saturninus, 70
 Scholastica, 77
 Sebastianus, 74
 Sennen, 66, 90
 Septem dormientes, 89
 Septem fratrum, 88
 Septuagesima, 42, 112
 Diebus ferialibus, 42
 Servatius, 82
 Severinus, 98
 Sexagesima, 43
 Silvester, 37
 Simon apostolus, 99, 115
 Vigilia, 98
 Stanislaus, 82
 Stephanus papa, 90
 Stephanus protomartyr, 34, 35, 36,
 37, 38, 39, 114, 115, 116
 Inventio, 90
 Octava, 37, 108
 Stephanus rex, 67, 92, 93, 113
 Infra octavas, 93
 Octava, 93
 Symphorosa cum septem filiis, 89
 Tecla virgo, 96
 Theodolus, 82
 Theodorus, 100
 Thomas apostolus, 31, 32, 58, 72,
 114, 115
 Vigilia, 72
 Thomas de Aquino, 69, 78
 Thomas martyr, 36
 Tiburtius, 79, 81, 82, 83, 91
 Timotheus, 74, 93
 Transfiguratio Domini, 67, 91, 112
 Vigilia, 91
 Trinitas, 63, 109, 111
 Undecim milia virginum, 98
 Urbanus papa, 76, 83
 Valentinus, 77
 Valerianus, 79, 81, 82, 83
 Valerius, 75
 Victorinus martyr, 94
 Vincentius martyr, 74
 Visitatio beatæ Mariæ Virginis, 87,

113
Vigilia, 87
Vitalis, 81, 82, 83

Vitus, 85
Wenceslaus, 96, 97
Zephyrinus papa, 93